

Strategija razvoja turizma područja turističkih zajednica središnje Istre, Motovuna i Žminja 2018. - 2025.

Finalna verzija

Pazin, veljača, 2019.

Sadržaj

1.	Uvod	4
1.1.	Svrha i ciljevi	5
1.2.	Metodologija	6
1.3.	Planski okvir	7
2.	Situacijska analiza od značaja za razvoj turizma	8
2.1.	Opće karakteristike prostora	8
2.2.	Demografska analiza	12
2.3.	Geoprometni položaj i povezanost	15
2.4.	Gospodarstvo	18
2.5.	Kulturna baština	20
2.6.	Zaštićena područja prirode	22
2.7.	Zaključci situacijske analize	25
3.	Ključni elementi resursno-atraksijske osnove za razvoj turizma	27
4.	Tržišna obilježja postojeće turističke aktivnosti	34
4.1.	Zaključci tržišne analize turističke aktivnosti	37
5.	Stavovi dionika projektnog područja oko strateškim pitanjima razvoja turizma ...	39
6.	Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji	41
6.1.	Strategija destinacije, suradnja i upravljačke strukture	42
6.2.	Okoliš, nasljeđe i upravljanje	43
6.3.	Socio-ekonomske dobrobiti i regionalni razvoj	43
6.4.	Socio-kulturno nasljeđe	44
6.5.	Kvaliteta iskustva posjetitelja i razvoj proizvoda	45
6.6.	Svodna SWOT analiza	45
7.	Strateški okvir razvoja turizma za predmetno područje	47
7.1.	Strateška uporišta daljeg turističkog razvoja	47
7.2.	Vizija razvoja turizma predmetnog područja	48
7.3.	Obrazloženje vizije	49
7.4.	Strateški ciljevi i operacionalizacija razvojne turističke strategije predmetnog područja	50
7.4.1.	CILJ 1: Podizanje kvalitete i kvantitete smještajnih kapaciteta	51

7.4.2.	CILJ 2: Obogaćenje turističke infrastrukture i zahvati u estetiku prostora	53
7.4.3.	CILJ 3: Dobro upravljanje temeljeno na principima transparentnosti, kvalitete i održivosti 55	
7.4.4.	CILJ 4: Izgradnja suvremene platforme za marketing i komercijalizaciju turizma	57
8.	Tržišna orijentacija i model rasta	59
9.	Akcijski plan	62
	DODATAK A – Popis kulturne baštine područja	74

1. Uvod

Područje Istarske županije, odnosno Istarskog poluotoka općenito, jedno je od turistički najintenzivnijih u Europi i svijetu, i ujedno glavni gospodarski motor Istre, osobito ako se u obzir uzmu ukupni, a ne samo direktni, ekonomski učinci turizma. Projektno područje je u proces turističkog razvoja ušlo nešto kasnije i bitno smanjenom dinamikom u odnosu na istarsku obalu, u skladu s intenzitetom globalne turističke potražnje u kojoj još uvijek dominira turistički proizvod sunca i mora. Primjeri oglednih turističkih regija na Mediteranu pokazuju da se proces turistifikacije nakon saturacije obalnih područja prirodno širi u njihovo zaleđe, a s obzirom na gustoću turističkog razvoja na istarskoj obali, možemo pretpostaviti da će u sljedećem planskom razdoblju uslijediti jači pritisak, odnosno prelijevanje turističke potražnje s obale prema unutrašnjosti. Uz to, valja imati na umu da su danas vodeće kontinentalne mediteranske i srednjoeuropske regije na liderskim pozicijama u nizu drugih samostalnih turističkih proizvoda (prije svega kratki odmori građeni na ruralnom turizmu, wellnessu, kulturi, cikloturizmu, događajima i posebnim interesima). U očekivanom povećanju potražnje, osvještavanje zamki i problema koje sa sobom nosi nepromišljen ili loše planiran razvoj turizma, prvenstveno u vezi s degradacijom kulturne i prirodne baštine i neisplativošću ulaganja, dovelo je do sazrijevanja potrebe za osmišljavanjem novih strategija koje uzimaju u obzir trenutno stanje, razvojne tendencije i buduće gospodarske, društvene i okolišne učinke turizma. Priključenjem projektu INSIGHTS – "Integrirane strategije sporog, zelenog i zdravog turizma", LAG Središnja Istra uključila se u suvremene transformativne procese u sferi turizma koji streme ka poboljšanju konkurentnosti i korištenju resursne osnove na načelima dugoročno odgovornog i održivog razvoja. Tako su ljepota prirodnog krajolika i bogatstvo kulturne baštine ključni elementi turističke ponude predmetnog područja, dok su načela sporog, zelenog i zdravog turizma prihvaćena kao temeljna načela interakcije s resursnom osnovom i upravljanja turističkim razvojem.

SPORI TURIZAM

Pokret *sporog turizma* zasniva se na ideji o sporom doživljavanju i proživljavanju iskustava, lišenom žurbe i nametnutog tempa. Taj tip turističkog iskustva podrazumijeva provođenje više vremena u manjem broju mjesta, čime se ostvaruje intenzivniji i upečatljiviji doživljaj putovanja. K tome, u kontekstu samog putovanja određenim područjem promiče se primjena koridora zelenih staza (*eng. „greenways“*) koje slijede stare ili nekorištene putove koji se upotrebljavaju za takozvani tihi promet ili putovanje nemotoriziranim sporim sredstvima poput hodanja, bicikliranja i jahanja.

ZELENI TURIZAM

Zeleni turizam razvio se kao odgovor na degradaciju okoliša prouzrokovanu omasovljenjem turizma. Osviješteni zeleni turisti tako traže turističku ponudu koja ne zanemaruje zaštitu prirodne i kulturne baštine odabrane lokacije, te ima pozitivan učinak na lokalnu zajednicu.

ZDRAVI TURIZAM

Posljednjih godina zdravi turizam privlači sve veći broj gostiju te pokazuje potencijal kontinuiranog rasta. Pojedinci sve učestalije odabiru destinacije koje im omogućavaju da se, uz uživanje u prirodnim i kulturnim ljepotama, upuste i u aktivnosti koje imaju blagotvoran učinak na njihovo fizičko i psihičko zdravlje.

Sve naglašenija kritika masovnog turizma, u sprezi s novim zahtjevima ekološki osviještenih potrošača, rezultirala je ekspanzijom korištenja izraza održivog turizma u turističkome diskursu. Međutim, i dalje postoje brojni izazovi u njegovom adekvatnom komuniciranju, razumijevanju i sustavnom primjenjivanju. Strategija razvoja turizma područja turističkih zajednica središnje Istre, Motovuna i Žminja 2018. - 2025. stoga ima zadaću obratiti se ključnim dionicima turističke strukture predmetnog područja vođena vizijom u čijoj su artikulaciji sudjelovali upravo oni sami, i usmjeri njihovo djelovanje ka održivim i isplativim načinima poslovanja.

1.1. Svrha i ciljevi

Izrada Strategije razvoja turizma središnje Istre 2018.-2025. temelji se na ugovoru koji se provodi u sklopu projekta INSIGHTS - „Integrated Slow, Green and Healthy Tourism Strategies” - INSIGHTS, DTP1-147-2.2, prijavljenog na Program transnacionalne suradnje Dunav 2014-2020.

Područje obuhvata Strategije odnosi se na jedinice lokalne samouprave objedinjene u TZ Središnja Istra (Grad Pazin te općine Cerovlje, Lupoglav, Karojba, Sveti Petar u Šumi, Tinjan, Gračišće, Sveti Lovreč i Pićan) te općine Motovun i Žminj.

Svrha strategije je istražiti potencijale sporog, zelenog i zdravog turizma s ciljem integriranog razvoja održivog turizma, uspostave višedioničkog upravljanja destinacijom i lokalnih prirodnih i kulturnih resursa.

Očekivani rezultat je primjenjiva strategija koja nudi praktična rješenja za:

- pitanja sezonalnosti;
- održivog ekonomskog razvoja;
- podizanje kvalitete postojećih i razvoj novih proizvoda i usluga, s naglaskom na održive i zelene proizvode;
- kvalitetnog i koordiniranog upravljanja destinacijom.

1.2. Metodologija

Samim projektom, predviđen je pristup kroz 5 radionica s lokalnim dionicima sa sljedećom tematikom:

- definiranje lokalnih razvojnih prioriteta, usklađenost s prioritetima programa i postojećim važećim strateškim dokumentima, status quo analiza;
- proces izrade strategije, definiranje vizije;
- razvoj modela i planiranje pilot aktivnosti;
- radionica osnaživanja regionalnih i lokalnih dionika;
- stvaranje preporuka za javno zagovaranje i donositelje politika.

Osnovni metodološki postupci korišteni pri izradi ove Strategije obuhvaćali su sljedeće:

- Terenski obilasci i sastanci s odabranim ključnim dionicima: uključuje radne sastanke s predstavnicima TZ Istre, TZ Središnja Istra, TZ Motovun i TZ Žminj odabranim lokalnim poduzetnicima te predstavnicima gradova i općina predmetnog područja sa svrhom identifikacije razvojnih ograničenja, uključujući i ocjenu stanja cjelokupne turističke infrastrukture (prednosti i nedostaci).
- Obilazak postojećih atrakcija u cilju analize relevantnih značajki resursno-atraksijske osnove odabranih destinacija na predmetnom području.
- Prikupljanje podataka o ponudi i potražnji (smještaj, OPG-ovi, vinari, ostali ponuđači, turistička statistika): analiza i korištenje rezultata sekundarnih izvora informacija (statistički izvori podataka, stručna literatura, web portali ...)
- Identifikacija te izravno kontaktiranje ključnih nositelja ponude u cilju stvaranja kvalitetne osnove za analizu turističkog lanca vrijednosti.
- Konzultacijski proces s ključnim dionicima turističke strukture: ispitivanje stavova dionika o viziji i optimalnim pravcima razvoja putem individualnih intervjua

- Konzultacijski proces s ostalim akterima u turizmu (provedba Internet anketnog istraživanja) kako bi se prikupile dodatne informacije o problemima i razvojnim perspektivama.
- Intenzivna suradnja s osnovanom Radnom skupinom LAG-a te ostalim predstavnicima TZ i ključnim dionicima kako bi se analizirala struktura razvojnih projekata i sinergijski potencijali (popis projekata i poduzetničkih inicijativa).

1.3. Planski okvir

Strategija razvoja turizma područja turističkih zajednica središnje Istre, Motovuna i Žminja 2018. - 2025. oslanja se na planske dokumente višeg reda (prije svega, Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine te Master plan turizma Istarske županije 2015.-2025. godine).

Tablica u nastavku donosi pregled ključnih razvojnih načela i ciljeva navedenih dokumenata.

TABLICA 1: PREGLED RAZVOJNIH NAČELA I/ILI STRATEŠKIH CILJEVA TURISTIČKOG RAZVOJA ZA RH I ISTRU

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine	• Partnerstvo (međuresorno te različite razine upravljanja – nacionalno /regionalno /lokalno) • Institucionalno dereguliranje (pojednostavljivanje pravno-legislativnog okvira) • Ekološki odgovoran razvoj (primjena suvremenih tehničko-tehnoloških rješenja u gradnji i opremanju, racionalnost u korištenju raspoloživog prostora, poštivanje odrednica nosivog kapaciteta destinacije, niskouglični razvoj RH) • Više od sunca i mora (razvoj i komercijalizacija novih oblika turizma) • Turizam na cijelom prostoru • Autentičnost i kreativnost • Hotelijerstvo - ključni pokretač investicijskog ciklusa • Inovirani tržišni nastup (<i>rebranding</i> Hrvatske kao 'zemlje ljepote i ispunjenosti') • Proizvodnja za turizam (jače povezivanje hrvatskih proizvođača s turističkim sektorom) • Kultura kvalitete (kako djelatnika u turizmu tako i svih kategorija objekata turističke ponude)
Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2014.-2020.	• Načelo opće koristi • Usredotočenost na unapređenje prodaje • Poštivanje autonomnosti regionalnih i lokalnih TZ-a
Master plan turizma Istarske županije 2015.-2025.	• Jačati ponudu kulturnog turizma prvenstveno za segment proizvoda kratkih odmora • Proizvode kulturnog turizma osmisliti na način da se rastereti glavna sezona u korist pred- i posezone • Koordinirano djelovanje kulturnog i turističkog sektora

Izvor: izrada autora

Pri izradi Strategije, konzultirani su i sljedeći dokumenti:

- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma,
- Prostorni plan Istarske županije,
- Prostorni planovi predmetnih gradova i općina,
- Strategija razvoja Grada Pazina 2015.-2020.
- Programi ukupnog razvoja općina Cerovlje, Lupoglav, Karojba, Motovun, Žminj, Sveti Petar u Šumi, Tinjan, Gračišće, Sveti Lovreč i Pićan
- Lokalna razvojna strategija LAG-a „Središnja Istra“ 2014.-2020.

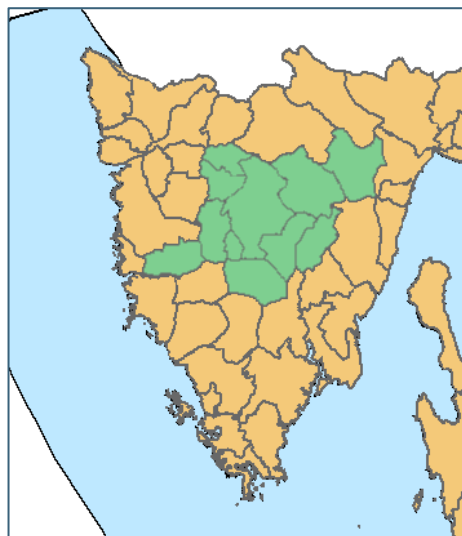
2. Situacijska analiza od značaja za razvoj turizma

2.1. Opće karakteristike prostora

Geografski položaj i administrativna podjela

- Projektno područje obuhvaća unutrašnji dio Istarskog poluotoka te čini jedinstvenu zemljopisnu cjelinu čija ukupna površina iznosi 685,7 km² odnosno 24,4% površine Istarske županije;
- Na području živi 24.174 stanovnika, a prosječna gustoća naseljenosti iznosi svega 35,3 st./km², odnosno, dvostruko manje u odnosu na Istarsku županiju (74,0 st./km²);
- U administrativnom smislu predmetno područje uključuje Grad Pazin te Općine Cerovlje, Lupoglav, Karojba, Motovun, Žminj, Sveti Petar u Šumi, Tinjan, Gračišće, Sveti Lovreč i Pićan;
- Grad Pazin ujedno je i administrativno središte predmetnog područja, te s 8.638 stanovnika predstavlja šesti po veličini grad u županiji (od sveukupno 10 gradova i 31 općine);

SLIKA 1. POLOŽAJ ISTARSKE ŽUPANIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ I PRIKAZ PREDMETNOG PODRUČJA

- Na predmetnom se području nalazi ukupno 131 naselje, a gustoća naselja iznosi 191,1 što je ispod županijskog prosjeka koji iznosi 232,8. Najveći broj naselja nalazi se u Općini Žminj (33), dok se u Općini Sveti Petar u Šumi nalazi samo jedno (istoimeno) naselje;
- Prostorno gledajući, Grad Pazin, u odnosu na ostale JLS-ove predmetnog područja, zauzima najveću površinu (136,5 km²) gdje ujedno i živi najviše stanovnika, odnosno 35,7 % od sveukupnog broja stanovnika predmetnog područja;
- U 2,3% naselja nema stanovnika, a u gotovo polovini naselja živi manje od 100 stanovnika što (u ovim naseljima živi prosječno 51,7 stanovnika po naselju).

TABLICA 2. BROJ NASELJA, POVRŠINA JLS I GUSTOĆA NASELJA NA PREDMETNOM PODRUČJU

JLS	Br. naselja	Površina (km ²)	Gustoća naselja (n/1000km ²)
Cerovlje	15	107,0	140,2
Gračičće	7	60,2	116,4
Karojba	4	34,7	115,4
Lupoglav	8	92,2	86,8
Motovun	4	33,6	119,1
Pazin	18	136,5	131,8
Piće	10	50,9	196,4
Sveti Lovreč	23	30,6	751,4
Sveti Petar u Šumi	1	14,3	69,7
Tinjan	8	53,8	148,8
Žminj	33	71,9	459,0
Ukupno	131	685,7	191,1
Istarska županija	655	2.813	232,8

Izvor: DZS (Statistički ljetopis, 2017.), Prostorni planovi JLS-ova

Geomorfološke i klimatske značajke

Područje obuhvaća sve tri 3 reljefne cjeline Istre:

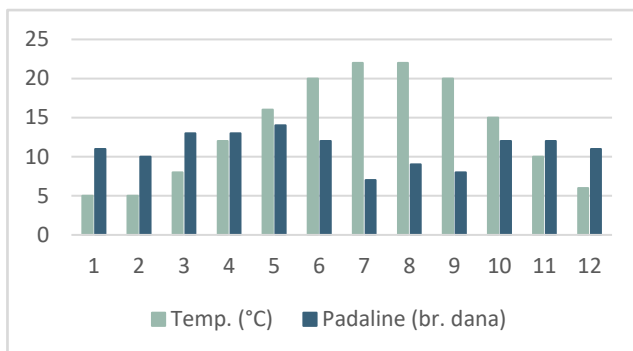
- Južnim dijelom zahvaća područje "Crvene Istre" koje se proteže od Piranskoga zaljeva do Plomina (Istarski ravnjak), a predstavlja zaravan mezozojskih vapnenaca na kojoj se razvio karakterističan tip tla "crvenica". Na ovom prostoru prevladavaju blagi nagibi, a zbog porozne krške podloge rijetki su površinski vodotoci;
- Prema unutrašnjosti započinje područje "Sive Istre" koju karakteriziraju flišne naslage s visokim udjelima gline sive boje. Ovo je područje razvijenog reljefa na kojem su prisutne jake erozivne pojave, a važan element čine i doline rijeka Mirne i Raše s pritocima koje su pogodne za intenzivnu ali i održivu poljoprivredu;
- Na istočnom dijelu započinje područje "Bijele Istre" koje obuhvaća hrbat Učke i gorsku skupinu Ćićarije. Riječ je o reljefno najvišem području Istre na kojem prevladavaju karstificirani mezozojski vapnenci i dolomiti. U brdsko-planinskom dijelu ovog područja prevladava šumska vegetacija, dok se na mjestima s blažim oblicima reljefa, pod utjecajem oborina i vegetacije, stvara plitko humusno tlo;

Klimatološki gledano, predmetno područje pripada submediteranskom podneblju koje karakterizira umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom (Cfb tip) sa sljedećim posebnim obilježjima:

- Viši predjeli na sjeveroistoku približavaju klimatskim karakteristikama gorskih podneblja;
- Prosječne siječanske temperature iznose 2–4°C (u najvišim predjelima na sjeveroistoku i ispod 2°C), dok se prosječne srpanjske temperature kreću od 20–22°C;
- Na klimu utječe i blizina mora čiji se termički utjecaj na unutrašnjost Istre širi po dolinama rijeka;
- Za Pazin i dolinu Pazinčice specifične su lokalne prilike pojačanog hlađenja u anticiklonalnim situacijama tijekom noći i zimi;
- Količina oborina najviša je u brdskim područjima (više od 1500mm oborina na godišnjoj razini), dok zapadniji dijelovi imaju manje količine oborina;
- Najviše oborina padne u listopadu i studenom, a najmanje početkom proljeća i ljeti;
- Snijeg se u unutrašnjosti Istre zadržava po nekoliko dana godišnje;
- Najčešći su sjeveroistočni i istočni (bura) te jugoistočni (jugo) vjetrovi;
- Zaključno, klima ima dominantno mediteranska, i za razvoj turizma povoljna, obilježja.

SLIKA 6. GEOMORFOLOŠKA KARTA ISTRE

SLIKA 2. PROSJEČNA TEMPERATURA I BR. DANA S PADALINAMA (IZVOR: WEATHERBASE)

Stanje okoliša

Zrak

- "Plomin" predstavlja jedan od najvažnijih pojedinačnih izvora onečišćenja u Republici Hrvatskoj;
- Onečišćenja zraka prisutna su uglavnom uz prometnice, osobito na mikro lokalitetima u većim naseljima te uz kamenolome;
- Rezultati mjerenja pokazuju poboljšanje kakvoće zraka u usporedbi s mjerenjima provedenim početkom 1990-ih godina, te kakvoća zraka u okolini mjernih postaja pripada u I. kategoriju¹ (uglavnom čist ili neznatno onečišćen).

Vode

- Praćenje kakvoće površinskih voda rijeka Dragonje, Mirne, Raše, Boljunčice i Pazinčice provodi se sustavno od 1980., a akumulacija Butonige od 1990.;
- Usprkos izazovima koje krško poodneblje predstavlja za zaštitu voda, kakvoću vode na predmetnom području karakterizira vrlo dobro do umjereno stanje, dok su odstupanja bioloških elemenata kakvoće prisutna u donjim tokovima rijeke Mirne i Raše;
- Akumulacija Butoniga (19,7 milijuna m³), čija je uloga bila zaštita od velikih voda rijeke Mirne, danas ima ključan značaj kao vodozahvat i rezerva vode koja se distribuira prema potrošačima u Pazinu, Poreču, Rovinju i Puli;
- Uslijed nedostatka odgovarajućih zaštitnih sustava, opasnost od poplavnih voda postoji na nižim dijelovima pazinskog područja te na područjima dolina rijeke Mirne i Raše.

Tlo

- Sustavno praćenje onečišćenja tla na području nije implementirano te nema točnih i detaljnih podataka;
- Pisutna su tla visoke plodnosti pogodna za ratarsku proizvodnju, no usko grlo (kao i u ostatku Hrvatske) čine sustavi navodnjavanja².

¹ u 2014. godini na 2 mjerne postaje (Koromačno – Brovinje i TE Plomin – Ripenda Verbanci) zabilježena je II. kategorija zraka.

² Na području cijele Istre navodnjava se svega 1,5% ukupno obrađenih površina.

Šume

- Šumske površine zauzimaju 52,3% od ukupne površine predmetnog područja te s obzirom na njihovu visoku očuvanost predstavljaju sekundarni gospodarski resurs, osobito imajući u vidu iskorištavanje nedrvenih šumskih proizvoda (med, šparoge, gljive, ljekovito bilje, i sl.) te ostale turističke aktivnosti, uključujući i agroturizam;
- U dolini rijeke Mirne nalazi se zaštićeno područje prirode - posebni rezervat "Motovunska šuma" koja predstavlja posljednju sačuvanu vrstu autohtone nizinske poplavne mediteranske šume. Vlasnička struktura (privatni vlasnici čine oko 60%³) i velika rascjepkanost privatnih posjeda otežavaju upravljanje šumama i gospodarenje drvnom masom.

Gospodarenje otpadom

- Za prikupljanje i odvoz otpada na većem dijelu predmetnog područja (Pazin i okolne općine) nadležno je poduzeće Usluga d.o.o. Pazin, a pokrivenost sakupljanjem komunalnog otpada iznosi više od 90%
- Otpad se prethodno odlagao na lokaciji "Jelenčići V" koja je u fazi sanacije i konačnog zatvaranja, a danas se odvozi do pretovarne stanice Jelenčići V (PS Jelenčići V) te dalje prema Županijskom centru za gospodarenje otpadom Kaštijun (Pula).

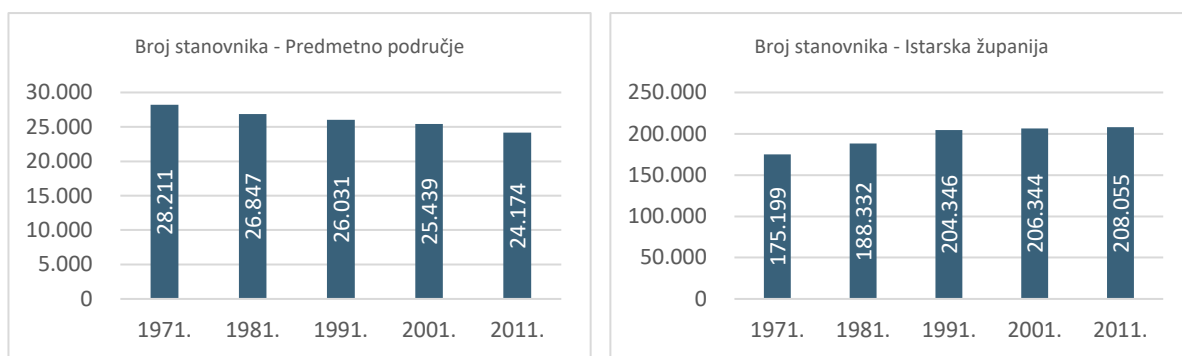
2.2. Demografska analiza

Demografska kretanja i dobna struktura

- Prema posljednjem popisu stanovništva (DZS, 2011.) na predmetnom području živi sveukupno 24.174 stanovnika, odnosno 11,6% od sveukupnog stanovništva Istarske županije;
- Prema popisu iz 2011, 49,4% stanovništva čine muškarci (21.694), a 50,6% žene (22.692);
- 35,7% stanovnika (8.638) živi u Gradu Pazinu, a preostalih 64,3% stanovnika (15.536) nastanjeno u ostalim općinama;
- U razdoblju od 1971. do 2011. godine broj stanovnika padao je po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,8%, dok je na ukupnom području Županije prosječno godišnje rastao 4,4%. U odnosu na prethodnu popisnu godinu (2001.) broj stanovnika na predmetnom području smanjio se za 5,0%, dok je na županijskoj razini ostvaren porast od 0,8%;
- U svega 3 općine zabilježena pozitivna demografska kretanja (Motovun, Sveti Petar u Šumi, Žminj), dok ostale općine (uključujući i Grad Pazin) potvrđuju negativan demografski trend.

³ primjerice udio gospodarskih privatnih šuma na području Grada Pazina iznosi visokih 83,9%

SLIKA 4. BROJ STANOVNIKA NA PREDMETNOM PODRUČJU I U ISTARSKOJ ŽUPANIJ

Izvor: DZS; Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske

- U dobnoj strukturi najzastupljeniju skupinu čini zrelo stanovništvo (20-59) s 56,0% udjela, mladi (0-19) čine 20,4%, dok starija populacija (60 i više godina) sudjeluje s 23,7% udjela;
- Usporedba glavnih dobnih skupina s prethodnim Popisom 2001. godine ukazuje na negativan trend porasta udjela starije populacije za 1,8% odnosno smanjenje udjela mladih za 16,2% te je udio starog stanovništva (23,7%) postao je veći od udjela mladog stanovništva (20,4%);
- Ostali starosni pokazatelji također potvrđuju proces demografskog starenja stanovništva: prosječna starost je porasla za 4,7%, indeks starenja⁴ iznosi 116,3, a koeficijent starosti⁵ 23,7.

TABLICA 3. ANALITIČKI POKAZATELJI DOBNE STRUKTURE STANOVNIŠTVA NA PREDMETNOM PODRUČJU I U ISTARSKOJ ŽUPANIJ 2001./2011.

Dobni pokazatelji	Predmetno područje		Indeks 2011./2001.	Istarska županija		Indeks 2011./2011.
	2001.	2011.		2001.	2011.	
0 -19 godina	6.178	4.920	79,6	44.971	37.804	84,1
60 i više godina	5.916	5.724	96,8	44.825	51.710	115,4
Prosječna starost	40,3	42,2	104,7	40,2	43	107,0
Indeks starenja	95,8	116,3	121,4	99,7	136,8	137,2
Koeficijent starosti	23,3	23,7	101,7	21,8	24,9	114,2

Izvor: DZS; Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama, popis 2001./2011.

- U proteklih 5 godina (2012.-2016.) predmetno područje bilježi kontinuirani negativan prirodni prirast (-334), odnosno, prosječno godišnje smanjenje broja živorođenih osoba za -1,6% tj. porast broja umrlih za 0,9%. U 2016. godini jedine iznimke su bile općine Lupoglav i Sveti Petar u Šumi u kojima je zabilježen pozitivan prirodni prirast;
- Vitalni indeks također prati negativna demografska kretanja te je u 2016. godini na predmetnom području iznosio 69,9, što znači da na 70 živorođenih dolazi 100 umrlih stanovnika;

⁴ Odnos broja stanovnika starosti 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika do 20 godina starosti

⁵ Udio osoba starijih od 60 godina u ukupnom broju stanovnika

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva na predmetnom području 2012.-2016.

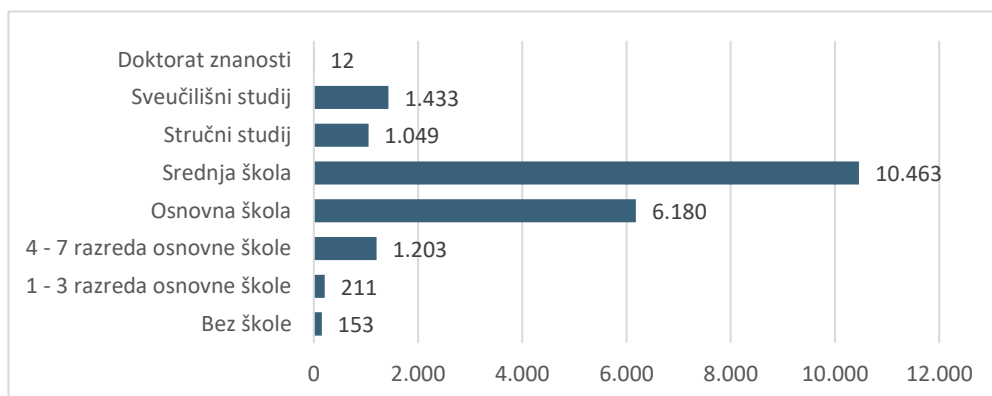
Godina	Predmetno područje		Istarska županija	
	Prirodni prirast	Vitalni indeks	Prirodni prirast	Vitalni indeks
2012.	-66	77,2	-470	79,6
2013.	-56	79,4	-366	83,1
2014.	-40	85,0	-413	81,4
2015.	-82	73,6	-713	70,5
2016.	-90	69,9	-685	70,9

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva po županijama i gradovima/općinama, 2012.-2016.

Obrazovna struktura stanovništva

- U obrazovnoj strukturi stanovništva (starosti 15 i više godina) najveći udio čine osobe koje su stekle srednjoškolsku razinu naobrazbe (50,5%), zatim osobe sa završenom osnovnom školom (29,8%) te, u najmanjem udjelu, visokoobrazovano stanovništvo (12,0%);
- Obrazovna struktura stanovnika na predmetnom području nešto je nepovoljnija od one na županijskoj razini gdje je primjetan veći udio visokoobrazovanih osoba (16,6%), odnosno manji udio osoba s osnovnoškolskim obrazovanjem (19,5%).

SLIKA 5. STRUKTURA STANOVNIŠTVA PREMA NAJVIŠOJ ZAVRŠENOJ ŠKOLI

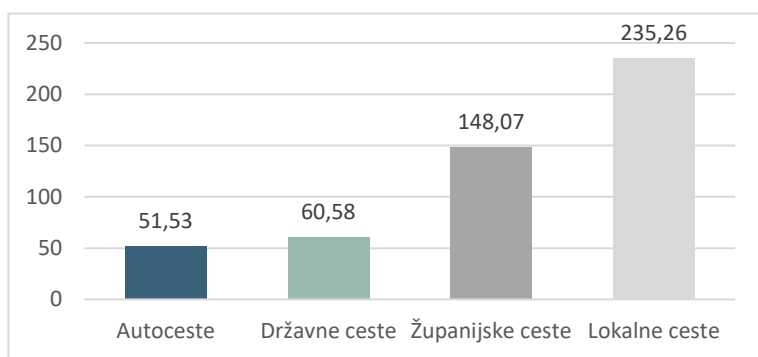

Izvor: DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, popis 2011.

2.3. Geoprometni položaj i povezanost

Cestovni promet

- Najznačajnija prometnica je Istarski ipsilon kojeg čine autocesta A8 (Čvorište Kanfanar (A9) - Pazin - Lupoglav - čvorište Matulji (A7)) i autocesta A9 Čvorište Umag (D200) - Kanfanar - čvorište Pula (D66)), od kojih predmetnim područjem prolazi dionica A8 u duljini 51,53 km;
- Veza s prostorom EU ostvarena je preko Republike Slovenije i preko paneuropskog prometnog koridora Vb (Rijeka – Zagreb – Budimpešta);
- Ostalu cestovnu mrežu na predmetnom području čine državne, županijske i lokalne ceste sveukupne duljine 443,91 km, od čega najveći udio čine lokalne (235,26 km) i županijske ceste (148,07 km).

SLIKA 6.
CESTOVNI PROMET PREMA
SKUPINAMA RAZVRSTANIH CESTA NA
PREDMETNOM PODRUČJU (KM)

Izvor: Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje IŽ; "Izvešće o stanju u prostoru IŽ 2007.-2012.

- Gustoća cestovne mreže iznosi 0,72 km/km² što je iznad županijskoj prosjeka (0,66 km/km²);
- Pokrivenost cestovnom infrastrukturom veća je na jugozapadnom dijelu (Žminj, Sveti Lovreč i Sveti Petar u Šumi), a manja na istočnom dijelu predmetnog područja;
- Kvaliteta i tehničko stanje cestovne mreže nisu ujednačeni, pojedina naselja nemaju zadovoljavajući sustav obilaznica, a prisutan je i problem kod održavanja lokalnih i nerazvrstanih cesta uslijed nedostatka potrebnih sredstava.

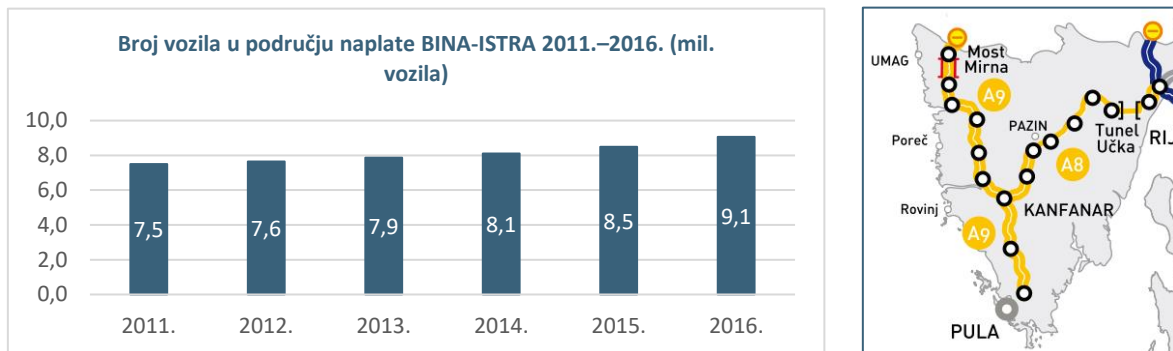
TABLICA 5: CESTOVNA UDALJENOST PAZINA DO VEĆIH EUROPSKIH GRADOVA

Cestovna udaljenost Pazina do većih europskih gradova			
Grad	Br. st.	Udaljenost	Vrijeme vožnje
Rijeka	128.624	56.9 km	1h 4 min
Zagreb	790.017	217 km	2h 50 min
München	1.407.836	553 km	6h 12 min
Venecija	270.660	242 km	3h 48 min
Milano	1.353.882	494 km	5h 46 min
Beč	1.766.746	534 km	5h 58 min
Ljubljana	279.653	150 km	2h 22 min
Beograd	1.659.440	606 km	6h 08 min

Izvor: www.viamichelin.com

- Broj vozila na području naplate BINA-ISTRA (Istarski ipsilon) u 2016. godini iznosio je sveukupno 9.067.175 vozila, što je za 6,8% više u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju 2011.-2016. promet je rastao po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,9%;
- Na predmetnom području postoji veći broj starih i/ili nekorištenih putova koji se upotrebljavaju za takozvani „tihi“ promet, odnosno putovanje nemotoriziranim sporim sredstvima poput hodanja, bicikliranja i jahanja, a mogu se iskoristiti za daljnji razvoj „koridora zelenih staza“.

SLIKA 7: BROJ VOZILA U PODRUČJU NAPLATE BINA-ISTRA 2011.–2016. (MIL. VOZILA)

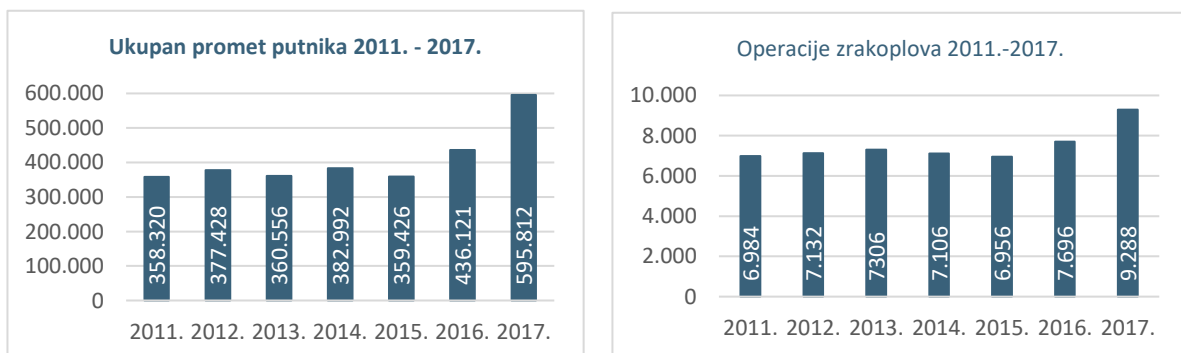

Izvor: Nacionalna izvješća o autocestama (2011.-2016.)

Zračni promet

- Zračna luka Pula od ključnog je značaja za regiju te je od Pazina udaljena oko 45 minuta vožnje (52,5 km);
- Zračna luka Pula je uz manje oscilacije bila u fazi stagnacije do 2015. godine kada počinje izraženiji rast broja putnika, 21,3% u 2016. te visokih 36,6% u 2017. godini;
- U 2017. godini ostvareno je sveukupno 9.288 zrakoplovnih operacija, što predstavlja porast od 20,7% u odnosu na 2016. godinu;
- U 2018. očekuje se promet veći od 700.000 putnika čime bi se ostvarila razina putničkog prometa iz daleke 1987. godine.

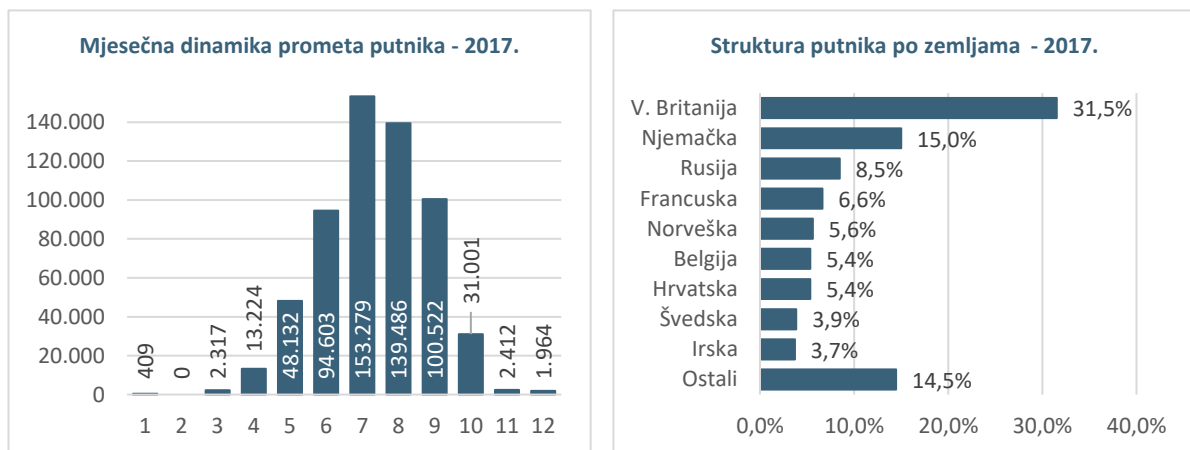
SLIKA 8: UKUPAN PROMET PUTNIKA I OPERACIJE ZRAKOPLOVA U ZRAČNOJ LUCI PULA, 2011.-2017.

Izvor: Zračna luka Pula

- Najveći promet putnika ostvaruje se u glavnoj turističkoj sezoni: u 2017. je u periodu lipanj – rujan ostvareno 83,7% od ukupnog godišnjeg prometa;
- Zračna luka Pula povezana direktnim letovima s 20 država, odnosno sa 76 destinacija direktnim letovima kroz suradnju s 42 kompanije;
- Tijekom 2016. godine strukturu prometa činilo je 72% redovnih letova (uključujući i niskotarifne letove), 27% "charter" letova te 1 % ostalih letova (privatni, vojni i medicinski letovi);
- U 2016. godini najveći promet putnika zabilježen je iz Velike Britanije (134.992 putnika) te je u odnosu na 2015. godinu rastao 20,4%;
- Sličan porast (21,2%) bilježe i putnici iz Njemačke kojih je u 2016. bilo 64.241, dok ih je u 2015. godini bilo 53.002;
- Više od 30.000 putnika bilježe još i putnici iz Rusije (36.259), a najveći rast ostvarili putnici iz Danske (75,9 %), zatim putnici iz Francuske (70,9 %) te Srbije (67,6 %).

SLIKA 9: MJESEČNA DINAMIKA PROMETA PUTNIKA I STRUKTURA PUTNIKA PO ZEMLJAMA U ZRAČNOJ LUCI PULA, 2011.-2017.

Izvor: Zračna luka Pula

Željeznički promet

- Ukupna duljina željezničkih pruga iznosi 52,77 km, odnosno 36,6% sveukupne duljine pruga u Županiji. Na predmetnom području postoje dvije željezničke pruge od kojih je posebno važna regionalna dionica R101 (DG - Buzet - Pula) koja povezuje predmetno područje s južnim dijelom Istarske županije(Pulom), a druga je lokalnog značaja (L213);
- Istarska pruga nije povezana s ostalom željezničkom mrežom Hrvatske, zbog čega željeznički promet putnika i tereta nema značajniju ulogu u ukupnom prometnom sustavu na županijskoj razini.

SLIKA 10. PRIKAZ ŽELJEZNIČKE MREŽE U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

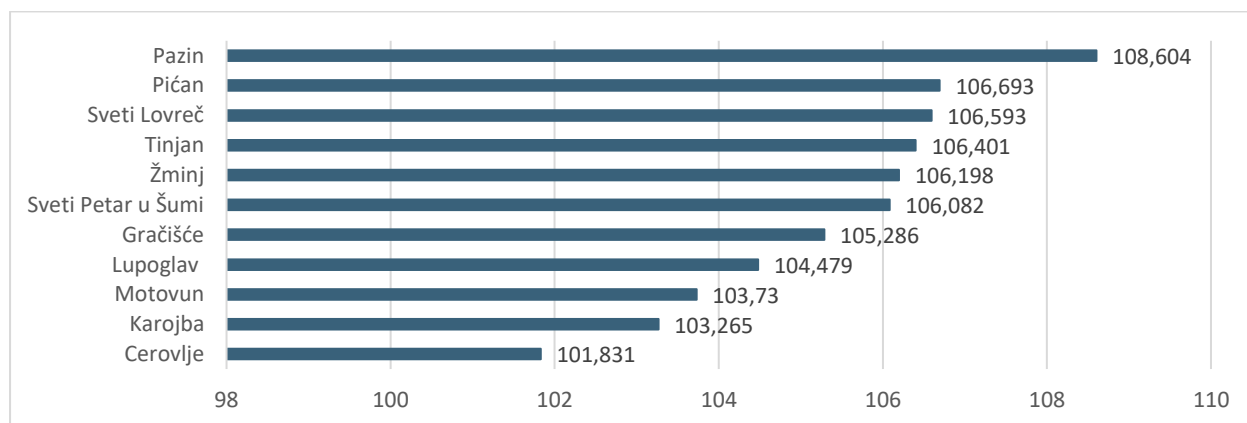

Izvor: Izvješće o mreži 2018., HŽ Infrastruktura

2.4. Gospodarstvo

- Istarska je županija u 2015. godini ostvarila BDP u visini od 20,1 milijardu kuna, što čini 6% u ukupnom BDP-u Republike Hrvatske;
- Bruto domaći proizvod iznosio je 100.635 kuna, što je oko 25% više od prosjeka Republike Hrvatske što Istarsku županiju svrstava na 2. mjesto među hrvatskim županijama;
- Najniži indeks u Istarskoj županiji bilježi Općina Lanišće (95,899), dok najviši indeks bilježi općina Medulin (116,883).

SLIKA 11. VRIJEDNOSTI INDEKSA RAZVIJENOSTI NA PREDMETNOM PODRUČJU (RAZDOBLJE 2014.-2016.)

- Na predmetnom području je u 2017. godini poslovalo je 698 poduzetnika kod kojih je bilo zaposleno 4.457 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje broja zaposlenih za 3,7%, odnosno broja poduzetnika za 6,1%;
- Zaposleni u poduzećima sa sjedištem na predmetnom području sudjeluju s 8,8% svih zaposlenih Županije, dok poduzetnici na predmetnom području čine 6,1% udjela u ukupnom broju poduzetnika Županije;

- Poduzetnici na predmetnom području su u 2017. godini ostvarili ukupan prihod od 3,8 milijardi kuna, što je za 8,6% više u odnosu na prethodnu 2016. godinu;
- Ukupna dobit razdoblja u 2017. godini iznosila je 203,0 milijuna kuna, dok je gubitak razdoblja iznosio -39,9 milijuna kuna, čime su općine i gradovi na predmetnom području sveukupno ostvarili neto dobit od 163,1 milijuna kuna, odnosno gotovo 50% više u odnosu na prethodnu 2016. godinu;
- Analiza financijskih rezultata poduzetnika prema ostvarenim ukupnim prihodima, pokazala je kako su najveći prihodi ostvareni kod poduzetnika sa sjedištem u Gradu Pazinu (1,43 milijarde kuna) i općini Pićan (1,01 milijarde kuna), dok su poduzetnici sa sjedištima u Lupoglavu i Cerovlju ostvarili neto gubitke (-8,6 milijuna kuna odnosno -2,5 milijuna kuna);
- U ukupnim prihodima Županije poduzetnici predmetnog područja sudjeluju s 11,2%, u dobiti razdoblja s 9,0% i u gubitku razdoblja s 1,5%.

TABLICA 1. OSNOVNI FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZETNIKA PREDMETNOG PODRUČJA U 2017. GODINI (u 000 KN)

Grad / općina	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja	Neto dobit
Cerovlje	31	126	47.030	2.609	5.088	-2.479
Gračiće	17	25	16.050	1.393	542	851
Karolja	22	182	106.589	6.467	239	6.228
Lupoglav	13	266	419.977	3.869	12.455	-8.586
Motovun	40	77	52.954	7.484	1.583	5.901
Pazin	325	2107	1.426.244	94.254	13.249	81.004
Pićan	46	613	1.007.021	19.700	55	19.645
Sveti Lovreč	31	56	42.152	2.428	2.026	402
Sveti Petar u Šumi	25	96	42.658	3.917	12	3.905
Tinjan	53	204	121.285	4.726	1.779	2.947
Žminj	95	705	513.457	56.113	2.847	53.266
Ukupno u Sr. Istri	698	4.457	3.795.416	202.960	39.875	163.084
Istarska županija	10.222	50.667	33.865.693	2.266.729	2.576.412	-309.683

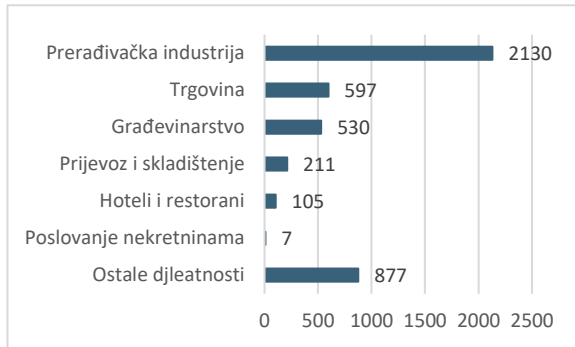
Izvor: FINA, 2018.

- Analiza osnovnih financijskih rezultata poduzetnika po djelatnostima ukazuje kako je od ukupno 4.457 zaposlenih osoba, najviše onih koji su zaposleni u prerađivačkoj industriji (47,8%), zatim u trgovini na veliko i malo (13,4%) i građevinarstvu (11,9%);
- Poduzetnici na predmetnom području također su ostvarili i najveće prihode u prethodno izdvojenim djelatnostima: u prerađivačkoj industriji (49,7%), građevinarstvu (17,0%) i trgovini (15,6%);

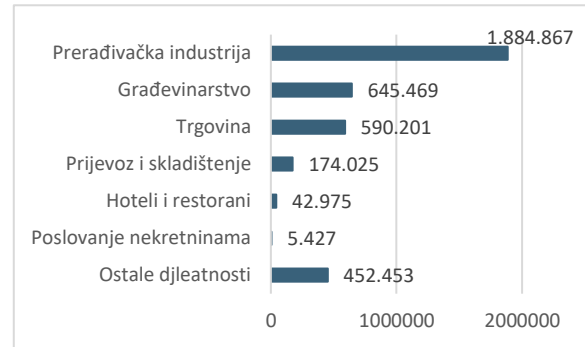
- Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na predmetnom području, s 1,1% udjela u ukupno ostvarenim prihodima i 2,4% zaposlenih kod poduzetnika, nemaju bitnu ulogu u strukturi gospodarstva ovog područja, za razliku od obalnog dijela Županije.

SLIKA 12: STRUKTURA ZAPOSLENIH I STRUKTURA PRIHODA NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA DJELATNOSTIMA

Struktura zaposlenih na predmetnom području prema djelatnostima

Struktura prihoda na predmetnom području prema djelatnostima

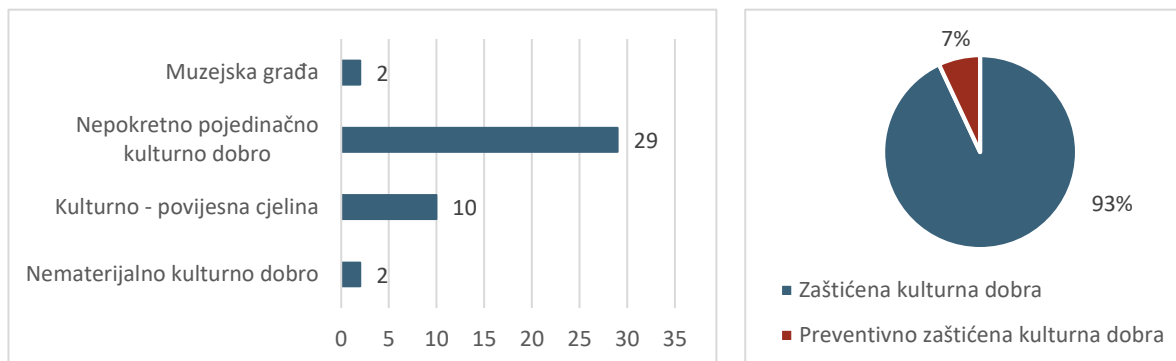

2.5. Kulturna baština

- Podaci o postupcima i vrstama kulturnih dobara temelje se na podacima Ministarstva kulture (Registar kulturnih dobara RH), Upravi za zaštitu kulturne baštine Konzervatorskog odjela u Puli, kao i trenutno važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji (prostorni planovi Grada Pazina i 10 općina članica);
- Prema navedenim izvorima, na predmetnom području utvrđeno je sveukupno 43 trajno i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, od čega se njih 40 (93,0%) nalazi na Listi zaštićenih kulturnih dobara, dok su 3 (7,0%) preventivno zaštićena kulturna dobra (crkva Blažene Djevice Marije "kod Lokve", Kaštel u Pazu i crkva Svete Marije Magdalene u Škopljaku);
- Od ukupnog broja registriranih dobara, prema vrsti, njih 39 je zaštićeno u kategoriji nepokretnog kulturnog dobra (36 zaštićeno, 3 preventivno zaštićeno), 2 su pokretna kulturna dobra (riječ je o muzejskoj građi Muzeja grada Pazina i Etnografskog muzeja Istre) te 2 u kategoriji nematerijalnih kulturnih dobara (Žminjski govor, kao poddijalekt koji u velikoj mjeri obilježava čuvanje starog jezičnog stanja, te umijeće pripreme tradicijske slastice "Pazinski cukeračić");
- Od 39 nepokretnih kulturnih dobara, njih 29 predstavljaju pojedinačna kulturna dobra (26 zaštićenih, 3 preventivno zaštićenih), dok je čak 10 kulturnih dobara zaštićeno u kategoriji kulturno-povijesne cjeline (Beram, Boljun, Draguč, Gračišće, Lindar, Pazin, Pićan, Trviž, Motovun i Žminj) što predstavlja poseban turistički potencijal jer omogućuje veću integraciju različitih turističkih proizvoda (npr. smještaj, kulturni / vjerski turizam, događanja u

autentičnom povijesnom ambijentu i sl.). Također, unutar predmetnog obuhvata nalazi se i jedno kulturno dobro od nacionalnog značenja – Crkva sv. Marije na Škriljinah.

SLIKA 13. DISTRIBUCIJA KULTURNIH DOBARA NA PREDMETNOM PODRUČJU (11 JLS-OVA) PREMA VRSTI I POSTUPKU ZAŠTITE

Izvor: Izrada autora

- Uz navedena nematerijalna dobra, na predmetnom području još uvijek su očuvani stari glagoljaški natpisi te tradicija glagoljaškog pjevanja, a iznimnu kulturnu i turističku vrijednost ima i dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog Primorja koje je upisano na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva;
- Čakavski sabor - udruga za promicanje kulturne baštine čakavskog govora ima sjedište u općini Žminj. Čakavski sabor organiziran je kao samoupravni kulturni projekt s elementima i obilježjima udruge građana, stavljajući u prvi plan reafirmaciju i revitalizaciju osobitosti čakavskoga govornog područja te potičući djelatnost i kreativnost na područjima kulture, stvaralaštva i znanosti;
- Na čitavom području evidentirano je više od **250** evidentiranih kulturnih dobara od kojih, s obzirom na vrstu, njih 80% čine pojedinačna nepokretna kulturna dobra (uključujući i arheološke lokalitete), dok oko 20% čine kulturno-povijesne cjeline naselja pretežito ruralnog karaktera koji uživaju zaštitu lokalnog karaktera;
- Iscrpan opis istaknutih trajno i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara na području turističkih zajednica središnje Istre, Motovuna i Žminja nalazi se u Dodatku A ove Strategije na stranici 70;
- Iznimno bogat potencijal kulturne baštine na području sve tri obuhvaćene turističke zajednice zasad je polučio ograničene učinke u privlačenju turista i podizanju prepoznatljivosti područja, osim u slučaju Motovuna;
- Turistički profili uzornih turističkih regija kontinentalnog dijela Zapadnog Mediterana pokazuju da je turističko opremanje i aktivacija kulturne baštine ključni element turističke ponude takvih područja, uz enogastronomiju, adekvatnu smještajnu ponudu, rekreaciju i uređenje prostora;
- S obzirom na volumen resursne osnove, opremanje i razvoj proizvoda na kulturnoj baštini bit će jedan od najobuhvatnijih i najizazovnijih zadataka destinacijskog menadžmenta u sljedećem razvojnem razdoblju, a uključuje:

- Klasifikaciju kulturne baštine s aspekta potencijala razvoja i mogućnosti turističke namjene, npr. zaštićene jezgre naselja općenito mogu biti predmet razvoja različitih turističkih namjena uključujući i smještajne objekte, što nije slučaj sa sakralnim objektima;
- Označavanje i uređenje dostupa do svih kapitalnih elemenata materijalne kulturne baštine;
- Razvoj turističkih proizvoda na kulturnoj baštini što uključuje razvoj interpretacije kao zasebne projekte, njihovo povezivanje u zajedničke programe i ture, organizaciju događaja, povezivanje nematerijalne baštine s fizičkim objektima (što može uključivati i danas nepovezanu materijalnu baštinu), itd.

2.6. Zaštićena područja prirode

- Opći ciljevi zaštite prirode podrazumijevaju osiguranje sustava zaštite prirode radi njezina trajnog očuvanja, uključujući i očuvanje bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti na predmetnom području;
- Uz Zakonom zaštićene prirodne vrijednosti, kao i postojeća NATURA 2000 područja, predmetno područje karakteriziraju i jedinstveni krajolici formirani specifičnom interakcijom prirodnih i antropogenih čimbenika čemu u prilog govori i činjenica o velikom broju evidentiranih i zaštićenih krajobraznih cjelina na lokalnoj razini;
- Zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima, uključujući i područja ekološke mreže, na području Istre upravlja javna ustanova "Natura Histrica" sa sjedištem u Puli;
- Osim navedene ustanove, zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Istre upravljaju još tri javne ustanove od kojih je Javna ustanova parka prirode Učka nadležna i za dio parka koji se prostire na predmetnom području.
- U skladu sa Zakonom o zaštiti prirode na predmetnom području zaštićene su sljedeće prirodne vrijednosti:

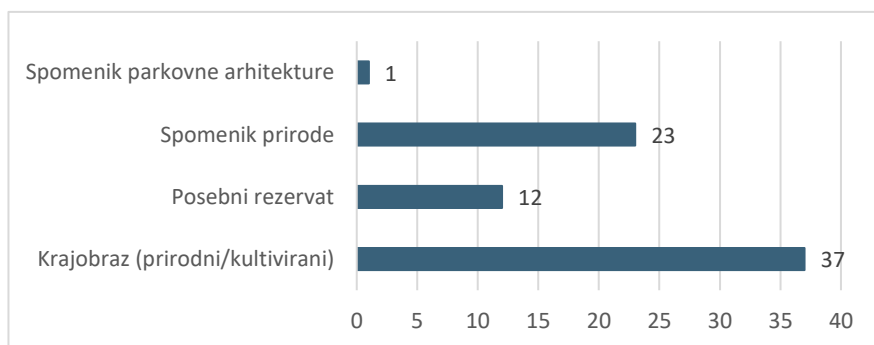
TABLICA 7. DISTRIBUCIJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA PRIRODE NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE

Naziv	JLS	Kategorija	Br. registra	Površina (ha)
Dio zaštićenog područja Pićan	Gračiće, Pićan	značajni krajobraz	287	744,59
Pinije u Karojbi	Karojba	spomenik prirode	168	0,0

Park prirode Učka	Lupoglav	park prirode	412	4.446,05
Dio područja Učke van parka prirode	Lupoglav	značajni krajobraz	403	905,44
Vela Draga pod Učkom	Lupoglav	spomenik prirode	111	70,96
Stablo čempresa u Kašćergi	Pazin	spomenik parkovne arhitekture	282	0,0
Pazinski ponor	Pazin	značajni krajobraz	108	7,24
Motovunska šuma	Motovun	posebni rezervat šumske vegetacije	75/3-1964	274,86
Ukupno				6.449,14
Istarska županija				15.892,73*

* - odnosi se na kopnenu površinu zaštite

- Inventarizacija zaštićenih područja prirode koja se štite prostorno-planskom dokumentacijom na lokalnoj, odnosno regionalnoj razini, ukazuje na veliki broj vrijednih prirodnih lokaliteta među kojima prevladavaju krajobrazne cjeline te značajan broj prirodnih vrijednosti koje se štite u kategoriji spomenika prirode među kojima valja istaknuti brojne jame i lokve.

SLIKA 15. DISTRIBUCIJA EVIDENTIRANIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE NA LOKALNOJ/REGIONALNOJ RAZINI

Pazinski ponor – Pazinski potok (Fojba) sa svojim nekadašnjim prirodnim nastavkom Limskom dragom, predstavlja najljepši primjer specifične evolucije krške hidrografije i morfologije u Istri. Ponorska zona obuhvaća 2 prvorazredna prirodna fenomena: a) kanjon Pazinskog potoka dug cca 500 m i dubok cca 100 m; b) Pazinski ponor u užem smislu koji se nalazi na 185 m nadmorske visine, a sastoji se iz podzemne galerije duge 100 m i podzemnog jezera, dugog 80 m.

Lokve – Posebnu važnost za život na predmetnom području, u prošlosti su imale brojne lokve i izvori, koji su počeli propadati razvojem vodoopskrbne mreže i smanjenjem aktivnosti u stočarskom sektoru. Danas lokve predstavljaju značajan turistički potencijal i kao takve mogu poslužiti kao dodana vrijednost prilikom unaprjeđenja turističke ponude. Iako su mnoge i zapuštene, njihovim uključivanjem u širu turističku ponudu (npr. tematske ili biciklističke staze) moguće ih je uspješno revitalizirati.

- Ekološka mreža predstavlja sustav funkcionalno povezanih područja važnih za očuvanje divljih svojti i stanišnih tipova. Ekološka mreža Republike Hrvatske utvrđena je Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15) te ujedno predstavlja i područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000;
- Na području Istarske županije utvrđeno je 67 NATURA 2000 područja sveukupne površine 158.277,01 ha;
- Na predmetnom području (uključujući u pojedinim slučajevima i susjedne JLS-ove koji se nalaze izvan predmetnog obuhvata) nalazi se sveukupno 15 NATURA 2000 područja od kojih je prostorno najznačajniji Park prirode Učka (8.026,62 ha u Istarskoj županiji od ukupno 16.051,33 ha).

TABLICA 8. PREGLED NATURA 2000 PODRUČJA NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE

Naziv	Šifra lokaliteta	JLS	Površina (ha)
Mirna i šire područje Butonige	HR2000619	Cerovlje, Motovun, Pazin	1.476,72
Lipa	HR2001017	Cerovlje	227,74
Boljunsko polje	HR2001215	Cerovlje, Lupoglav	2.244,19
Kotli	HR2001016	Cerovlje	328,75
Piskovica špilja	HR2001493	Cerovlje	0,78
Pazinština	HR2001365	Gračičće, Pazin, Pićan	4.704,48
Ponor Bregi	HR2001133	Gračičće	136,81
Učka i Čićarija	HR1000018	Lupoglav	22.957,11
Park prirode Učka	HR2000601	Lupoglav	8.026,62
Motovunska šuma	HR2000637	Motovun	1.009,92
Pazinski potok	HR2001386	Pazin	70,50

Vela Traba	HR2001322	Pazin	540,08
Grdoselski potok	HR2001396	Pazin	2,71
Dolina Raše	HR2001349	Piće	609,43
Limski zaljev - kopno	HR2000629	Sveti Lovreč	1.168,32
Ukupno			43.504,16*
Istarska županija			158.277,01

* - odnosi se na sveukupnu površinu koja uključuje i područja izvan obuhvata predmetnog područja

Park prirode Učka – Planina 'Učka' je prirodno područje s očuvanim obilježjima autohtone žive i nežive prirode, s naglašenim estetskim, ekološkim i prirodnim vrijednostima. Prema sjeveru Učka se nastavlja na nešto nižu Ćićariju, a prema jugu postupno se spušta do Plominskog zaljeva. Vrh je iznad šumske granice, koja je zbog ekološko-klimatskih razloga razmjerno nisko, a karakterizira ga botanički zanimljiva, niska planinska flora. Zapadne padine nemaju tako očuvan i zanimljiv šumski pokrov, ali su geomorfološki zanimljivi kontakti vapnenca i fliša, a u bujičnoj Veloj (Vranjskoj) dragi, nalazi se nekoliko soliternih stijena, visokih oko 50 metara.

Motovunska šuma je prirodni fenomen: Posljednje sačuvana nizinska poplavna mediteranska autohtona šuma hrasta lužnjaka (*Quercus robur* L.), poljskog jasena (*Fraxinus angustifolia* L.) i brijesta (*Ulmus minor* L.) – longoza; vrijedan prirodno-znanstveni, gospodarski i kulturno-povijesni i turističko-rekreativni lokalitet. Predstavlja posljednji ostatak autohtonih nizinskih poplavnih šuma zvanih «longoze» u riječnim dolinama mediteranskog i pontskog primorja. Danas postoje ukupno samo tri nalazišta takve šume.

2.7. Zaključci situacijske analize

Temeljem gore predstavljenih sektorskih analiza, u nastavku su prikazani osnovni zaključci koji imaju važan utjecaj na oblikovanje strategije razvoja turizma predmetnog područja:

- Područje projekta je ambijentalno ugodan i homogen prostor, a područja sličnih prirodnih obilježja, kulturnih resursa i prometnog položaja danas su vodeće kontinentalne turističke regije i globalni lideri u koncipiranju nekih turističkih proizvoda na globalnom tržištu;
- Na području je razmjerno velika gustoća povijesnih i kulturnih atrakcija (u odnosu na površinu i osobito u odnosu na broj stanovnika) koje traže turističko opremanje, interpretaciju i/ili profesionalno uvezivanje u turističke proizvode, vodeći se načelima održivosti, sporog i zelenog turizma i razvoja općenito;

- Područje je demografski depresivno s malom gustoćom naseljenosti, kontinuiranom depopulacijom i nepovoljnom starosnom strukturom pri čemu je u skladu s nacionalnim, ali ne i županijskim trendovima. Međutim, gustoća naseljenosti na području je tradicionalno manja pa navedeni trendovi u bitnom ne mijenjaju društvene procese te su s obzirom na malu bazu lako promjenjivi u slučaju pojačanog razvoja;
- Usprkos demografiji i malom broju velikih poslovnih subjekata, parametri poslovnih prihoda po stanovniku na razini su istarskog prosjeka iz čega se može povući zaključak da je ovo poduzetnički orijentirano područje;
- Gospodarstvo počiva na preradi i trgovini, turizam je u strukturi značajno ispod istarskog prosjeka, mada podatke službenih izvora (FINA) o ekonomiji turizma na području projekta treba uzeti s rezervom jer je praktično sav smještajni kontingent u kategoriji privatnog smještaja koji je izvan službenih statistika (s obzirom da je uglavnom riječ o obrtima ili obiteljskim djelatnostima);
- Kao i ostatak istarskog poluotoka, područje je razmjerno povoljno cestovno dostupno tržištima Srednje i dijela Zapadne Europe. Predmetno područje presijeca istočni krak Istarskog Y, prometnice kojom godišnje prolazi preko 9 milijuna vozila, što otvara potencijal tranzitnih gostiju za različite smještajne i ne smještajne turističke oblike poslovanja. Ovo ne znači nužnost primarne orijentacije na takve goste, ali može smanjiti poduzetničke rizike;
- Zračna luka Pula u posljednje tri godine bilježi značajne stope rasta, posljedično uvodi sve više linija što u kontekstu tržišne orijentacije tržištu Srednje Europe i regije dodaje Veliku Britaniju, Francusku i Skandinaviju;
- Područje je pogodno i za razvoj koridora zelenih staza, koji bi se temeljio na promicanju zdravih i uravnoteženijih stilova života i prijevoza, korištenjem starih ili nekorištenih putova koji se upotrebljavaju za takozvani tihi promet ili putovanje nemotoriziranim sporim sredstvima.
- Pruga Pula – Lupoglav povezuje destinacije predmetnog područja s glavnim gradom Županije i turističkom klasterom Južne Istre koji ostvaruje više od 5 milijuna noćenja što otvara potencijal izleta i kratkih odmora za individualne goste koji ne dolaze automobilom, a koji se u strukturi kontinuirano povećavaju;
- Na predmetnom području nalazi se jedini turistički klaster Istarske županije koje graniči sa svim ostalim klasterima, što znači da u smislu dnevnih ili kraćih boravaka ima potencijalno tržište od više od 4 milijuna posjetitelja koji ostvaruju gotovo 30 milijuna noćenja.
- Općenito postoji značajan potencijal za razvoj zdravog, održivog i zelenog turizma u raznim segmentima na predmetnom području, u kontekstu održivih turističkih proizvoda, infrastrukture, atrakcija te uz pomoć odgovarajućeg održivog marketinga.

3. Ključni elementi resursno-atraksijske osnove za razvoj turizma

Definicija resursa u turizmu obuhvaća sva prirodna i antropogena dobra koja posjeduju potencijal gospodarske eksploatacije. To mogu biti prirodne znamenitosti, kulturno-povijesna baština, pogodni klimatski uvjeti, kao i razvijena turistička infrastruktura, usluge i sadržaji. Ambijent predmetnog područja podržava život u skladu s prirodom kao okosnicu sporog, zelenog i zdravog turizma. Sljedeće komparativne prednosti područja, osnova su daljeg turističkog razvoja:

1. Ambijent mirnog, idiličnog i pitomog kraja s umjerenom mediteranskom klimom.

- Osnovna komparativna prednost ovog područja uvjetovana je prirodnim okruženjem koje karakterizira specifična geologija tla te istarska pitoreskna naselja koja su se smjestila na vrhovima mnogobrojnih brežuljaka;
- Blaga i umjerena klima te relativno niska gustoća naseljenosti čine ovaj prostor jednim od rijetkih mediteranskih regija koju još uvijek krasi sačuvanost izvornog krajolika, dok je klima umjerena, bez ljetnih žega, s blagim zimama te s toplim proljećima i jesenima;
- Europska i svjetska iskustva pokazuju da se u područjima sličnih prostornih obilježja mogu smjestiti vrlo raznolike atrakcije, odnosno oblikovati lanci vrijednosti i turistički proizvodi široke ciljne publike i ranga ambicija.

2. Kulturno-povijesna osnova

- Predmetno područje obiluje mnoštvom materijalnih i nematerijalnih elemenata povijesne baštine koji svjedoče o povijesnom identitetu i bogatstvu kulture ovog kraja;
- Uz 43 trajno i preventivno zakonski zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, resursna osnova kulturno-povijesne baštine uvjetovana je i povijesnim prožimanjem povijesnih naroda i njihovih kultura što se očituje u mnogobrojnim evidentiranim gradinama, starorimskim nalazištima, ranokršćanskim crkvicama, očuvanim srednjovjekovnim gradićima, renesansnim freskama i fortifikacijama (npr. kašteli Lupoglav, Pazin, Žminj);
- Posebno se ističu Boljun, Draguč, Pićan, Motovun, kao primjer očuvanog srednjovjekovnog gradića;
- Čitav kraj je prožet brojnim zaseocima koje karakterizira tradicijska gradnja kuća, a od nematerijalne kulturne baštine važno istaknuti umijeće čitanja i pisanja glagoljice te jedinstvenost istarske ljestvice tj. dvoglasja tijesnih intervala.

3. Prirodni resursi i fenomeni

- Pazinska jama predstavlja jedinstvenu hidrogeološku pojavu te je zakonski zaštićena 1964. godine u kategoriji značajni krajobraz. Riječ je o mjestu visoke prirodne vrijednosti gdje je na kontaktu flišnih i vapnenačkih slojeva došlo do prekida kontinuiranog površinskog toka Pazinskog potoka uslijed čega je nastao ponor. Ponorsku zonu čine 2 hidrogeološka fenomena:
 - kanjon Pazinskog potoka duljine oko 500 metara i dubine oko 100 metara
 - Pazinski ponor u užem speleološkom smislu koji se nalazi na 185 m nadmorske visine, a sastoji se iz podzemne galerije duge 100 m, široke 3-15m , visoke 6-15 m i podzemnog jezera, dugog 80 m širokog 10-30 m s najvećom dubinom 13,5 m. Ono je sifonom spojeno sa sljedećim, Mitrovim jezerom.
- Pazinska Jama još uvijek nije turistički uređena, ali je posjećivanje organizirano na prirodan i neinvazivan način pri čemu se posjetiteljima omogućuje jedinstveni doživljaj ove lokacije;
- Pri daljnjem uređenju jame za turističke posjete, planira se dodatno uzeti u obzir razvoj posebnih mjera očuvanja i održivosti, na temelju dosadašnjih iskustava i suvremene prakse kada je u pitanju održiva turistička valorizacija prirodne baštine.

Motovunska šuma (274,86 ha)

- Posljednja je sačuvana nizinska poplavna mediteranska autohtona šuma hrasta lužnjaka (*Quercus robur* L.), poljskog jasena (*Fraxinus angustifolia* L.) i brijesta (*Ulmus minor* L.) – longoza;
- Zakonski je zaštićena 1963. godine i predstavlja značajan prirodosnanstveni, gospodarski, kulturno-povijesni i turistički lokalitet;
- Još u doba Mletačke Republike Venecije, Motovunska je šuma bila zaštićena strogim odredbama o šumskom rodu, dok za vrijeme Austrougarske monarhije predstavlja izvor građevinskog materijala za brodogradnju;
- U novijem razdoblju uslijed holandske bolesti gotovo je nestao brijest, a zbog izvedenih građevinsko-tehničkih zahvata (reguliranja korita Mirne, izgradnja akumulacije u dolini Butonige) primijećeno je i sušenje hrasta te poljskog jasena;
- S druge strane, riječ je o izuzetno vrijednom rekreativnom području, koje uz prepoznatljiv kulturni identitet ima i gospodarsku vrijednost te ujedno predstavlja i jedno od najznačajnijih područja za sakupljanje bijelog tartufa (*Tuber magnatum* Pico) u Istri;

- Kod razvoja mogućih daljnjih komercijalnih aktivnosti prioritet je ekološko očuvanje šume, kao i mjere održivosti u odnosu na bilo kakve turističke aktivnosti.

Park prirode Učka

- Zbog specifičnog reljefa i blizine mora stanište je brojnim endemskim, ugroženim i zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama;
- Područje se nalazi dijelom u Istarskoj, a dijelom u Primorsko-goranskoj županiji (sveukupno 16.051,33 ha), a zbog svog specifičnog položaja između Istre i Kvarnera posjeduje izrazitu pejzažnu vrijednost i jednog i drugog prostora;
- Prema sjeveru Učka se nastavlja na nešto nižu Ćićariju, a prema jugu postupno se spušta do Plominskog zaljeva;
- Znatni udjeli lovora i pitomog kestena ("lovranski maroni") također predstavljaju simbole ovog područja, a osobito su zanimljivi kontakti vapnenca i fliša te soliterne stijene u Veloj dragi;
- Na istočnoj strani Učke ističu se krajobrazno vrlo zanimljive doline Mošćenička i Lovranska draga dok se krajobrazne vrijednosti Ćićarije ističu brojnim krškim depresijama - ponikve i dolci;
- Parkom upravlja Javna ustanova "Park prirode Učka" što je svakako preduvjet za bolju i organiziraniju turističku valorizaciju Učke te i upravljanje sustavom posjećivanja ali i jamstvo očuvanja obilježja radi kojih je Učka proglašena parkom prirode.

Špilja feštinsko kraljevstvo

- Špilja Feštinsko kraljevstvo smještena je na rubnom jugozapadnom dijelu mjesta Feštini u općini Žminj, a otkrivena je tridesetih godina prošlog stoljeća
- Unutrašnjost špilje uređena je sigurnim stazama duljine stotinjak metara, te je dostupna svakom posjetitelju. Špilja je zanimljiva zbog raznovidnih sigastih oblika među kojima se posebno ističu: „čarobnjakov šešir“, „kula babilonska“ i ogromna „šišmiševa krila“ preko kojih se proteže korijen vinove loze, koja crpi vodu sa špiljskog dna.
- U blizini Špilje, u selu Čubani nalazi se robizonski kamp Freedom u kojem se može uživati u miru i netaknutoj prirodi koja okružuje kamp.

Ostali prirodni resursi

- Vrh Sv. Juraj s 432 m, jedan od najviših istarskih vidikovaca

4. Gastronomija

- Ugostiteljsku ponudu područja obilježavaju autohtone konobe i izvorni restorani te agroturizmi i seljačka domaćinstava;
- Odjel za turizam i trgovinu Istarske županije je zajedno s Turističkom zajednicom Istarske županije pokrenuo realizaciju projekta razvoja agroturizma u ruralnom području Istre, u cilju produljenja trajanja turističke sezone, stvaranja novih sadržaja i poticanja održive poljoprivredne aktivnosti na obiteljskim gospodarstvima;
- Današnje aktivnosti usmjerene su na autohtono kulinarstvo koja predstavlja osnovu nutricionističke prehrane, a uključuje lokalno i ekološki uzgojeno voće i povrće, samoniklo bilje, maslinova ulja i vrhunska vina;
- Vodeći regionalni kulinarski brendovi područja su tartufi, šparoge, slow food i vina s predmetnog područja, zatim mliječni i mesni proizvodi poput istarskog sira, istarskog pršuta, istarske kobasica, odrezaka od istarskog goveda (boškarina) te domaća istarska tjestenina;
- Na području TZ središnje Istre djeluje niz vrhunskih pršutara, većim djelom smještenih u Općini Tinjan, koja je ujedno poznata i kao istarska općina pršuta
- Razvijena je proizvodnja ostalih tipova suhomesnatih proizvoda, a posebno je poznat festival kobasica: „S koblasticom u EU“ u Općini Sv. Petar u Šumi, usmjeren na valorizaciju istarske kobasice tipične za područje središnje Istre
- Područje TZ središnje Istre poznato je i po mnogobrojnim proizvođačima medenih proizvoda (bagremov med proizveden na TZ SI jedan je od najkvalitetnijih u Europi)
- Područje je to u kojem svoje proizvode mnogi višestruko nagrađivani vinari, uljari te proizvođači ostalih visoko kvalitetnih prehrambenih proizvoda.
- U općini Žminj smještena je najuspješnija mljekara na predmetnom području (Latus), čiji su proizvodi višestruko nagrađivani, pa je tako sir Veli Jože već po drugi put osvojio titulu šampiona Dana hrvatskih sireva, odnosno najboljeg sira u Hrvatskoj. Mlijeko u Latusov prerađbeni pogon dolazi i od petnaestak kooperanata iz cijele Istre;
- Gastronomske posebnost žminjskog područja čine žminjski makaruni koji se pripremaju na Istarskom festivalu pašte u Žminju, a priprema je moguća i za goste koje podučavaju žminjske domaćice. Istarski festival pašte ima za cilj valorizaciju istarske domaće tjestenine karakteristične za unutrašnjost Istre. Također, žminjsko

područje poznatno je po Kristovoj kruni, tradicionalnoj žminjskoj slastici te je u planu zaštita, tzv. žminjske gospodske delicije.

- Na području motovunske općine ističe se mjesto Kaldir, kod kojeg blaga klima pogoduje poljoprivredi, poglavito voćarstvu, koje njeguje veći broj domaćinstava. Zahvaljujući njima Kaldir je postao najpoznatiji voćarski kraj u Istri, a Kaldirština daje gotovo 70 posto voćarske proizvodnje u Istri.

5. Sportsko-rekreacijska infrastruktura

- u Istri danas postoji oko 65 biciklističkih trasa ukupne dužine od 2.600 kilometara, a dužina svake trase kreće se u prosjeku od 40 do 50 kilometara pri čemu ok 70% staza čine "poljski" neasfaltirani putevi;
- Od toga čak 52 staze prolaze projektnim područjem, a prostire se kroz sve jedinice lokalne samouprave. Staze su opisane u marketinškim materijalima turističkih zajednica, a komparativna slabost im je slaba označenost u prostoru i manjak prateće turističke infrastrukture što se odnosi i na pješačke staze, što je među prioritetnim projektima svih uključenih TZ;
- Na području projekta nalaze se 4 jahačko-konjička kluba kojima posebno pogoduju reljef i dolina rijeke Mirne, a prakse gradnje lanaca vrijednosti uzornih kontinentalnih regija Mediterana i Srednje Europe pokazuju da je riječ o važnom tipu turističke infrastrukture;
- Također, u segmentu tzv. avanturističkog turizma područje projekta obiluje brojnim speleološkim objektima, dok visoke stijene Učke i Pazinske jame omogućuju i prakticiranje avanturističkih aktivnosti poput slobodnog penjanja (freeclimbing), zipline i paragliding;
- Obilje prostora i uglavnom povoljan teren stvaraju povoljne preduvjete za snažniji razvoj koridora zelenih staza za povezivanje naselja, smještajnih objekata, prirodnih i kulturnih atrakcija alternativnim vidovima prometa.

6. Imidž Motovuna kao međunarodno prepoznate turističke atrakcije

- Motovunsko područje naseljeno je već u drugoj polovici 4. tisućljeća pr. Kr., a prvi spomen grada Motovuna zabilježen je 804. godine;
- Motovun je najbolje sačuvana srednjovjekovna gradina na istarskom poluotoku koja se smjestila na samom vrhu strmog brežuljka na mjestu ranijeg ilirsko-keltskog naselja;
- Procjenjuje se da grad ostvaruje 400.000 dnevnih posjetitelja godišnje, u sklopu projekta „Doživljaj Motovuna“ je u ponudi razgled zidina i umjetničke galerije „Pet kula“

- U Motovunu se održava *Motovun Film Festival*, a grad nudi hotelski smještaj u staroj povijesnoj jezgri;
- Motovun je jedan od najprepoznatljivijih simbola unutrašnjosti Istre te je s obzirom na broj dnevnih posjetitelja i snagu Motovun film festivala jedan od glavnih zamašnjaka daljeg turističkog razvoja ukupnog područja.

7. Razgranata ponuda inovativnih događanja

- Pored navedenog Motovunskog Film Festivala, izložbe vina u Gračišću s tradicijom preko dva i pol desetljeća te međunarodnog sajma pršuta u Tinjanu, turistička ponuda predmetnog područja oplemenjena je s još 60-ak drugih događanja koja uglavnom vežu svoj sadržaj uz kulturu, enologiju i gastronomiju;
- Kulturni i folklorni događaji imaju potencijal dodatnim umrežavanjem podići turistički promet i podići multiplikativne učinke, no podrazumijevaju jaču marketinšku i prodajnu podršku od strane svih uključenih dionika;

Nastavno na navedene ključne grupe atrakcijske osnove i njihove razvojne pozicije, ponovno treba istaknuti temeljni princip razvojne turističke strategije predmetnog područja. Prioritet se stavlja na održivost korištenja prirodnih, kulturnih, klimatskih i gastronomskih resursa, a razvojne strategije i rješenja svih gospodarskih djelatnosti (uključivo i turizma) kreću se unutar zadanih prioriteta.

8. Manifestacije

Na području predmetnog područja održava se velik broj različitih manifestacija. U nastavku se nalazi popis:

Manifestacije na području TZ Središnja Istra

- Žive jaslice; Blik kids; Noć muzeja; Dani medenih delicija; Valentinovo u Pazinu; Dani meda; Karneval u Cerovlju; S Klobasicom u EU; Pazinčica clearwater revival, Mali kanat, Izložba vina Gračišće; Istrakon; Eko pohod – Marš na Učku; Supci pod mavricun; Plesni susret „Istra Pleše“ ; Proslava praznika rada; Međunarodni dan pješačenja Istarske županije; Festival kazališnih amatera Hrvatske; Dan općine Tinjan i večer Folklor; Zasopimo na organi; Međunarodni susret izdavača: Put u središte Europe, Duhovi, Petivina; Dan grada Pazina; Festival Maneštri; Vidova, Bajsi u Draguču; Dan općine Cerovlje; Petrova; Olderšova ; Mohorova ; Smotra narodne glazbe plesa središnje i zapadne Istre, Beerfest; Makinača po starinski; TRADinETNO; Susret hamonikaša; Legendfest; Rim; Večer hrvatskih klapa; Velika nagrada Pazina: KOMPAKT KUP; Lovrečeva; Festival sedan dana stvaranja; Vela sv. Marija; Vela sv. Marija i turistička fešta; Rokova; Jazzva puna glazbe; Festival fantastične književnosti; Smotra starocrkvenog pjevanja – Maša po starinski; Istra off road; Festival slikovnice „Ovca u kutiji“; Rožarova; Bijela nedilja; Istarska izložba gljiva; Festival musica sacra; Lučinja; Međunarodni kup Grada Pazina; ISAP; Svi sveti; Martinja; Festival pjevača: All you need is love; Kolo zimske lige u trčanju; Festival

palačinki; Veseli prosinac; Božićni koncert; Žive jaslice; Božićni koncert limene glazbe; Božićni koncert folklornog društva „Pazin“

Manifestacije na području TZ Motovun

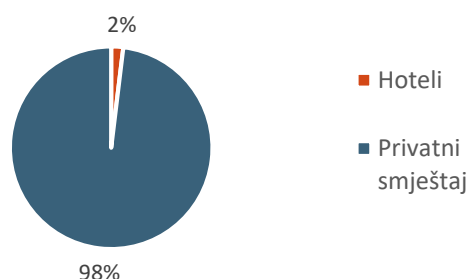
- Koleani; Bacanje roga; Motovun PhotoHill (dvodnevni festival fotografije); Kaldir: Plac od fruti; Festival Veli Jože; Fešta od fruti; Festival terana i tartufa; Motovunski kolokvij; Radionica 'Digitalna obrada fotografija' ; Bacanje roga (tradicionalna igra); Radionica 'Digitalna obrada fotografija'; Motovun PhotoHill (dvodnevni festival fotografije); 100 milja Istre; 1.maj u Motovunu: Motovun Offroad, Urbana orijentacija „Veli Jože“, boćarski turnir; Doživi Motovun – organizirano vođenje Motovunom uz licenciranog vodiča; Kaldir – plac od fruti; Filmska večer – IKA; Doživi Motovun – organizirano vođenje Motovunom uz licenciranog vodiča; Kaldir – plac od fruti; Motovun film festival; Trka s karićima od Ressela do Andrettia; Dan Općine; Kaldir – plac od fruti; Rođendanski koncert Klope Motovun; Festival Veli Jože; Fešta od fruti; Festival terana i tartufa; Teran Motovun Offroad; Motovunski kolokvij; Svečano otvorenje godišnje izložbe fotografija Udruge Fotovun

Manifestacije na području TZ Žminj

- IstraTrak; Istrijanske pinci pod čerepnjon na ugnjišće (Paladnjaki); 50. Sabor čakavskog pjesništva, Žminj craft beer festival, Istarski festival pašte, Ljetno kino Zad kaštela; Žminjska štuorija; Discover green Istria by bike; Dani otvorenih vrata Mljekare Latus; Mali žminjski samanj u kuli; Armonike Zad kaštela, Tradicionalna biciklijada Bartulja; Utrka Žminj teče(ka); Pučka fešta Bartulja; Dan Općine Žminj; Bodljikavi dani u Žminju (izložba kaktusa); Štrigariji po žminjskih križinah; Advent u Žminju; Žive jaslice i izložba jaslica u kuli; Doček Nove godine u podne

4. Tržišna obilježja postojeće turističke aktivnosti

- U 2016. godini u središnjoj je Istri bilo registrirano sveukupno 5.274 postelja što predstavlja porast od 18,8% u odnosu na prethodnu 2015. godinu;
- U strukturi smještajnih kapaciteta prevladava izrazita zastupljenost privatnog smještaja pa se tako od sveukupno registrirane 4.441 postelje u 2016. godini čak 98,1% nalazilo u privatnom smještaju;
- Prosječna godišnja stopa rasta ukupnog broja postelja u posljednje 3 godine iznosila je 26,9%, međutim porast smještajnih kapaciteta isključivo se odnosi na porast broja postelja u privatnom smještaju – u posljednje 3 godine kapaciteti privatnog smještaja porasli su za visokih 62,9%;
- S druge strane, udio ukupnog broja noćenja ostvarenih u hotelima u posljednje 2 godine stagnira na 2,4%.

SLIKA 38. STRUKTURA SMJEŠTAJNIH KAPACITETA PREMA VRSTI SMJEŠTAJA (POSTELJE)

- Detaljnija analiza strukture smještajnih kapaciteta ukazuje na visok udjel broja postelja u kategoriji kuća za odmor (70,3%);
- Također, prema broju postelja, s najvišim udjelima slijede apartmani (21,1%) i sobe u domaćinstvu (4,7%) dok su najmanji kapaciteti ostvareni u kategorijama hoteli (1,9%) te kamp/prostor za kampiranje (1,8%);
- Usporedba s prethodnom 2016. godinom ukazuje kako je na predmetnom području najveći porast broja postelja zabilježen u sobama, u domaćinstvu (26,8%) te u kućama za odmor (19,6%).

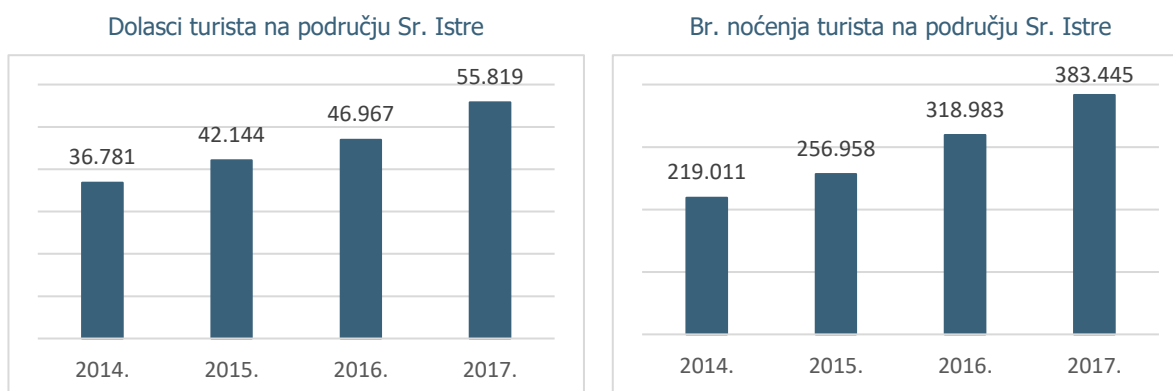
TABLICA 10. SMJEŠTAJNI KAPACITETI NA PREDMETNOM PODRUČJU, 2016./2017. GODINA

R.br.	Tip smještaja	Br. Objekata		Br. Postelja	
		2016.	2017.	2016.	2017.
1.	Hoteli	2	2	105	105
2.	Hosteli	0	0	0	0
3.	Kampovi i prostori za kampiranje	4	5	89	101
4.	Sobe u domaćinstvu	89	112	205	260
5.	Apartmani / Studio apartmani	359	381	1087	1158

6.	Kuća za odmor	521	619	3230	3864
7.	Ostalo	1	1	10	10
UKUPNO		976	1.120	4.726	5.498

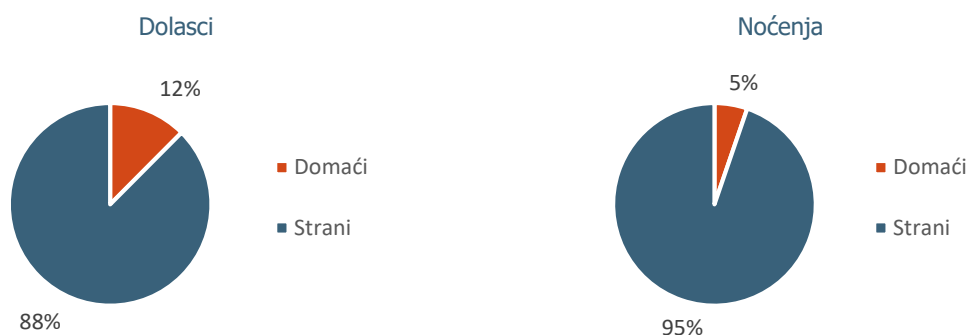
- Na predmetnom području u 2017. godini ostvareno je sveukupno 383.445 noćenja, što je porast za više od 20% u odnosu na prethodnu godinu, a sličnu dinamiku prati i broj dolazaka koji je u istoj godini iznosio 55.819, što predstavlja porast za 18,8% u odnosu na prethodnu 2016. godinu. U ukupnom broju noćenja, tj. dolazaka u Istarskoj županiji, predmetno područje sudjeluje tek s 1,5% odnosno 1,4%;
- U posljednjih 10 godina ostvaren je visok porast broja turističkih noćenja i dolazaka. Prosječna godišnja stopa rasta broja dolazaka u navedenom razdoblju iznosila je visokih 16,2% (na razini Županije iznosila je 4,1%), dok je prosječna godišnja stopa rasta broja noćenja iznosila 24,6% (na razini Županije iznosila je 3,4%);
- Značajan porast turističkog prometa u posljednjih 10 godina dobrim je dijelom zaslugu jačanja kapaciteta lokalnih turističkih zajednica te prepoznavanja potencijala međusobne suradnje općina predmetnog područja i Grada Pazina. Suradnja je usmjerena na jačanja ponude, prezentacije, promidžbe i plasmana lokalnih turističkih proizvoda što je i u skladu s ulogama turističkog upravljanja na lokalnoj razini.

SLIKA 16. DOLASCI I NOĆENJA TURISTA NA PREDMETNOM PODRUČJU (2014.-2017.)

- Udio turističkog prometa koji ostvaruju stranci je visok, no nešto niži nego na obali s 88% udjela u dolascima 95% u noćenjima;
- Na županijskoj razini strani su gosti sudjelovali s 96,8% u sveukupnom broju noćenja, odnosno s 94,1% u dolascima;
- Strani gosti ostvaruju veći udio u noćenjima nego u dolascima (razlika u je veća u unutrašnjosti Istre nego na obali), iz čega proizlazi da se strani gosti u prosjeku zadržavaju dulje od domaćih.

SLIKA 4. POSJETITELJSKA STRUKTURA S PREMA DOLASCIMA I NOĆENJIMA U 2016. GODINI

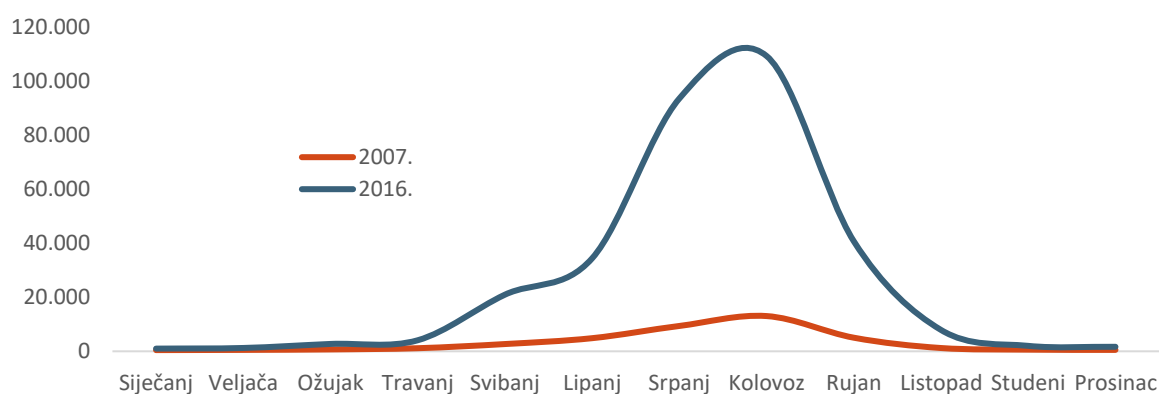
- Gosti na predmetnom području u prosjeku borave 6,4 dana, od čega boravak stranog gosta prosječno iznosi 7,4, a domaćeg svega 2,9 dana (2016. godina);
- Prisutni trendovi ukazuju na kontinuirano produljenje prosječnog vremena boravka gostiju iznad hrvatskog prosjeka (oko 5 dana) što potvrđuje i sljedeća tablica:

TABLICA 9. PROSJEČNO VRIJEME BORAVKA GOSTIJU NA PREDMETNOM PODRUČJU

2014.	2015.	2016.	2017.
6,0	6,1	6,8	6,9

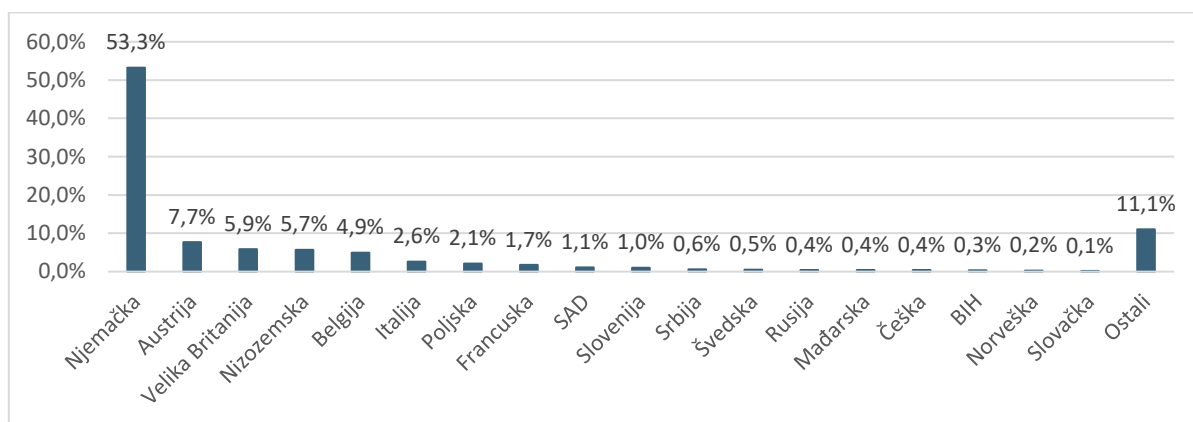
- Prosječno trajanje boravka upućuje da u proizvodnoj strukturi područja glavni ljetni odmori dominiraju nad kratkim odmorima u većoj mjeri nego što je to slučaj na obali. Ovo je u značajnom nesrazmjeru u odnosu na druge regije Zapadnog Mediterana.
- U središnjoj je Istri, kao i u cijeloj Županiji, prisutna je izrazita sezonalnost. U 2016. godini tijekom srpnja i kolovoza ostvareno je 63,5% od ukupnih noćenja, a čak 87,0% noćenja se ostvarilo u razdoblju od lipnja do rujna;
- Grafički prikaz u nastavku daje komparativni pregled broja noćenja po mjesecima u odnosu na 2007. godinu. Grafikon prikazuje vidljivu promjenu povećanja udjela broja noćenja u vršnim ljetnim mjesecima, što potvrđuje činjenicu kako sezonalnost još uvijek nije dovoljno usmjerena na ostale mjesece, osobito one koji se izravno naslanjaju na vrh sezone (npr. svibanj i rujan).

SLIKA 19. SEZONALNOST TURISTIČKIH NOĆENJA NA PREDMETNOM PODRUČJU U 2007. I 2016. GODINI

- Turisti iz Njemačke ostvarili su najviše noćenja u 2017, i to 200.608, što je 53,3% od ukupno ostvarenih noćenja stranih turista. Na razini Županije Njemačka je također najvažnije tržište, ali s daleko manjim udjelom (koji se tipično kreće između jedne četvrtine i jedne trećine ukupno ostvarenih noćenja);
- U odnosu na prethodnu 2016. godinu, situacija se nije bitno mijenjala, gosti iz Austrije ostvarili su 29.066 noćenja (19.772 noćenja u 2016. godini), a slijede gosti iz Velike Britanije (22.101) i Nizozemske (21.352);
- Zanimljivo je uočiti kako su prethodne godine gosti iz Velike Britanije sudjelovali s 4,9% noćenja, dok je u 2017. godini ovaj udio narastao na 5,9%. Bitan rast udjela broja noćenja zabilježili su i gosti iz SAD i Norveške.

SLIKA 20. VODEĆA EMITIVNA TRŽIŠTA U 2017. GODINI NA PREDMETNOM PODRUČJU

4.1. Zaključci tržišne analize turističke aktivnosti

Prikazani podaci vezani uz tržišna obilježja postojeće turističke aktivnosti na projektnom području Istre upućuju na sljedeće zaključke:

- Smještajna ponuda područja iznosi oko 6 tisuća kreveta koji rastu po visokoj stopi (iznad 25% godišnje), ali uz vrlo malo raznolikosti u strukturi. Privatni smještaj visoko je dominantan (98%), a unutar kategorije privatnog smještaja od vremena intenzivne obnove turizma u Hrvatskoj dominiraju ruralne vile s bazenima čiji se broj danas procjenjuje na oko 3.000;
- Ovakva struktura utječe na odnos ponude i potražnje te prirodno utječe na kontinuirani pad cijena proizvoda vila, koji još uvijek ne ugrožava kritične stope povrata na investiciju. No, ako se proces i dalje nastavi uz razmjerno skromnu zauzetost (i visoku sezonalnost) do toga će neupitno doći u bliskoj budućnosti;
- Paradoksalno, veći je udio ljetne sezone u ukupnom turističkom prometu nego na obali, a prosječna je zauzetost kreveta ispod hrvatskog prosjeka (čak i za privatni smještaj na obali!). Ovo je u neskladu s uobičajenim odnosima performansi između obalnih regija Zapadnog Mediterana i njihovog zaleđa (gdje je na obali tipično veća cijena, a u zaleđu duža sezona);

- Gosti na području projekta borave u prosjeku duže nego na obali što znači da prevladavaju dugi ljetni odmori. Za razliku od oglednih kontinentalnih regija Zapadnog Mediterana, prosječan stacionarni gost (koji ostvaruje noćenje) u predmetno područje dolazi na pasivan dugi odmor vođen „hideaway“ (eng. skrovište) konceptom te uz ograničen interes i potrošnju na ponudu van smještajnog objekta;
- Vrlo je visok udio njemačkog tržišta što povećava rizik poslovanja povezan s mogućim gospodarskim i drugim šokovima na tom tržištu. Ostatak strukture tržišta sličan je onom na obali, a distribucija je kroz globalne digitalne kanale ili lokalne agencije, no bez zajedničkog nastupa koji bi omogućio jedinstvenu strategiju ili pregovaračku poziciju kroz ekonomiju obujma;
- Poljoprivreda, OPG i ruralni sadržaji su u pravilu manje veličine te u manjoj mjeri turistički orijentirani zbog nemogućnosti preuzimanja većih poduzetničkih rizika u uvjetima (još uvijek) kritičnog volumena potražnje. Međutim, nekoliko objekata je izrazito tržišno orijentirano, a svijest o potencijalima, pogotovo u kontekstu razvoja održivog, zelenog i sporog turizma, raste s porastom turističkog prometa u Istri;
- Događanja su inovativna, ali manjeg obima zbog stanja turističke infrastrukture (smještajne prije svega). Ocjena izvođača projekta je da bi ovaj segment ponude područja uz pretpostavku popunjavanja i diversifikacije smještaja, te profesionalnog menadžmenta lancem vrijednosti koji se temelji na održivosti (prije svega jači i ozbiljniji marketing prema ciljanim skupinama u regiji), moglo razmjerno brzo ostvariti značajne stope porasta;
- Ugodnom i mirnom ambijentu te vrijednim atrakcijama nedostaje adekvatna turistička infrastruktura, koja se prije svega odlikuje održivosti te koja će se u sljedećih 5 godina dijelom popuniti kroz EU projekte u tijeku, odnosno projektne inicijative na razini cijele Županije koje se odnose i na predmetno područje;
- Zbog svega navedenog, prostor predmetnog područja je turistička destinacija u početnoj fazi procesa održivog turističkog razvoja, gdje joj prema uzornim razvojnim scenarijima u sljedećih 5 godina slijedi naglasak na fizičku izgradnju vođenu načelima održivog razvoja (dovršetak izgradnje kapaciteta i atrakcija), potom u sljedećih 3-5 godina faza intenzivnog marketinga i potom dugoročno faza izgradnje i kontrole kvalitete, pogotovo u kontekstu sporog, zdravog i zelenog turizma (stjecanje imidža/lojalnosti potrošača i podizanja/dostizanja konačnih performansi cijena).

Ovi zaključci, kao i prethodno izneseni zaključci vezani uz analizu sektora koji su značajni za razvoj održivog turizma, pored resursno-atrakcijske osnove te strateških uporišta koja su rezultat konzultativnog procesa s ključnim dionicima turističke strukture, predstavljaju temelj za razvoj strateškog okvira razvoja održivog turizma predmetnog područja.

5. Stavovi dionika projektnog područja oko strateškim pitanjima razvoja turizma

Proces izrade Strategije proveden je višedioničkog participativnog planiranja te su kontaktirani dionici iz privatnog sektora, predstavnici civilnoga sektora te relevantne javne institucije. Njihovi stavovi i mišljenja imali su veliku težinu u definiranju vizije i ciljeva Strategije razvoja turizma središnje Istre.

U nastavku slijedi pregled stavova dionika prema ključnim pitanjima budućeg turističkog razvoja predmetnog područja.

- » **Ispitanici su potvrdili pretpostavku kako se turizam doživljava kao jedna od prioritetnih razvojnih grana, no razvoj ne bi trebao biti bezuvjetan**

Turizam je od strane dionika prepoznat kao jedna od glavnih gospodarskih poluga. Istovremeno, dionici su naglasili kako turizam treba podupirati, no nikako ne „pod svaku cijenu“, već da naglasak treba biti na razvoju održivog, sporog i zelenog turizma. U tom smislu ujedno je naglašeno kako nije poželjno da turizam ugrožava druge djelatnosti i tradicionalni način života, već da se njegov cjelokupni razvoj odvija na održivi način.

- » **Razvojna orijentacija mora počivati na gradnji autentičnog lanca vrijednosti i primarnih motiva dolaska**

Po pitanju razvoja regije na atrakcijskom potencijalu kojeg predmetno područje posjeduje zbog blizine obale, dionici su izrazili snažnu preferenciju prema razvoju utemeljenom na oblikovanju kraja kao samostalne destinacije koji posjeduje puni lanac vrijednosti, a ne samo kao iskustvene dopune gostima na obali.

- » **Enogastronomija, kultura, aktivni i avanturistički turizam ključni su proizvodi predmetnog područja koji se razvijaju u kontekstu sporog i zelenog turizma**

Gotovo svi dionici uključeni u konzultacijski proces istaknuli su vino i gastronomiju kao održive proizvode koje vide ključnima u daljnjem razvoju održivog, sporog i zelenog turizma. Turistička ponuda proizvoda fokusiranih na zadovoljavanje potreba onih koji traže aktivan odmor ili avanturistički doživljaj ne zaostaje. Ponuda proizvoda iz domene kulturnog i ruralnog turizma također je našla mjesto na listi prioriteta ispitanika.

- » **Obrazovanje, zahvati u estetici prostora i učinkovitost povlačenja sredstava iz EU fondova ključni su preduvjeti razvoja turizma**

Prema mišljenju involviranih pojedinaca iz javnog, civilnog i privatnog sektora, preduvjet razvoja turizma predmetnog područja temelji se na adekvatnom obrazovanju lokalnog stanovništva. Pri tom se ponajprije misli na provođenje edukacija fokusiranih na najefektivnije metode razvoja selektivnih oblika turizma i poljoprivrede, koji su prije svega održivi i zeleni. Uz to, nezanemariva je potreba za intervencijama u estetiku prostora, poput cestogradnje, "landscaping-a" i razvoja opće turističke infrastrukture poput šetnica, vidikovaca i hortikulture.

Više od oslanjanja na financijsku pomoć županije, ispitanici smatraju kako bi se potrebna sredstva trebala intenzivnije povlačiti iz EU fondova.

- » **Atraktivan prazni prostor i vrijedni kulturno-povijesni artefakti kao ključni faktori na kojima treba počivati strategija daljnjeg turističkog razvoja predmetnog područja**

Upitani za ključne snage na kojima treba graditi strategiju daljnjeg turističkog razvoja, najviše ispitanika prepoznalo je atraktivan prazni prostor i povijesno-kulturne artefakte kao temeljne elemente turističke resursne osnove predmetnog područja. Uz spomenuto, razvijena poljoprivreda te osobite poljoprivredne kulture na predmetnom području, izdvojene su kao gotovo podjednako važan element. Trećina je ispitanika navela razvijenost kvalitetne smještajne ponude i ljudski kapital, tj. poduzetnički duh lokalnog stanovništva, kao ključne postojeće snage ove regije.

- » **Obitelji s djecom, stariji parovi i gosti specijalnih interesa su ključne skupine**

Marketinška promocija u prvom bi redu trebala zadržati fokus na gostima iz onih regija i država koje već tradicionalno gravitiraju k predmetnom području. To je prije svega njemačko tržište. Ključne skupine od interesa po preferencijama lokalnih turističkih dionika su obitelji s djecom, stariji parovi i korisnici proizvoda iz grupa posebnih interesa. Najmanje se priželjkiju backpackeri, sportaši i organizirane grupe.

- » **Mali obiteljski hoteli, agroturizmi i B&B najvažniji su novi tipovi smještaja**

Glavnina sudionika konzultacijskog procesa složila se kako su mali obiteljski hoteli prioriteta vrsta novih smještajnih objekata koje je potrebno razviti. Agroturistički smještajni objekti kao i B&B također su visoko poželjni. Najmanje se preferiraju hosteli, robinzonski smještaj, apartmani i etno sela, što je usklađeno s izraženim preferencijama vezanima uz profil željenih gostiju.

- » **Razvoj kvalitete u poljoprivredi, biciklističke staze, zaštita i turistička valorizacija prirode najvažniji su projekti za razvoj turističkih proizvoda.**

Lokalni dionici turističke strukture izrazili su nesklonost razvoju turizma koji bi uključivao izgradnju golf terena i popratne infrastrukture. Jednako tako, nisu naklonjeni ni izgradnji sportskih terena. Najpoželjnije nove vrste turističkih proizvoda temelje se ponajprije na novim, brendiranim, održivim i eko- poljoprivrednim kulturama i proizvodima, dodatnim biciklističkim stazama te muzejima i interpretacijskim centrima, uzimajući u obzir načela održivog razvoja. Istaknuto je kako daljnji razvoj proizvoda ne smije ići nauštrb zaštite prirode. Pri samom vrhu liste prioriteta tako se našlo turističko opremanje područja od posebne prirodne vrijednosti.

6. Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji

SWOT analize koje slijede u nastavku rezultat su rada radne skupine. Pripremljene su analize prema sljedećim područjima:

1. Strategija destinacije, suradnja i upravljačke strukture
2. Okoliš, nasljeđe i upravljanje
3. Socio-ekonomske dobrobiti i regionalni razvoj
4. Socio-kulturno nasljeđe
5. Kvaliteta iskustva posjetitelja i razvoj proizvoda.

Uz to, pripremljena je i "ukupna" SWOT analiza koja sublimira najvažnije zaključke svih tematskih SWOT analiza. Analize su korištene kao alat koji kroz sažet prikaz situacije omogućava jasno definiranje ciljeva koji će u potpunosti odgovarati prepoznatim izazovima prema sljedećem principu:

- *Identificirane snage treba iskoristiti kako bismo optimalno iskoristili postojeće prilike, a snage učinili još jačima;*
- *Slabosti treba na odgovarajući način ublažiti te ih postupno pretvarati u snage;*
- *Prilike treba iskoristiti za dodatni razvoj (po mogućnosti koristeći snage koje imamo);*
- *Prijetnje treba izbjeći, ili, ako to nije moguće, pokušati ih minimizirati koristeći snage i prilike.*

6.1. Strategija destinacije, suradnja i upravljačke strukture

TABLICA 12. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: STRATEGIJA DESTINACIJE, SURADNJA I UPRAVLJAČKE STRUKTURE

SNAGE	SLABOSTI
▪ na predmetnom području djeluju 3 aktivne lokalne turističke zajednice koje imaju uloge destinacijske marketing organizacije ▪ kvalitetna umreženost lokalnih TZ-a ▪ postoji snažna podrška za organizaciju turističkih događanja te mogućnost edukacije za lokalne dionike u turizmu ▪ Otvoreno učilište Pazin (POU Pazin) razvilo je 3 programa obrazovanja usmjerenih na jačanje kapaciteta razvoja turizma predmetnog područja	▪ nedostatak financijskih sredstava sprječava aktivniju ulogu lokalnih TZ-a u smislu aktivnije promocije destinacije na relevantnim međunarodnim događanjima / sajmovima ▪ nedovoljno razvijen koncept zajedničke strategije djelovanja između TZ-a dovodi do izostanka sinergijskog efekta u upravljanju destinacijom ▪ ciljevi razvoja održivog turizma nedovoljno su prepoznati kod nositelja lokalnih politika, uključujući i nedovoljno informiranu javnost ▪ neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji potencijalno mogu ugroziti realizaciju projekata usmjerenih na razvoj (održive) turističke infrastrukture
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ lokalne TZ imaju mogućnosti dodatne promocije destinacije putem međunarodnih događanja ▪ Izrađen Master plan turizma Istarske županije 2015. – 2025. ▪ na regionalnoj razini djeluju relevantne institucije (Turistička zajednica Istarske županije i Upravni odjel za turizam Istarske županije) koje aktivno promoviraju cijelu Županiju međunarodnim sajmovima i drugim relevantnim inicijativama	▪ konstantno snažnije jačanje turističke ponude i upravljanja destinacijama na obalnom dijelu Istre i u EU

6.2. Okoliš, nasljeđe i upravljanje

TABLICA 13. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: OKOLIŠ, NASLJEĐE I UPRAVLJANJE

SNAGE	SLABOSTI
- visoko očuvano i bogato kulturno nasljeđe - autentičnost krajobraznih vrijednosti i povoljno stanje okoliša - velika bioraznolikost i zaštićena područja prirode / Natura 2000 područja - mreža starih i sporednih putova pogodnih za razvoj sporog turizma	- nedovoljna promocija i niska prepoznatljivost lokalnih prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti - nedovoljna osviještenost ključnih dionika i lokalne zajednice o odgovornom korištenju lokalnih resursa koji čine atrakcijsku osnovu područja - nedostatne operativne mjere integriranog upravljanja na lokalnoj razini - nedostatan višedionički pristup upravljanja destinacijom
PRILIKE	PRIJETNJE
- korištenje ekoloških proizvoda i usluga u okviru postojeće turističke ponude u cilju održivog upravljanja lokalnom resursno-atrakcijskom osnovom - sektorski projekti usmjereni na promociju i zaštitu okoliša te kulturnih i prirodnih vrijednosti - eko brendiranje destinacije - razvoj koridora zelenih staza za snažnije zbližavanje ljudi s prirodnom i kulturnom okolinom	- degradacija prirodnog okoliša kao posljedica klimatskih promjena - zagađenja koja su izvan kontrole lokalnih dionika, npr. potječu iz inozemstva

6.3. Socio-ekonomske dobrobiti i regionalni razvoj

TABLICA 14. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: SOCIO-EKONOMSKE DOBROBITI I REGIONALNI RAZVOJ

SNAGE	SLABOSTI
- značajan porast broja noćenja u posljednjih 15 godina - povećanje broja i posjećenost turističkih / kulturnih manifestacija - klimatske karakteristike pogodne za produljenu turističku sezonu - povećanje broja turističkih dolazaka izvan ljetnog perioda (vrhunac turističke sezone)	- turistički sektor nije u potpunosti percipiran kao stalan izvor prihoda te ne predstavlja ozbiljnu opciju u vidu stalnog zaposlenja - izražena sezonalnost i dalje predstavlja problem na predmetnom području - broj noćenja u kućama za odmor rapidno pada izvan ljetnog perioda - odlazak radne snage tijekom ljetnih mjeseci zbog pojačane potražnje na obalnom dijelu Istre - razvoj konkurentnijih zanimanja u drugim gospodarskim sektorima
PRILIKE	PRIJETNJE
nastavak rasta turističkog prometa i s turizmom povezanih gospodarskih grana	- pojačana potražnja za radnom snagom na obalnom dijelu Istre - nepovoljan utjecaj klimatskih promjena

▪ dodatan izvor prihoda uslijed povećanja potražnje ▪ povećanje broja obiteljskih gospodarstava (agroturizam), vinara i sličnih ponuđača koji su se u potpunosti profilirali u turističkom sektoru	▪ zagađenja koja su izvan kontrole lokalnih dionika, npr. potječu iz inozemstva ▪ Globalne ekonomske krize, pogotovo s nepovoljnim utjecajem na ciljane tržišta
---	--

6.4. Socio-kulturno nasljeđe

TABLICA 15. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: SOCIO-KULturno NASLJEĐE

SNAGE	SLABOSTI
▪ velik broj i visok atrakcijski potencijal postojeće kulturne baštine uključujući folklor i tradicijske običaje ▪ osviještenost lokalnih dionika u turizmu i lokalne zajednice o turističkom potencijalu postojećih kulturnih vrijednosti u okruženju ▪ visoka zastupljenost tradicionalnih jela u sektoru ugostiteljstva ▪ promotivna događanja koja nude domaće proizvode i specijalitete (vino, pašta, tartufi, med, ...)	▪ primjetna je spolna nejednakost prilikom zapošljavanja u predmetnom sektoru u korist ženskog dijela populacije ▪ povećana potražnja za netradicionalnim oblicima turističke ponude (kuće za odmor) negativno utječe na izgled i percepciju tradicionalnih mjesta na predmetnom području ▪ neodgovarajuće zakonske odredbe na razini Hrvatske i predmetnog područja koje omogućuju trend izgradnje kuća za odmor koji unosi promjene u kretanju cijena na tržištu nekretnina koje utječu na cijene stanovanja te financijsku prihvatljivost za lokalno stanovništvo ▪ neodgovarajuće zakonske odredbe na razini Hrvatske i predmetnog područja koje omogućuju rasprostranjenu kupovinu nekretnina prvenstveno radi zarade (najam, preprodaja)
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ razvoj turističke ponude na održivom korištenju kulturno-povijesnih resursa i brendiranju lokalnih znamenitosti ▪ razvoj gastro ponude i povećana zastupljenost visokokvalitetnih lokalno proizvedenih namirnica u ekološkom uzgoju ▪ porast cijena nekretnina i zemljišta može pozitivno utjecati na ekonomsku moć lokalnog stanovništva	▪ ubrzano propadanje nepokretne kulturne baštine i poljoprivrede zbog nepovoljnih klimatskih promjena i zagađenja koje nije uzrokovano na lokalnoj razini

6.5. Kvaliteta iskustva posjetitelja i razvoj proizvoda

TABLICA 16. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: KVALITETA ISKUSTVA POSJETITELJA I RAZVOJ PROIZVODA

SNAGE	SLABOSTI
▪ lokalne TZ vidljive putem internetskih stranica i aktivno prisutne na relevantnim platformama društvenih mreža ▪ izrazito niska stopa kriminala i povoljno sigurnosno okruženje za posjetitelje ▪ posjetitelji su svjesni i dobro upoznati s ključnim lokalnim proizvodima i lako ih razlikuju od ostatka ponude	▪ nedovoljno razvijen sustav prikupljanja podataka potrebnih za istraživanje stavova i iskustva posjetitelja ▪ inkluzivni turistički proizvodi su rijetki, a ponuda u ovom segmentu nedovoljno razvijena ▪ urbani raster tradicionalnih mjesta i naselja u nekim slučajevima (npr. Motovun) predstavlja izazov za osobe s invaliditetom ▪ nedovoljna ulaganja u (održivu) turističku infrastrukturu i neodgovarajuće intervencije imaju degradirajući efekt na lokalne turističke potencijale ▪ "izostanak" prepoznatljivosti predmetnog područja kao atraktivne turističke destinacije na međunarodnom tržištu zbog snažnije promocije drugih, poglavito obalnih dijelova Istre ali i veće potražnje za proizvodima poput sunca i mora.
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ udruživanje različitih ponuđača radi jačanja lokalnog turističkog lanca vrijednosti ▪ osmišljavanje novih proizvoda i diversifikacija ponude temeljene na održivom upravljanju lokalnim resursima ▪ jačanje selektivnih oblika turizma u cilju povećanja konkurentnosti destinacije	▪ negativan utjecaj klimatskih promjena i zagađenja ▪ Globalne ekonomske krize, pogotovo s nepovoljnim utjecajem na ciljane tržišta

6.6. Svodna SWOT analiza

TABLICA 11. UKUPNA SWOT ANALIZA ZA RAZVOJ TURIZMA NA PREDMETNOM PODRUČJU

SNAGE	SLABOSTI
▪ Raspoloživost i atraktivnost prostora ▪ Povijesno-kulturna baština ▪ Prometni položaj i blizina snažnih obalnih destinacija ▪ Inovativnost postojećih događanja ▪ Dionička suradnja ▪ Kvaliteta lokalnih poljoprivrednih proizvoda ▪ Odnos / iskustvo lokalnog stanovništva prema turizmu	▪ Demografsko stanje ▪ Snaga poduzetničkih subjekata na predmetnom području ▪ Raznolikost ponude smještaja ▪ Prometna povezanost / javni prijevoz ▪ Svi oblici turističke infrastrukture ▪ Kapacitet za razvoj turističkih proizvoda ▪ Svjesnost/interes subjekata na obali za predmetno područje

	▪ Nekretninski balon / misije postojećih vlasnika vila ▪ Razvoj neadekvatne smještajne strukture ▪ Razvoj prostora SI u pravcu industrije
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ Tržišni trendovi (relativan pad sunca/mora, generacija Y) ▪ Repozicioniranje hrvatskog turizma ▪ Saturacija obale – prelijevanje turističkog prometa ▪ Jačanje i repozicioniranje hotela/hotelijera na obali ▪ Rast prometa pulske Zračne luke / nova tržišta ▪ Rast interesa tržišta Srednje i Sjeverne Europe za sekundarnim življenjem u Hrvatskoj	▪ Klimatske promjene ▪ Zagađenje okoliša koje nije uzrokovano na lokalnoj razini ▪ Globalne ekonomske krize, pogotovo s nepovoljnim utjecajem na ciljano tržišta

7. Strateški okvir razvoja turizma za predmetno područje

7.1. Strateška uporišta daljeg turističkog razvoja

Temeljena na iskustvima, a vođena preferencijama i prioritetima lokalnih dionika turističke strukture područja projekta, artikulirana su najznačajnija strateška uporišta razvoja turizma do 2025. godine:

1. Postojećim lokalnim inicijativama, nacionalnim te EU projektima koji su u toku, na predmetnom području će se u roku od 5 godina **znatno unaprijediti osnovna turistička infrastruktura**, prije svega ona koja se odnosi na turističku dostupnost i elementarno oblikovanje prostora (staze, klupe, vidikovci, krajobraz, itd.), imajući u vidu koncepte za osiguranje održivosti i zelenog razvoja;
2. Uz snažnu političku podršku JLS-a **jačat će destinacijski menadžment** na području projekta što će omogućiti:
 - Snažan interni marketing ovog projekta/plana koji će omogućiti razumijevanje i podršku svih dionika;
 - Usuglašenu platformu razvoja OPG-ova i agroturizama – razvoj i strukturiranje ponude, sustav i oznake kvalitete, zajednička platforma komercijalizacije;
 - Zajedničke programe obrazovanja / benchmark putovanja za sve dionike u turističkom lancu.
3. **Rast i repozicioniranje turizma na obali Istre** će kroz investicije i novi zamah u brendingu/marketingu u sljedećem razdoblju Istru približiti uzornim mediteranskim regijama te će se javiti jača potreba za integracijom elemenata unutrašnjosti u ukupno iskustvo posjetitelja Istre, time i poduzetnički interes za projektnim područjem;

Gore navedena strateška uporišta upućuju na sljedeće vodeće strategije (pravce djelovanja) u razvoju turizma predmetnog područja:

- Podići kapacitet (kvaliteta, koliko je moguće kvantiteta) postojeće poljoprivredne proizvodnje kroz edukacije, sustav uvođenja sustava i oznaka kvalitete, te poticati veću integraciju turizma i poljoprivrede, vodeći se načelima održivosti, zdravog i zelenog turizma;
- Kontinuirani interni marketing na području projekta vezan uz vodeća razvojna opredjeljenja i razvojne projekte te pomoć lokalnim i svim drugim zainteresiranim poduzetnicima;
- Razvoj i jačanje odnosa s vodećim turističkim subjektima na obali, prvenstveno radi razvoja projekata na predmetnom području za koje bi isti mogli biti zainteresirani;

- Zajednički i proaktivni nastup prema županijskim institucijama (odjeli Županije, TZ Istre) s obzirom da se na taj način mogu maksimizirati koristi od javnih inicijativa u odnosu na samostalno nastupanje jedinica lokalne samouprave;
- Razrada programa za najatraktivnije neiskorištene lokacije (održivi, spori i zeleni turizam i poljoprivreda) i proaktivan nastup prema potencijalnim poduzetnicima;
- Integracija upravljačke strukture na razini JLS predmetnog područja (ukupan razvoj, ne samo turizam);
- Kreiranje sintezne liste EU projekata ukupnog područja projekta prema prioritetu u cilju osiguranja koordiniranog razvoja prema strateškim opredjeljenjima (u mjeri u kojoj je to s obzirom na propisane procese kandidiranja i dodjele potpora strukturnih i ostalih fondova moguće);
- Razvoj zajedničke proizvodno-razvojne, marketinške (i koliko je moguće prodajne) platforme za najvažnije gospodarske proizvode područja (turizam, poljoprivreda, ostalo);
- Redovne suradnje s uzornim mediteranskim regijama (Toskana, Provansa, Baskija) s ciljem transfera znanja, eventualnog zajedničkog nastupa na tržištu za pojedine proizvodne niše te drugim mogućim poljima suradnje.

Navedene vodeće strategije, uz prethodno opisane rezultate konzultacija s dionicima turističke strukture područja projekta predstavljaju ključan input za definiranje ciljeva ovog strateškog dokumenta.

7.2. Vizija razvoja turizma predmetnog područja

Vizija razvoja turizma predmetnog područja čijoj su formulaciji doprinijeli ključni dionici lokalne turističke strukture, artikulira zajedničko viđenje razvoja do 2025. godine i definira kolektivnu sliku poželjne budućnosti. Vizija utvrđuje zajedničke temeljne vrijednosti, vodeća načela te definira dugoročne ciljeve. Njena je svrha ocrtati zajedničku zamisao budućeg stanja i priželjkivanog napora ne ispuštajući iz vida pitanja izvedivosti, kako bi se svi dionici turističke strukture složili oko željenog modela razvoja, i kako bi se njihova pozornost skrenula na nekoliko temeljnih vrijednosti i načela. Također, strateška vizija temeljna je referenca za svako daljnje razvijanje strateških ciljeva.

SLIKA 21. ODNOS VIZIJE, CILJEVA TE PROJEKATA / AKTIVNOSTI

Uravnotežena i promišljena vizija osnova je svake uspješno osmišljene i realizirane strategije razvoja. Potonja je utemeljena na znanjima, iskustvima, potrebama i ambicijama svih uključenih dionika. Participativnost i demokratičnost zajedničkog procesa definiranja razvojne vizije jamči ne samo njenu usklađenost sa stanjem na terenu, već utječe na koheziju raznolikih aktera u turističkoj strukturi područja TZ središnje Istre, Motovuna i Žminja. To potiče njihovu daljnju uključenost i odgovornost prema realizaciji ciljeva vizije.

Analitički nalazi te polazni kriteriji projekta ka sporom, zelenom i zdravom turizmu, upućuju na sljedeću viziju područja projekta 2025. godine:

Predmetno područje je ruralno zaleđe jedne od vodećih turističkih regija na Mediteranu. Svojim posjetiteljima nudi umirujući i inspirativan ambijent u kojem se mogu rekreirati, istraživati autentičnu kulturnu baštinu, maštovite događaje te uživati u vrhunskoj lokalnoj gastronomiji. Mali lokalni poduzetnici zajednički razvijaju ovaj za život poželjan prostor na načelima inovacije, održivosti i autentičnosti.

7.3. Obrazloženje vizije

Kako bi se bolje razumjela vizija razvoja turizma do 2025. godine, proširena vizija razlaže mozaik gore navedenih ključnih komponenti kako slijedi:

- » Predmetno područje dio je unutrašnjosti jedne od vodećih mediteranskih turističkih regija. Kao i sve druge slične regije na Zapadnom Mediteranu, poput Toskane, Provanse ili Rioje, karakterizira ga miran i skladan prirodni ambijent u kojem se nalaze za mediteransku

unutrašnjost karakteristični elementi kulturne baštine – bajkoviti gradići, kašteli i posve autentična i inovativno interpretirana nematerijalna baština;

- » Cijelo je područje na nenametljiv način ispunjeno elementima turističke ponude i infrastrukture te se teži tome da neki od elemenata postanu globalno inovativni. Putnik – istraživač ovdje je u mogućnosti pronaći priliku za raznovrsne aktivnosti, potencijal za otkrivanje ili samo odmor i uživanje u području u kojem vrijeme kao da je stalo;
- » Gastronomija predmetnog područja utemeljena je na lokalnim namirnicama i proizvodima strogo kontrolirane kvalitete malih lokalnih gospodarstava i tradicionalnim jelima ovog podneblja, a prate ih vrhunska vina autentičnih istarskih sorti te koncept slow fooda i održivosti s obzirom na sve ključne korake – od poljoprivrednog uzgoja, preko prerade, do plasiranja na tržište;
- » Stanovnici ovog područja složno, diskretno i uslužno upravljaju, razvijaju i isporučuju svu turističku i gastronomsku ponudu, vodeći se načelima autentičnosti, održivosti, inovacije te sporog i zelenog turizma, kao ključnim vrijednostima;
- » Područje je otvoreno svim posjetiteljima koji razumiju i cijene navedene vrijednosti, a jedinstven skup prirode, kulture, vrijednosti i načina života čine ga jednim od najpoželjnijih prostora za život u Europi.

Vizija je operacionalizirana kroz 4 cilja koji su prikazani u nastavku.

7.4. Strateški ciljevi i operacionalizacija razvojne turističke strategije predmetnog područja

Gore izložena vizija i strateške smjernice razvoja turizma temeljne su referentne točke za razradu plana razvoja turizma predmetnog područja. Unutar plana određuju se specifični ciljevi koji proizlaze iz strateškog okvira usmjereni na rezultate koje trebaju ostvariti pojedini sektori.

Aдекватno definirani strateški ciljevi jasno su određeni, razumljivi i mjerljivi te reflektiraju ambicioznost razvojne strategije, uzimajući u obzir realan potencijal njenog provođenja. U sklopu razvoja ove Strategije, ključni su sljedeći strateški ciljevi:

SLIKA 22. VIZIJA I CILJEVI STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA PREDMETNOG PODRUČJA

Ciljevi se dalje razrađuju u mjere, projekte i aktivnosti prema načelima povećanja turističkog prometa, širenja turističke sezone te fokusom na spori, zeleni i zdravi turizam kao osnovnu odrednicu daljnjeg turističkog razvoja predmetnog područja.

7.4.1. CILJ 1: Podizanje kvalitete i kvantitete smještajnih kapaciteta

- U ukupnom turističkom lancu vrijednosti smještajna industrija investicijski je, prihodovno i profitno uvjerljivo najsnažnija, a temeljem podataka UNWTO o turističkoj potrošnji i statista.com o prihodu samo hotelske industrije, smještaj čini najmanje polovinu svih direktnih prihoda globalnog turističkog sektora;
- Na primjeru hrvatske obale možemo svjedočiti da je struktura smještaja glavna determinanta pozicioniranja destinacije – ona koja uglavnom definira koje segmente gostiju će destinacija privući i koliki je njihov potrošački potencijal za dodatne usluge, kao i kakve su to usluge. Stoga je razvoj optimalne smještajne strukture najvažniji za tržišnu budućnost destinacije.
- Dosadašnje iskustvo u razvoju strukture smještaja u Hrvatskoj ukazuje na ograničenu moć javne uprave u upravljanju razvojem smještajne strukture s obzirom na kontinuiranu proliferaciju privatnog smještaja na čije su ograničenje pozivali gotovo svi strateški dokumenti u posljednjih 15 godina. Međutim, većina naših destinacija s obzirom na „prirodni“ rast turizma potican eksternim uvjetima, uglavnom nije ni pokušavala ulaziti u takve složene i politički nepopularne mjere jer za njih nije imala potrebe ni interesa;
- Predmetno područje se kao kontinentalna destinacija nalazi u bitno drugačijoj situaciji jer nije predmet tolikog tržišnog interesa kao što je to obala, te turistički rezultat ovisi isključivo o internim naporima da se osigura konkurentna pozicija, a za što postoji jasno izražena dionička svijest, što je i dokumentirano u analitičkim fazama projekta;
- U prvom redu zagovara se povećanje hotelskih smještajnih jedinica (mali obiteljski hoteli), s naglaskom na ponudu viših kategorija koji imaju najdužu sezonu. Vrste smještaja koje su tipično snažno zastupljene u oglednim regijama su agroturizmi, B&B i ruralni smještaji (ruralne kuće/vile) te se preporučuje razvoj mjera za njihovu realizaciju.

Pripadajući pokazatelji za cilj 1 definirani su kako slijedi:

- » Do 2025., ukupni smještajni kapaciteti na predmetnom području rastu na razinu od minimalno 10.000 kreveta;
- » Do 2025. godine, u strukturi smještajne ponude privatni smještaj smanjio je svoj udio na maksimalno dvije trećine ponude;
- » Do 2025. godine, ostvarena je izgradnja ukupno 500 novih hotelskih soba te dodatnih 2000 kreveta u agroturizmima, B&B i ruralnom smještaju.

Operacionalizacija strateškog cilja 1

TABLICA 17: PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 1

Strateški cilj 1: Unaprjeđenje kvalitete i kvantitete smještajnih kapaciteta	
Prioritetne mjere / projekti / aktivnosti	1.1. Stvaranje preduvjeta za razvoj B&B-a, malih kampova (uključujući glamping), malih obiteljskih kampova i kampova u domaćinstvu, kao i manjih tematskih smještajnih objekata vezanih uz biciklističke staze i koridore zelenih putova u kontekstu razvoja sporog turizma, te osnova za robinzonski turizam – uključuje identifikaciju mogućih lokacija, razvoj modela javnog-privatnog partnerstva na prihvatljivim lokacijama koje su u općinskom (ili drugom javnom) vlasništvu te interni marketing prema lokalnom stanovništvu i potencijalnim poduzetnicima
	1.2. Stvaranje preduvjeta za razvoj hotelskih projekata – s naglaskom na razvoj malih „business“ hotela za poslovne korisnike i tranzitni turizam, kao i cjelovite i inovativne tematske smještajne objekte. Verifikacija T1 zona u prostornim planovima (smještaj, uvjeti izgradnje), proaktivan nastup prema mogućim investitorima na osnovu prethodno izrađenih <i>teasera</i> za lokacije, JPP i/ili beneficirani modeli korištenja zemljišta u vlasništvu općina ili Županije (ako je moguće).
	1.3. Poticanje razvoja i proširenja usluge raznovrsnih objekata ruralnog turizma na području LAG SI - povezivanje ruralnih vila uz ponudu dodatnih sadržaja / usluga, komunalne olakšice za razvojne inicijative u skladu s načelima Strategije

	(produljenje sezone, udruživanje, proširenje ponude na ne smještajne segmente)
1.4.	Razvoj mjera za poticanje promjene režima rada i ponude za postojeće agroturizme
1.5.	Razvoj sustava poticaja svim zainteresiranim poduzetnicima u smještajnom segmentu, prvenstveno kroz osiguranje potpora iz vanjskih izvora (Županija, državne institucije i EU)

7.4.2. CILJ 2: Obogaćenje turističke infrastrukture i zahvati u estetiku prostora

- Vizija razvoja turizma do 2025. godine sugerira područje koje je na nenametljiv način ispunjeno elementima inovativne i održive turističke ponude i infrastrukture, te koje svojim gostima pruža brojne mogućnosti za raznovrsne aktivnosti, odmor ili uživanje, prema načelima sporog, zdravog i zelenog turizma;
- U cilju obogaćivanja postojeće turističke infrastrukture, do 2025. prioritizira se uređivanje biciklističkih i pješačkih staza, kao i u smislu razvoja koridora zelenih staza, te dodavanje vrijednosti kulturnim i prirodnim atrakcijama (obogaćivanje postojećih prirodnih i kulturnih sadržaja novim interpretacijskim centrima). Također, u cilju produžavanja turističke sezone, naglasak unutar ovog cilja je na razvoju novih i jačanju postojećih događaja s obzirom da isti, ovisno o svom značaju, imaju velik potencijal za generiranje turističke potražnje van glavne sezone;
- Intervencije u estetiku prostora, prije svega, uređenje cestovnih pravaca, šetnica i vidikovaca, a ne zanemariva je i hortikultura nadopunjuju gore navedene aktivnosti potrebne za realizaciju cilja 2.
- Pripadajući pokazatelji za cilj 2 definirani su kako slijedi:

- » Do 2025. godine na predmetnom području povećan je obujam i kvaliteta postojećih biciklističkih staza i šetnica
- » Do 2025. realizirana su barem tri nova interpretacijska centra
- » Do 2025. razvijena su dva turistička događaja od međunarodnog značaja izvan glavne sezone. Ti događaji imaju potencijal privući više od 25.000 posjetitelja, a barem polovinu čine inozemni posjetitelji.

Operacionalizacija strateškog cilja 2

TABLICA 18: PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 2

Strateški cilj 2: Obogaćenje turističke infrastrukture i zahvati u estetiku prostora	
Prioritetne mjere / projekti / aktivnosti	2.1. Razvoj i provedba projekata kapitalne turističke infrastrukture sukladno bazi projekata LAG SI / TZ (prije svega interpretacijski centri), uzimajući u obzir načela održivosti.
	2.2. Uređenje manje turističke infrastrukture (šetnice, vidikovci, oznake) kroz prijavu projekata prema TZ Istarske županije, Istarskoj županiji, Ministarstvu turizma, Ministarstvu zaštite okoliša (zaštićena područja), Ministarstva kulture, EU te manjim dijelom iz budžeta lokalnih TZ i JLS, s naglaskom na razvoj zelenog i sporog turizma.
	2.3. Razvoj novih i obogaćivanje postojećih događaja što podrazumijeva koordinirani razvoj događanja s ostalim turističkim razvojem (smještaj, marketing i ostalo), koja počivaju na načelima očuvanja okoliša i održivosti.
	2.4. Razvoj i provedba „soft” projekata komplementarnih s novom turističkom infrastrukturom – održivi marketing, označavanje i kvaliteta.
	2.5. Razrada potpornih programa poduzetništva fokusiranih na nekoliko najatraktivnijih razvojnih lokacija u sferi nesmjestajne turističke ponude i eko-poljoprivrede.
	2.6. Koordinacija uključivanja u glavne projekte prema EU na razini svih jedinica lokalne samouprave.

7.4.3. CILJ 3: Dobro upravljanje temeljeno na principima transparentnosti, kvalitete i održivosti

- Načela dobrog upravljanja identična su u javnom, poslovnom i neprofitnom sektoru. To su u prvom redu principi odgovornog ponašanja, transparentnosti djelovanja, upravljanja u skladu s potrebama šire zajednice, koherentnosti u poslovanju te usmjerenost na učinkovitost i ekonomsku održivost;
- U sklopu provedbe projekta održana je radionica s čelnicima Istarske županije, TZ-ova i JLS-a s područja projekta, gdje je načelno prihvaćen prijedlog Izrađivača da se uspostavi dugoročna suradnja u područjima brendinga, marketinga i razvoja proizvoda u turizmu;
- Postoje različiti modeli u kojima se može ostvariti takva vrsta suradnje od formalnog udruživanja, ugovorne suradnje županije, JLS-ova, TZ-ova i subjekata privatnog sektora u predmetnim području do drugačijih i manje formalnih oblika;
- U kontekstu najavljene promjene Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, uključenim dionicima ostavlja se da se kao prioritetna aktivnost ove Strategije pronađe kompromis oko modela suradnje i izgradnje zajedničke upravljačke platforme bez koje će ostali ciljevi ove strategije biti vrlo teško ostvarivi.

Za ciljeve upravljačkog dijela ove Strategije predlaže se sljedeće:

- » Do 2020. godine, uspostavljena je organizacijska platforma za upravljanje poljoprivrednim i turističkim razvojem (JLS, LAG, TZ, privatni dionici) ukupnog projektnog područja;
- » Postavljena je online/offline struktura putem koje se kontinuirano nude informacije o lokalnim turističkim, poljoprivrednim ili gastronomskim proizvodima s pripadajućim novo razvijenim oznakama kvalitete;
- » Kontinuirano provođenje edukacija u turizmu i razvoju ponude ruralnog turizma za vlasnike lokalnih agroturizama, OPG-ova i drugih dionika.

Operacionalizacija strateškog cilja 3

TABLICA 19: PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 3

Strateški cilj 3: Dobro upravljanje temeljeno na principima transparentnosti, kvalitete i održivosti	
Prioritetne mjere / projekti / aktivnosti	3.1. Integracija upravljačke strukture na razini jedinica lokalne samouprave predmetnog područja koja nadilazi sektor turizma i odnosi se na cjelokupan razvoj.
	3.2. Uspostavljanje kontinuiranih kontakata regionalnih aktera s vodećim turističkim subjektima na obali.
	3.3. Koordinirani proaktivni nastup prema lokalnim institucijama, poput odjela Županije i turističkih zajednica.
	3.4. Daljnji razvoj i poboljšanje postojećih sustava i oznaka kvalitete u koordinaciji s TZ Istarske županije (turizam) i Istarskom županijom (drugi sektori).
	3.5. Jačanje kapaciteta dionika kroz edukacije, jačanje suradnje s uzornim mediteranskim regijama poput Toskane, Provanse ili Baskije i učenje iz dobrih praksi te benchmark putovanja za relevantne dionike

7.4.4. CILJ 4: Izgradnja suvremene platforme za marketing i komercijalizaciju turizma

- Anketa među dionicima i rezultati izrade Strategije ukazali su na ključne ciljne skupine opisane u posljednjem poglavlju ove Strategije. Jednako tako, preporučilo se zadržati fokus marketinške promocije na gostima iz onih regija koje već tradicionalno gravitiraju ovom području;
- Kako bi se u predviđenom roku pravovaljano odgovorilo na interese i potražnju turista, do 2025. potrebno je trenutnu marketinšku aktivnost uskladiti s novim trendovima u turizmu;
- Također, predviđa se jačanje destinacijskog menadžmenta uz snažnu političku podršku jedinica lokalne samouprave. U cilju postizanja navedenog, važnu će ulogu igrati intenzivni interni marketing ovog projekta čime će se osigurati da svi dionici turističke strukture razumiju i podržavaju isti generalni cilj, odnosno, model razvoja turizma predmetnog područja;
- Kohezija i suradnja važna je i za osmišljavanje platforme razvoja OPG-ova i agroturizama. Strategija sugerira i planira razvoj i strukturiranje ponude, uvođenje sustava oznaka kvalitete te zajedničke platforme komercijalizacije. Umreženost i suradnja među turističkim akterima unaprijediti će se zajedničkim sudjelovanjima u programima obrazovanja i studijskim putovanjima.

Pripadajući pokazatelji za cilj 4 definirani su kako slijedi:

- » Najkasnije do 2021. godine središnja je Istra izradila kvalitetnu bazu fotografija i filmova
- » Do istog roka produciran je jedinstven službeni katalog smještajnih i drugih objekata iz turističke i poljoprivredne ponude regije
- » Izrađena je web stranica s lako pamtljivim nazivom, npr. buy/visitcentralistria

Operacionalizacija strateškog cilja 4

TABLICA 20: PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 4

Strateški cilj 4: Marketing prilagođen ciljnim skupinama i komercijalizacija turističkog proizvoda	
Prioritetne mjere / projekti / aktivnosti	4.1. Projekt izrade baze fotografija i videa – mogući projekti natječaja za lokalno stanovništvo u produkciji materijala
	4.2. Izrada digitalnog interaktivnog kataloga ponude putem vanjskog financiranja (tekući i budući projekti EU)

4.3. Promocija putem web stranice/društvenih mreža (podrazumijeva dostatan upravljački i radni potencijal upravljačke platforme za što je nužno združivanje resursa uključenih TZ i JLS)

Tržišna orijentacija i model rasta

U tržišnoj kvalifikaciji projektnog područja već je u ranim fazama identificirano da je riječ o području izrazito kvalitetne resursno-atraktivne osnove. Isto tako, utvrđena je izuzetno visoka sezonalnost (87% ukupne turističke potražnje u 2016. ostvareno je između 1. lipnja i 30. rujna).

Prema glavnim strateškim nacionalnim, regionalnim i destinacijskim razvojnim planovima, interesi uključenih regija i destinacija u ukupnom procesu turističkog razvoja idu u dva smjera:

- Razvoju održivih proizvoda izvan danas glavne turističke sezone, koji će povećati turističku ponudu u pred, post i izvan sezoni (u onim segmentima i omjeru u kojem to podržava i želi lokalno stanovništvo), te staviti veći naglasak na razvoj zelenog turizma, bitno podići iskoristivost projekata i investicija u opću infrastrukturu, unaprijediti tržišne uvjete poslovanja poduzeća (osobito malih i srednjih poduzetnika) te unaprijediti sociokulturne elemente destinacija (područja koja u pravom smislu žive cijelu, ili barem veći dio godine);
- Popunjavanju lanca vrijednosti proizvoda sunca i mora nedostajućim elementima održive prezentacije i interpretacije kulture i baštine, a što je jedan od koraka koji vodi repozicioniranju hrvatskog proizvoda sunca i mora prema višoj vrijednosti, s naglaskom na razvoj sporog i zelenog turizma (jedan od ciljeva nacionalne sektorske strategije) i povećanju prosječne potrošnje korisnika tog proizvoda po noćenju kroz povećanje vanpansionske potrošnje (a po čemu je Hrvatska prema rezultatima istraživanja TOMAS ljeta Instituta za turizam u kontinuirano nezavidnoj situaciji u odnosu na mediteranske konkurente).

Valja dodati postojeće aktivnosti i kampanje Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice u smjeru repozicioniranja i jačeg ulaska na nova tržišta, a koje će kao iskustvene ponude potencijalnim posjetiteljima tek trebati opravdati razvojem nove ponude.

Sukladno globalnim standardima u turističkom marketingu, predlažemo sljedeću razdiobu ciljnih tržišta:

PRIMARNO TRŽIŠTE – odnosi se na korisnike kojima će posjet predmetnom području biti glavni motiv putovanja, obuhvaća:

- Starije i mlađe parovi: uglavnom dolaze na odmor tijekom ljetnih mjeseci, ali i na kratke odmore / produžene vikende u drugim dijelovima godine, prvenstveno s bližih tržišta (ciljana geografska tržišta: Hrvatska, Slovenija, Njemačka, Austrija, Italija, Velika Britanija, Skandinavija, Francuska);
- Obitelji s djecom/bez djece: dolaze na odmor tijekom ljetnih mjeseci (ciljana geografska tržišta: Hrvatska, Slovenija, Austrija, Italija);
- Korisnike proizvoda specijalnih interesa (bez izraženog geografskog fokusa);
- Grupe prijatelja: uglavnom kratki odmori (regija, Srednja Europa).

SEKUNDARNO TRŽIŠTE – odnosi se na posjetitelje predmetnog područja koji su u njega došli primarno motivirani drugim glavnim proizvodom (uglavnom ljetni proizvod sunca i mora ili kratki gradski odmori):

- Touring grupe – uglavnom kratki odmori (prekooceanski gosti);
- Niše - npr. edukacije, skupovi, školske grupe.

Kao posljedica realizacije strateških ciljeva navedenih u prethodnom poglavlju Strategije očekuje se znatno povećanje obujma turističkog prometa s relativno visokim stopama rasta do 2025. godine. Naime, resursna osnova indicira visok turistički potencijal čiji stupanj iskorištenosti još uvijek nije bitnije iskorišten. Ne odstupajući od načela održivosti, kao i usmjerenja na razvoj zdravog, zelenog i sporog turizma, prostor ove regije dozvoljava bitno povećanje obujma turističkog prometa.

Temeljem navedenog, za praćenje napretka provedbe Strategije u cjelini, postavljeni su sljedeći indikatori:

- » Do 2025. ostvareni broj noćenja je milijun noćenja godišnje, dok je do 2030. godine plan premašiti brojku od 1.350.000 noćenja godišnje
- » Trenutna zauzetost turističkih kapaciteta podignuta je na 27,4% do 2025. godine, te na 32,3% do 2030. godine.

Očekivano kretanje potražnje prema fazama, prikazano je u sljedećoj tablici:

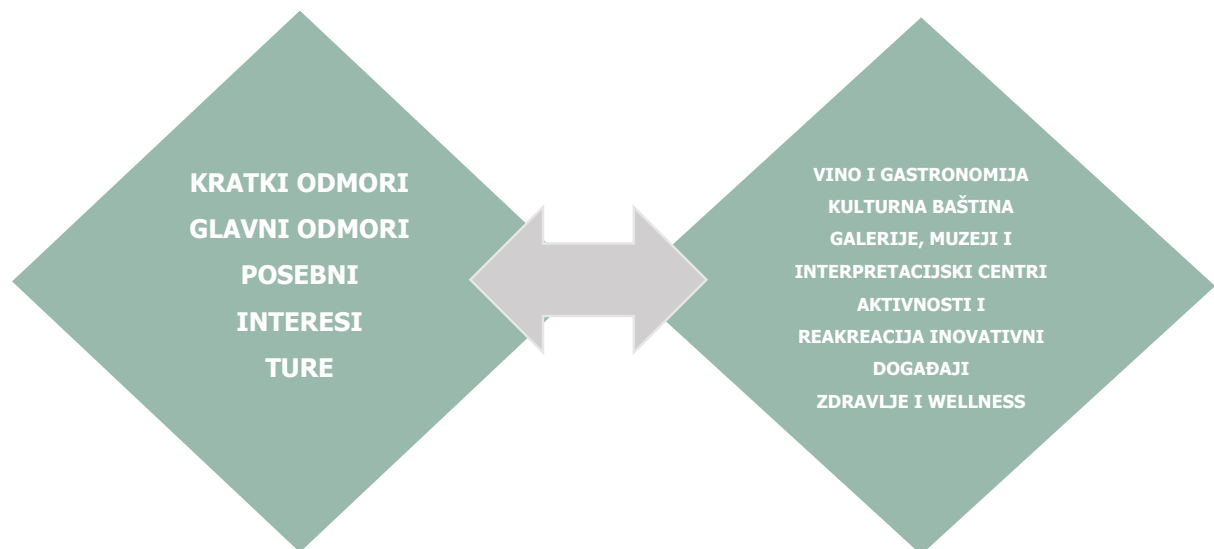
TABLICA 20: PRIKAZ OČEKIVANOG KRETANJA POTRAŽNJE PREMA FAZAMA

	2016.	2019.	2022.	2025.	2030.
Privatni smještaj	5.473	6.200	6.500	6.600	6.600
Hotelski smještaj	110	200	500	2.000	3.000
BB, agroturizam i ostalo	0	200	600	1.400	2.000
Broj noćenja	319.160	451.140	597.870	1.001.560	1.368.750
Broj dolazaka	50.260	75.190	119.574	250.390	391.071
Zauzetost ukupnih kapaciteta	15,7%	18,7%	21,6%	27,4%	32,3%
Prosječan boravak	6,4	6	5	4	3,5

Očekivana kretanja potražnje iz gornjeg prikaza ukazuju na usporavanje / stagnaciju kapaciteta privatnog smještaja u istom periodu u kojem bi se trebale realizirati najveće investicije u smislu ulaganja

u hotelski smještaj, B&B, agroturizme i ruralni smještaj (2025. kao prijelomna godina). Ovakvo kretanje prati i najveći porast broja noćenja i broja turističkih dolazaka te najviša stopa povećanja zauzetosti ukupnih kapaciteta.

Shematski prikaz proizvodne strukture u nastavku vizualno predočava grupe prioriternih turističkih proizvoda s gradivnim elementima ponude koji se imaju razviti na projektnom području.

8. Akcijski plan

- Projektni tim Pružatelja usluge, u suradnji s dionicima turističke strukture predmetnog područja, razvio je ovdje priloženi Akcijski plan za razvoj turizma. Planom su predviđene mjere, projekti i aktivnosti u vremenskom periodu od 2018. do 2025. godine, te se nastavlja na ideje i zamisli ranije razložene u sklopu Razvojne strategije;
- Svrha ovog Akcijskog plana je preciziranje konkretnih koraka vezanih uz prioritetne razvojne potrebe dionika turističke strukture predmetnog područja;
- Akcijski plan pripremljen je u dva dijela – prvi se dio odnosi na mjere / projekte / aktivnosti koje su horizontalne, odnosno, provode se na čitavom predmetnom području, uglavnom kroz čitavo trajanje perioda važenja Strategije;
- U drugom dijelu pripremljen je prikaz projekata prema jedinicama lokalne samouprave koji služi kao pregled svih planiranih projekata / inicijativa u području turizma, odnosno projekata / inicijativa koje su u provedbi. Riječ je inicijalnoj bazi razvojnih turističkih projekata JLS-ova predmetnog područja⁶ koja će se očekivano ažurirati od strane uspostavljene strukture upravljanja turističkim razvojem projekta.

⁶ Projekti iz baze JLS-ova predstavljaju projekte / aktivnosti koje uglavnom ulaze u cilj 2 (2.1. i 2.2.). Iz toga razloga u dijelu Akcijskog plana koji se odnosi na čitavo predmetno područje nije naveden iznos za provedbu takvih projekata, već stoji napomena "prema bazi projekata JLS-a" kako ne bi došlo do dvostrukog računanja potrebnih financijskih sredstava za provedbu tih projekata.

TABLICA 21: AKCIJSKI PLAN ZA PREDMETNO PODRUČJE 2018.-2025.

Akcijski plan za predmetno područje 2018.-2025.								
Cilj	Mjera / projekt / aktivnost	Trajanje				Nositelj	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
		2018	2019	2020	2021+			
1. Unaprjeđenje kvalitete i kvantitete smještajnih kapaciteta	1.1. Stvaranje preduvjeta za razvoj B&B objekata, malih kampova (glamping), malih obiteljskih kampova, kao i kampova u domaćinstvu i tematskog smještaja uz biciklističke staze					JLS, TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	lokalni i proračuni TZ
	1.2. Stvaranje preduvjeta za razvoj hotelskih projekata s naglaskom na manje "business" i tematske hotele te u okviru zdravog, zelenog i sporog turizma					JLS, TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	lokalni i proračuni TZ
	1.3. Poticanje razvoja održivog smještaja te zelene i zdrave turističke ponude u ruralnim dijelovima na predmetnom području					TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun TZ
	1.4. Razvoj mjera za poticanje promjene režima rada i ponude za postojeće agroturizme u okviru zdravog, zelenog i sporog turizma					LAG SI, TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun LAG-a i TZ-ova
	1.5. Razvoj i ponuda inovativnih rješenja pomoći svim zainteresiranim poduzetnicima u okviru zdravog, zelenog i sporog turizma					IŽ	unutar redovnog proračuna	županijski proračun
2. Obogaćivanje turističke infrastrukture i zahvati u estetiku prostora	2.1. Razvoj i provedba projekata kapitalne turističke infrastrukture sukladno bazi projekata LAG SI / TZ (npr. održivi interpretacijski centri)					TZSI, TZM, TZŽ, IŽ (potpora u realizaciji)	prema bazi projekata JLS-a	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječaji Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG)...

	2.2. Uređenje manje turističke infrastrukture na održivi način (šetnice, vidikovci, oznake)					JLS, TZ-ovi	prema bazi projekata JLS-a	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječaji Ministarstva), EU fondovi (EAFRD, ERDF, INTERREG)...
	2.3. Razvoj novih i obogaćivanje postojećih događaja s naglaskom na zdravi, zeleni i održivi turizam					TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun TZ-a
	2.4. Razvoj i provedba „soft“ projekata komplementarnih s novom turističkom infrastrukturom					TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun TZ-a i JLS-a
	2.5. Razrada potpornih programa poduzetništva fokusiranih na nekoliko najatraktivnijih razvojnih lokacija u sferi zdravog, zelenog i sporog turizma i poljoprivrede					IŽ, IDA, LAG SI	unutar redovnog proračuna	proračun TZ-a, IDA-e i LAG-a
	2.6. Koordinacija uključivanja u glavne projekte prema EU na razini svih jedinica lokalne samouprave					LAG SI, JLS	unutar redovnog proračuna	proračun LAG-a i TZ-a
3. Dobro upravljanje temeljeno na principima transparentnosti i kvalitete	3.1. Integracija upravljačke strukture na razini JLS središnje Istre koja nadilazi sektor turizma i odnosi se na cjelokupan razvoj (platforma zajedničkog upravljanja dionika)					LAG SI, JLS, TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun LAG-a i TZ-a
	3.2. Jačanje bilateralnog odnosa regionalnih aktera s vodećim turističkim subjektima na obali pomoću postavljanja zajedničkih ciljeva i projekata u okviru zdravog, zelenog i sporog turizma					TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun TZ-a
	3.3. Koordinirani proaktivni nastup prema lokalnim institucijama, poput odjela Županije i turističkih zajednica					LAG SI, TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun LAG-a i TZ-a
	3.4. Jačanje i razvoj postojećeg sustava i oznaka kvalitete u okviru zdravog, zelenog i sporog turizma					TZSI, TZM, TZŽ	500.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječaji Ministarstva), EU

							fondovi (EAFRD, ERDF, INTERREG), ostalo	
	3.5. Jačanje kapaciteta dionika kroz edukacije, intenzifikaciju suradnje s uzornim mediteranskim regijama poput Toskane, Provanse ili Baskije i učenje iz dobrih praksi te benchmark putovanja za relevantne dionike					POU Pazin, LAG SI, TZSI, TZM, TZŽ, poduzetnici u turizmu	400.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječaji HTZ-a), EU fondovi (EAFRD, ERDF, INTERREG)...
4. Marketing prilagođen ciljnim skupinama i komercijalizacija turističkog proizvoda	4.1. Projekt izrade baze fotografija i videa					TZSI, TZM, TZŽ	100.000 kuna	proračun TZ-a
	4.2. Izrada digitalnog interaktivnog kataloga ponude					TZSI, TZM, TZŽ	200.000 kuna	proračun TZ-a
	4.3. Promocija putem web stranice/društvenih mreža s naglaskom na promicanje zdravog, zelenog i sporog turizma					TZSI, TZM, TZŽ	unutar redovnog proračuna	proračun TZ-a

TABLICA 22: PLANIRANI PROJEKTI PREMA JLS-ovIMA PREDMETNOG PODRUČJA ZA PERIOD 2018.-2025.

PLANIRANI PROJEKTI PREMA JLS-ovima SREDIŠNJE ISTRE ZA PERIOD 2018.-2025.											
Lokacija	Projekt	Opis / aktivnost	Trajanje				Zrelost projekta	Prioritet ulaganja (ocjena 1-3; 1 najviši prioritet)	Nositelj	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
			2018	2019	2020	2021+					
TZ SREDIŠNJA ISTRA	Uređenje novih biciklističkih staza i postavljanja signalizacije na istima	(dugoročni plan)					dugoročni plan			500.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Uređenje bike parka Središnje Istre	(dugoročni plan)					dugoročni plan			700.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Uređenje odmorišta uz postojeće biciklističke staze područja TZSI	(dugoročni plan)					dugoročni plan			700.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Uređenje Bike centra na području TZSI (bike&bed i bike servis)	(dugoročni plan)					dugoročni plan			700.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Postavljanje punionica za e-bicikle na postojećim i budućim biciklističkim stazama i punktovima TZSI	(dugoročni plan)					dugoročni plan			200.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Izmještanje dijela postojećih biciklističkih staza sa katastarskih čestica u privatnom vlasništvu na području TZSI	(dugoročni plan)					dugoročni plan			200.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Postavljanje nosača za bicikle na više lokacija na području TZSI	(dugoročni plan)					dugoročni plan			40.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)
	Uvođenje e-bike share sustava/pointa na području TZSI	(dugoročni plan)					dugoročni plan			200.000,00 kuna	MINT/HTZ/EU FONDOVI/IŽ/ JLS-ovi (Cerovlje, Lupoglav, Krojba, Pazin, Gračišće, Pićan, Tinjan, Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi)

CEROVLJE	Kuća fresaka u Draguču - info punkt (učenički ugovor)	Informativni punkt Općine Cerovlje na lokaciji Kuća fresaka Draguč - Stavljanje u funkciju informativnog centra u Draguču					u fazi provedbe	3	Općina Cerovlje, TZ Središnje Istre, IŽ, Povijesni muzej Istre	90.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo ...
	Informativne tabele bike staze „Staza vodopada“	Obilježavanje biciklističke staze „Staza vodopada“ adekvatnom turističkom signalizacijom					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Općina Cerovlje	20.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo ...
	Put kaštela	Uređenje i obilježavanje pješačke staze „Put kaštela“					u fazi provedbe	3	Općina Cerovlje, TZ Središnje Istre	90.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo ...
GRAČIŠĆE	Uređenje staze Sv. Šimuna	Uređenje pješačke staze Sv. Šimuna – nasipavanje, popravak ograde					u fazi provedbe	1	Općina Gračišće, TZSI	38.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG)...
	Interpretacijski centar Katinina Kuća	Uređenje i opremanje interpretacijskog centra Katinina kuća/Kuća vina					u fazi provedbe	3	Općina Gračišće, TZSI	100.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG)...
KAROJBA	Uređenje biciklističke staze „Staza dobrih okusa i doživljaja“	Uređenje biciklističke staze „Staza dobrih okusa i doživljaja“ na području Općine Karojba u suradnji s TZ Vižinada					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Općina Karojba, Općina Vižinada, TZ Vižinada, TZ Višnjan	30.000 kuna	Proračun TZSI i općina/ nacionalni izvori (natječajni HTZ-a)
LUPOGLAV	Informativne tabele/karte pješačkih staza	Informativne tabele/karte pješačkih staza					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Općina Lupoglav	10.000 kuna	Proračun TZSI/natječaj HTZ-a
MOTOVUN	GIGANTI (Veli Jože i Martin Krpan)	Uz valorizaciju novih spomenika nematerijalne kulturne baštine, projekt se temelji na uključivanju i revitalizaciji postojećih spomenika kulturne i prirodne baštine PO.					predana projektna aplikacija	2	Općina Motovun, Općina Pivka, grad Kopar, Illustris travel	1.500.000 kuna (dio za Motovun)	INTERREG i vlastita sredstva

Žičara Motovun	Projekt je trenutno u razradi.					u tijeku je izrada projektne dokumentacije		Općina Motovun	300.000 kuna (izrada projektne dokumentacije)	Općina Motovun, EU fondovi
Arhitektonsko osvjetljenje Motovuna	Projekt je trenutno u razradi.					u tijeku je izrada projektne dokumentacije		Općina Motovun	300.000 kuna (izrada projektne dokumentacije)	Općina Motovun, EU fondovi
Nabava niskopodnih gradskih autobusa	Cilj je modernizacija javnog prijevoza u Općini Motovun te njegovo olakšano korištenje od strane lokalnog stanovništva.					u tijeku je izrada projektne dokumentacije		Općina Motovun	2.500.000,00 kuna (nabava)	Motovun park i EU fondovi
Sportsko-rekreativna zona Kanal	Projekt je trenutno u razradi.							Općina Motovun	30.000 kuna (izrada projektne dokumentacije)	Općina Motovun
Javni sanitarni čvor	Kanal: realizacija u 2019. Starogradska jezgra: realizacija u 2020.							Općina Motovun	250.000 kuna (Kanal) 200.000 kuna (Starogradska jezgra)	Općina Motovun i Ministarstvo turizma
Popločenje trga Andrea Antica	Projekt prijavljen na natječaj Ministarstva kulture					projekt prijavljen na natječaj Ministarstva kulture		Općina Motovun	1.000.000,00 kuna	Općina Motovun, Ministarstvo kulture
Sanacija oborinske odvodnje gradskih zidina	Projekt prijavljen na natječaj Ministarstva kulture					projekt prijavljen na natječaj Ministarstva kulture		Općina Motovun	130.000 kuna	Općina Motovun, Ministarstvo kulture
Popločenje prilaza starogradskoj jezgri	Projekt je u planu za 2020. godinu.							Općina Motovun	200.000 kuna	Općina Motovun, Ministarstvo kulture
Projekt turističke signalizacije	U tijeku je 2.faza					u tijeku 2.faza		Općina Motovun	200.000 kuna	TZ Općine Motovun, Općina Motovun
Uspostava automatizirane naplate parkiranja	U tijeku je izrada projektne dokumentacije i implementacija 1.faze					u tijeku je izrada projektne dokumentacije i implementacija 1.faze		Općina Motovun	200.000 kuna	Motovun park

	Uređenje adrenalinskog parka	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Uređenje muzejskog prostora	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Uređenje etnografskog muzeja	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Multimedijalna-kongresna dvorana	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Širenje receptivnog kapaciteta parkirališta	Provedba predviđena za 2019./2020., čeka se odluka Ministarstva državne imovine							Općina Motovun		
	Uređenje info centra i info punkta	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Uređenje sakralnih objekata	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Uređenje centra voćarstva u Kaldiru	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	2.faza kanalizacije	Izrada projektne dokumentacije u tijeku					izrada projektne dokumentacije u tijeku		Općina Motovun	250.000 kuna (Hrvatske vode)	Općina Motovun i EU fondovi
	Cesta Kanal – Rotonda	Izrada projektne dokumentacije u tijeku					izrada projektne dokumentacije u tijeku		Općina Motovun	300.000 kuna	Općina Motovun i fondovi

	Širokopojasni Internet	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
	Uređenje muzeja tartufa	(dugoročni plan)					dugoročni plan		Općina Motovun		
PAZIN	Vidikovac Pazinska jama	Uređenje vidikovca Pazinska jama					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Grad Pazin	30.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo
PIČAN	Uređenje vidikovca Sv. Helene u Pićnu	Uređenje vidikovca Sv. Helene u Pićnu					idejni projekt	2	TZ Središnje Istre, Općina Pićan	20.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo ...
	Centar za posjetitelje Kuća Legendi	Centar za posjetitelje Kuća Legendi					dugoročni plan			1.000.000,00 kuna	Ministarstvo turizma, Hrvatska turistička zajednica, EU fondovi, Istarska županija
SV. LOVREČ	Uređenje biciklističke staze Sv. Lovreč	Uređenje biciklističke staze Sv. Lovreč					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Općina Sv. Lovreč	20.000 kuna	Proračun TZSI, općine, nacionalni izvori (natječajni HTZ-a)
SV. PETAR U ŠUMI	Biciklistička staza Supetarska razglednica	Biciklistička staza Supetarska razglednica - Uređenje i obilježavanje					u fazi provedbe	3	TZ Središnje Istre, Općina Sv. Petar u Šumi	20.000 kuna	Proračun TZSI/općine, nacionalni izvori (natječajni HTZ-a)
TINJAN	Od lokve do lokve	Uređenje biciklističke staze Od lokve do lokve					realizirano	3	TZ Središnje Istre, Općina Tinjan	20.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječajni HTZ-a)
	Centar za posjetitelje Kuće pršuta Tinjan						u fazi provedbe	2	Općina Tinjan	1.000.000,00 kuna	Ministarstvo turizma, HTZ, EU fondovi, Istarska županija
	Signalizacija na području općine Tinjan	Postavljanje smeđe obavijesne turističke signalizacije na području Općine Tinjan					realizirano	2	TZ Središnje Istre, Općina Tinjan	13.000 kuna	Nacionalni izvori (natječajni HTZ-a)

ŽMINJ	Brendiranje TZ- a Žminj	Izrada vizualnog identiteta i slogana					dugoročni plan		TZ Žminj	25.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, Istarska županija, donacije
	Uređenje info centra za turiste	Prostor Općine Žminj, tik do žminjske kule, preurediti malim zahvatom u prostor gdje će student/ili neki drugi djelatnik dijeliti informativne letke o Žminju i Žminjštini, te generalno Istri (kao i središnjoj Istri) kao destinaciji, o njenim kulturnim, prirodnim, eno i gastro posebnostima. Biti, dakle, u neposrednom kontaktu s gostima.					dugoročni plan		TZ Žminj	40.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, donacije
	Uređenje biciklističko - poučne staze Putevima Austro - Ugarske granice	Uređenje nekladašnje austro - ugarske granice, a i današnjoj, aktualnoj granici među općinama unutrašnje i jugozapadne Istre					dugoročni plan	2	TZ Žminj	150.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija
	MTB Trail park Žminj-Draga	Skupina od najmanje tri staze koje vode od vrha do dna Limske drage, povezane sa stazom koja vodi do starta. Namijenjen iskusnim vozačima. Omogućava organizaciju međunarodnih manifestacija.					dugoročni plan	2	TZ Žminj	300.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija
	Uređenje bike odmorišta i/ili info punkta	Postavljanje klupica i stolova, tabela, kanti za smeće na stazama					u fazi provedbe	1	Općina Žminj	200.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija
	Bike share point	Mjesto na kojem će bicikli biti dostupni za vožnju individualcima ili grupama.					dugoročni plan	1	Općina Žminj	150.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija, Fond za zaštitu okoliša

	Postavljanje punionice	Postavljanje punionice električnih bicikala					dugoročni plan	1	TZ Žminj	15.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija, Fond za zaštitu okoliša
	Asfaltirani pumptrack poligon	Poligon za bicikliste koji se sastoji od zaobljenih grba i zavoja povezanih ritmički u kružnu cjelinu, napravljenih tako da se konstantno može voziti u krug. Omogućava iskustvo bicikliranja na manjim površinama.					u fazi provedbe	1	Općina Žminj	600.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi
	Vizitor centar Žminj	Obilazak Žminjštine i kulturnih znamenitosti kroz turističke staze i prikazivanje istog u Vizitor centru kroz audiovizualnu tehnologiju - doživljavanje kulturnih znamenitosti uživo (bike tour ili pješčenje uz audiovizualno upoznavanje na početku i kraju razgledavanja)					predana projektna aplikacija	2	Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković Pula"	375.000 kuna	ERDF, INTERREG, dio vlastitih sredstava 15% vlastitih sredstava
	Tunel Macel	Prenamjena kamenog tunela u podnožju zidina u multimedijalni centar te kušaonu proizvoda Žminja i Žminjštine.					u fazi provedbe	2	Općina Žminj	400.000 kuna	Proračun grada/općine/Županije, nacionalni izvori (natječaji Ministarstva), EU fondovi (ERDF, INTERREG), ostalo
	Re-WIND	Oživljavanje slike starih zanata (stari mlin "od pšenice do kruha" i ostali stari zanati kao npr. Tkanje, postolar, izrada košara i drugih predmeta od šiblja i dr.) kroz koje se potiče poboljšanje turističke ponude te uključivanje mladih obrtnika u proizvodnju i oživljavanje starih zanata kroz prodaju suvenira					u fazi provedbe	1	Obrtnička komora Istre	1.462.000 kuna	ERDF, INTERREG Cro Italy, dio vlastitih sredstava Općine Žminj (15% vrijednosti projekta)
	Uređenje biciklističko - poučne staze Putevima Austro - Ugarske granice	Uređenje nekadašnje austro - ugarske granice, a i današnjoj, aktualnoj granici među općinama unutrašnje i jugozapadne Istre					u fazi provedbe	2	Općina Žminj	150.000 kuna	Općina Žminj, TZ Žminj, Ministarstvo turizma, EU fondovi, Istarska županija
	Projekt turističke signalizacije	Izrada i postavljanje turističke/smeđe signalizacije za područje Općine Žminj					u fazi provedbe	//	Turistička zajednica Općine Žminj	600.000 kuna	Vlastita sredstva , HTZ, Ministarstvo turizma i Općina Žminj
	Brendiranje središnje Istre	Izrada vizualnog identiteta / brendiranja područja TZSI					realizirano	3	TZ Središnje Istre	43.000 kuna	Proračun TZSI grada/općine, nacionalni izvori (natječaji HTZ-a)
	Kuharske radionice za ugostitelje	Edukativne radionice za kuhare: kreativna kuhinja i tradicija					realizirano	3	TZ Središnje Istre	26.000 kuna	Proračun TZSI, nacionalni izvori (natječaji HTZ-a)

DODATAK A – Popis kulturne baštine područja

Opis istaknutih trajno i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara na području turističkih zajednica središnje Istre, Motovuna i Žminja

BELAJ, (CEROVLJE), LADANJSKI SKLOP BELAJ

Opis dobra

Barokni ladanjski sklop se sastoji od dvokatne glavne zgrade četvrtastog tlocrta s jednokatnim trijemom s polukružnim arkadama u dvorištu. Glavno pročelje raščlanjeno je nizom prozorskih osi, monumentalnim polukružnim kamenim portalom te je zaključeno atikom s polukružnim otvorom za zvono. S obje strane rezidencijalnog dijela izgrađene su gospodarske zgrade. U kapeli sv. Henrika su nadgrobne ploče iz 15. i 16. st. Ploča Martina Mojsjejevića vrijedan je glagoljski spomenik iz 1492. god.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: profana graditeljska baština

BELAJ (CEROVLJE), SREDNJOVJEKOVNI KAŠTEL SV. MARTIN I CRKVA SV. MARTINA

Opis dobra

Kaštel sv. Martin (Possert, Shabez) smješten je na grebenu iznad Letajskog potoka. Kaštel se prvo spominje kao Castra u darovnici iz 1064. god. Za vrijeme uskočkog rata (1615. – 1617. god) kaštel je oštećen i napušten. Kaštel se danas sastoji od pravokutne obrambene kule i većeg prigradenog stambenog prostora koji je izvorno sačuvan u svom sjevernom i istočnom dijelu. Na zidovima se nalaze ostaci prsobrana i otvori puškarnica. Dimenzije kule su 8.5x 6 m, a visina joj prelazi 13 m. Imala je pet etaža, što je jasno vidljivo po utorima za grede i pravilno raspoređenim puškarnicama. Nedaleko kaštela nalazi se crkva sv. Martina, jednobrodna grobljanska kapelica nastala u 18. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: arheološka baština

BERAM (PAZIN), CRKVA SV. MARIJE NA ŠKRILJINAH

Opis dobra

Jednobrodna gotička crkva iz 15.st. Svetište odvojeno od broda trijumfalnim lukom i zaključeno ravnim zidom. U 18.st. dograđena je lopica na pročelju. Crkva je presvođena drvenim kasetiranim oslikanim tabulatom, a svetište ravnim stropom koji je zamijenio izvorni gotički svod u svetištu. Zidovi crkve oslikani su ciklusom fresaka sa scenama iz Marijinog i Isusovog života, svecima, te prikazima Plesa mrtvaca i Kola sreće. Zidove je oslikao 1474. majstor Vincent iz Kastva s dva suradnika.

Pravni status: kulturno dobro od nacionalnog značenja

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

BERAM (PAZIN), CRKVA SV. MARTINA

Opis dobra

Od gotičke crkve sv. Martina očuvano je samo svetište presvođeno mrežastim svodom i istočni zid, dok je brod crkve obnovljen u 19 stoljeću. Na svodu i zidovima svetišta očuvane su zidne slike iz 15. st., dvojice majstora. Onaj koji slika u svetištu školovan je u tradiciji bolonjskog slikarstva, dok je drugi u svom izrazu rustičniji. Prvi je naslikao scene sa svecima (sv. Martin), a drugi anđele svirače i Bogorodicu zaštitnicu.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

BERAM (PAZIN), KULTURNO POVIJESNA CJELINA BERMA

Opis dobra

Beram je smješten na brežuljku u uskoj dolini koja od Pazina vodi prema Motovunu i zapadnoj istarskoj obali. Današnje mjesto nastalo je na mjestu prapovijesne gradine, o čemu svjedoče brojni arheološki nalazi i prapovijesna žarna nekropola u podnožju brežuljka. U srednjem vijeku naselje je bilo opasano zidinama (danas samo djelomično sačuvane) s četverokutnom obrambenom kulom. Uske, dugačke ulice s nizovima kuća radijalno se šire od središnjeg gradskog trga sa župnom crkvom sv. Martina. U sklopu cjeline nalaze se i rodna kuća Vladimira Gortana i spomenik Vladimiru Gortanu. Posebno je značajan spomenik crkva sv. Marije na Škriljinah na groblju sa zidnim slikama majstora Vincenta iz Kastva.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

BOLJUN (LUPOGLAV), KAŠTEL

Opis dobra

Srednjovjekovni feudalni kaštel u Boljunu, sagrađen je na stijeni iznad Boljanskog polja. Od 12-14.st. u posjedu je akvilejskih patrijarha, od kraja 14. st. u posjedu feudalnih obitelji Devin, Walsee, Wachstein, Erlacher. Od 1480. dio je Pazinske knežije. Osnova kaštela je četverokutna, ulaz u kaštel, s izduženim pravokutnim predvorjem branjen je visokom zapadnom kružnom kulom i istočnom četverokutnom kulom, dok je glavni korpus kaštela-središnje dvorište branjeno pravokutnim bastionom na istočnoj strani i polukružnom kulom na sjeveroistočnoj strani. Kaštel je više puta pregrađivan, a konačni izgled je dobio u 18.st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: profana graditeljska baština

BOLJUN (LUPOGLAV), KULTURNO POVIJESNA CJELINA BOLJUNA

Opis dobra

Grad Boljun je smješten na brežuljku iznad plodne doline Boljanskog polja i toka Boljunčice. Mjesto je bilo naseljeno još u prapovijesti, a brojni su i arheološki nalazi iz rimskog razdoblja i ranog srednjeg vijeka. Od 12. do 14. st. bio je pod vlašću akvilejskih patrijarha, a od 15. st. u sklopu je Pazinske knežije. Glavna ulica s dugačkim nizovima kuća proteže se duž sljemena brežuljka. Sačuvan je srednjovjekovni kaštel s kružnim i četverokutnim kulama, skladište za desetinu na glavnom gradskom trgu, s gradskom ložom u prizemlju. U sklopu cjeline nalaze se i crkva Sv. Kuzme i Damjana, crkva Sv. Fabijana i Sebastijana, te crkva Sv. Jurja iz 16. st., proširena u 17. stoljeću kada se gradi i zvonik.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

BUTONIGA (PAZIN), CRKVA SV. KRIŽA

Opis dobra

Crkva sv. Križa jednobrodna je romanička građevina s polukružnom izbočenom apsidom i dvolučnom preslicom s dva zvona. Unutrašnji prostor zaključen je otvorenim krovom, a zidovi i apsida crkve bogato su oslikani oko 1400. godine. U apsidi je izveden prikaz Krista u slavi ispod kojeg se reda dvanaest apostola, dok su na sjevernom i južnom zidu prizori iz Kristova života i muke te likovi svetaca. Na pročelnom, zapadnom zidu, zanimljiv je prikaz smrti kao kosca.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

DRAGUĆ (CEROVLJE), CRKVA SV. ELIZEJA

Opis dobra

Jednobrodna romanička crkva iz 13.st., građena pravilnim kamenim klesancima, slaganim u pravilne nizove različitih širina i boje kamena. U kasnijem razdoblju na pročelju je nadograđena preslica. Krov na dvije vode prekriven je kamenim škrljama. Unutrašnjost je oslikana freskama iz 13. stoljeća nepoznatog majstora, s vidljivim utjecajem bizantske ikonografije. Na zidovima su sačuvani glagoljski grafiti iz 14-16.st. Kameni oltar zapravo sekundarno upotrijebljen rimski nadgrobni spomenik iz 2-3.st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

DRAGUĆ (CEROVLJE), CRKVA SV. ROKA

Opis dobra

Jednobrodna crkva pravokutnog tlocrta s poč. 16. st. s preslicom na pročelju i lopicom iz 1565. pred ulazom. Presvođena je šiljatim svodom. Unutrašnjost kapele oslikao je istarski slikar, Majstor Anton iz Padove u razdoblju 1529-1537. o čemu svjedoče glagoljski i latinski natpis. Složeni ciklus fresaka spaja prikaze niza svetaca i svetica s kristološkim ciklusom. Prikaz zaštitnika od kuge, sv. Roka, Fabijana i Sebastijana središnja je scena ovog ikonografskog programa.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

DRAGUĆ (CEROVLJE), KULTURNO POVIJESNA CJELINA NASELJA DRAGUĆ

Opis dobra

Draguć je smješten na izduženom uskom hrptu, uz cestu Pazin - Buzet. Naselje ima pravilan tlocrt s jednom uzdužnom gradskom ulicom koja vodi od prilazne ceste do glavnog gradskog trga. Od srednjovjekovne urbane strukture sačuvan je središnji trg. Župna crkva sv. Križa s zvonikom, općinska palača i okolne zgrade zatvaraju utvrđenu jezgru naselja, od kojih su sačuvani samo manji dijelovi bedema, valjkasti bastion iz 16. st. i nadsvođeni prolaz. Vanjski zidovi kuća duž glavne ulice služili su kao obrambeni zidovi utvrđenog naselja.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

GOLOGORICA (CEROVLJE), CRKVA BDM „KOD LOKVE“

Opis dobra

Crkva Blažene Djevice Marije „Kod Lokve“ u Gologorici jednobrodna je srednjovjekovna građevina s naknadno prizidanim trijemom. Tipološki spada u skupinu crkava s upisanim apsidama, no apsida joj je tijekom kasnijih transformacija uklonjena. Na mjestu ranije apside danas se nalazi drveni barokni oltar. Pročelje crkve je raščlanjeno s jednim ulaznim otvorom kojeg simetrično, sa svake strane flankira po jedan prozorski otvor, a vertikalno je zaključeno zvonikom na preslicu s otvorom za jedno zvono. Zidne slike, od kojih je sačuvan prikaz „Poklonstva kraljeva“ na sjevernom zidu, datirane su na sam prijelaz 14. na 15. stoljeće. Datacija je potvrđena glagoljskim grafitom na kojem se potpisao pop Anton iz Rijeke 1416. godine.

Pravni status: preventivno zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

GOLOGORICA (CEROVLJE), CRKVA SV. PETRA I PAVLA

Opis dobra

Župna crkva sv. Petra i Pavla jednobrodna je građevina pravokutnog tlocrta s pravokutnom apsidom sagrađena u 17. stoljeću na mjestu starije srednjovjekovne građevine, od koje se sačuvala kamena plastika iz 1466. godine. Nadvratnik crkve datiran je 1741. godinom, a tijekom 18. stoljeća u brodu crkve prigradivane su bočne kapele – po jedna na sjevernoj i južnoj strani. Zvonik, odvojen od crkve izgrađen je 1740. godine. Crkva se ističe kao primjer tipa istarske jednobreodne crkve 17. i 18. stoljeća tlocrta latinskog križa sa patuljastim transeptom.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

GRAČIŠĆE, KULTURNO POVIJESNA CJELINA NASELJA GRAČIŠĆE

Opis dobra

Gračiće je smješteno na rubu zaravnjenog platoa iznad doline Tupaljskog potoka i Čepićke doline. Sačuvana je zbijena struktura srednjovjekovnog naselja s dugim uskim ulicama i kućama u nizu. Glavni gradski trg nastao je u blizini zapadnih gradskih vrata, a na njemu su smještene građevine – Palača Salamon iz 15. st., ostaci ljetne rezidencije pićanskih biskupa s biskupskom kapelom sv. Antuna, crkva sv. Marije na Placi iz 1425. ispred koje su i sudski stol i gradske mjere. U sklopu urbanističke cjeline su i crkva sv. Eufemije iz 1383., crkva sv. Pankracija iz 15. st., te barokna župna crkva sv. Vida, Modesta i Krescencija iz 1769., nastala na mjestu ranije srednjovjekovne.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

LINDAR (PAZIN), CRKVA SV. KATARINE

Opis dobra

Jednobrodna gotička crkva izduženog pravokutnog tlocrta. Presvođena je šiljastim dvotravejnim svodom s rebrima oslonjenim na konzole. Na pročelju zvonik na preslicu, a ispred pročelja lopica. Na sjevernom zidu prvog traveja naslikan je alegorijski prikaz otkupljenja «Živi Križ», lokalnog pučkog majstora, datiran glagoljskim natpisom u 1409. godinu. U novije vrijeme otkriveni su i veći dijelovi zidnih slika na zapadnom (svetišnom) zidu koji svjedoče o originalnom koloritu već poznatih slika.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro
Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

LINDAR (PAZIN), KULTURNO POVIJESNA CJELINA LINDAR

Opis dobra

Lindar je naselje smješteno na brežuljku, na putu između Gračišća i Pazina. U srednjem vijeku bio je okružen gradskim zidinama od kojih su sačuvani samo manji dijelovi. U grad se ulazilo kroz dvojna gradska vrata, od kojih su rekonstruirana ona na ulazu u naselje. Kaštel se nalazio na kraju naselja, na mjestu na kojem se danas nalazi trg s župnom crkvom sv. Mohora i Fortunata. Raster ulica je u osnovi srednjovjekovni, sačuvani su dijelovi kuća iz 15. i 16. st. i loža iz 17. st. Unutar naselja nalazi se crkva sv. Sebastijana i Fabijana iz 1531., a na samom ulazu u naselje nalazi se kapela sv. Katarine iz 14. st. s oslikanim prikazom «Živog Križa» iz 1409.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro
Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

LUPOGLAV, KAŠTEL

Opis dobra

Gradnja Kaštela u Lupoglavu započela je polovinom XVII. st. Palača je smještena u dvorištu utvrđenom zidinama s četiri niske, uglovne kule. Dvorišni portal s grbom na zaglavnom kamenu porušen je polovicom pedesetih godina XX. stoljeća. Pročelje rezidencije raščlanjeno je nizanjem jednostavnih, pravokutnih prozorskih otvora, a raskošnije je obrađen jedino glavni portal klesan u manirističkoj tradiciji.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro
Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Klasifikacija: profana graditeljska baština

PAZ (CEROVLJE), CRKVA SV. VIDA

Opis dobra

Jednobrodna građevina sa zidanom lopicom i preslicom sa četiri luka. Izvorno je imala dvije učahurene apside nadsvedene šiljastim svodom. Njihov trag očuvan je samo u ostacima zidnih slika na začelnom zidu crkve. U lijevoj apsidi prikazana je BDM na prijestolju sa sv. Antunom Opatom i sv. Vidom, a u desnoj Sv. Trojstvo u obliku Prijestolja Milosti. Na bočnim zidovima niša sačuvani su donji dijelovi ruha svetaca i velarij. Glagoljski natpis iz 1461. kao autora spominje majstora Alberta iz Konstanze.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro
Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

PAZ (CEROVLJE), KAŠTEL U PAZU

Opis dobra

Kaštel u Pazu prvi put se spominje u povijesnim izvorima u 12. stoljeću. Od 1374. bio je dijelom Pazinske knežije, a njime je upravljala obitelj Walderstein do XVII. st. te potom obitelj Barbo. Godine 1570. Messaldo Barbo provodi temeljitu obnovu kaštela. Prema temeljima perimetra kaštela može se zaključiti da je imao oblik nepravilnog četverokuta. Do danas su u originalnoj visini sačuvani glavna četverokutna kula na četiri etaže na jugozapadnom kutu kaštela i južni zid koji se naslanja na nju. Na istočnom zidu kula je s troja vrata komunicirala sa palačom.

Pravni status: preventivno zaštićeno kulturno dobro
Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Klasifikacija: profana graditeljska baština

PAZIN, CRKVA SV. NIKOLE

Opis dobra

Župna crkva sv. Nikole spominje se još 1266. godine, 1441. je pregrađena i dobiva izduženi kasnogotički prezbiterij presvođen zvjezdastim svodom. Svod je 1470. godine oslikao slikar iz kruga Jakoba Suntera (Leonarda iz Brixena), prema predlošcima «Biblije pauperum». Na svodu je prikazano «Stvaranje svijeta», a na začelnom zidu apside veliko «Raspeće». Crkva je barokizirana dogradnjom kapela i pretvorena u trobrodnu crkvu. Opremljena je mramornim oltarima P.Lazzarinija i A. Michelazzija, i orguljama G. Callida.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

PAZIN, ETNOGRAFSKI MUZEJ ISTRE – MUZEJSKA GRAĐA

Opis dobra

Etnografski muzej Istre nalazi se u prostorima Pazinskog kaštela, srednjovjekovne utvrde smještene iznad kraškog ponora zvanog Pazinska jama. Muzej čuva etnografsku građu s fundusom od 4200 predmeta, u prvom redu tekstila, poljoprivrednog alata te predmeta iz svakodnevnog života istarskog sela s kraja 19. i početka 20. stoljeća (lončarski, stolarski, kovački proizvodi, kao i primjeri tradicionalnog rukotvorstva). U Registar kulturnih dobara upisane su slijedeće zbirke Muzeja: Proizvodnja tekstila, odjeće i obuće, odijevanje i osobni predmeti, Suvenir, suvremena interpretacija tradicijske kulture, Arhitektura i oprema kuće, Gospodarstvo, Društvena i duhovna kultura, Razglednice, čestitke i pisma, Ostavštine, Zbirka fotografija i zbirka Migracije.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro - muzejska građa

Klasifikacija: muzejska građa

PAZIN, KAŠTEL

Opis dobra

Pazinski kaštel je smješten na litici ponora Pazinčice. Prvi put se spominje 983. god. u darovnici Otona II. U literaturi je prva utvrda opisana kao građevina tlocrta izduženog pravokutnika s prizemljem i dva kata, prislomljenom kvadratičnom kulom, kapelom i malim zvonikom. Stilske značajke romanike moguće je iščitati na kuli kružnog tlocrta i u nekim dijelovima prizemlja, što su ujedno i najranije datirani njegovi dijelovi. Značajnije je pregrađivan u 15. st., a sadašnji izgled dobiva tek 1537.-1540. god. Nakon Uskočkog rata Habsburgovci su prodali Kaštel, a posljednji njegov vlasnici koji vladaju feudom do ukidanja Pazinske knežije 1848. god. bili su obitelj Montecuccoli iz Modene.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: profana graditeljska baština

PAZIN, KOMPLEKS FRANJEVAČKOG SAMOSTANA SA CRKVOM POHOĐENJA BDM

Opis dobra

Kompleks se sastoji od crkve, samostanskih krila i dvorišta ograđenog zidom. Jednobrodna crkva zaključena je poligonalnim svetištem, presvođenim gotičkim mrežastim rebrastim svodom i izvana ojačanim kontraforima. Desno od pročelja diže se zvonik čije prizemlje služi kao ulaz u hodnik koji se proteže duž južnog dijela crkve. Uz sjeverni zid prizidana je kapela Bezgrešnog začeca. Manji samostan završen je već 1484. Tijekom 18. st. cijeli je sklop barokiziran.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

PAZIN, KULturno POVIJESNA CJELINA GRADA PAZINA

Opis dobra

Iako nema tragova pretpovijesne i antičke naseljenosti, moguće je da se naselje formiralo prije njegovog prvog spomena u ispravi cara Otona II iz 983., u kojem je zabilježeno darovanje kaštela Pazin porečkom biskupu. Grad se isprva širi uz utvrdi sa njene sjeverne strane, u tom je dijelu sačuvano najviše starih jednokatnih stambenih građevina iz 13.-17. st. Od Kaštela prema istoku podignuta je ž.c. sv. Nikole te je na tom potezu grupiran daljnji razvoj stambenih građevina tijekom 15.-16. st., te krajem 19. i poč. 20. st. Treći stambeni blok, Buraj, formiran južno od utvrde, funkcionirao je gotovo kao samostalno naselje. Grad se dalje širio prema istoku gdje je premješteno njegovo središte.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

PAZIN, MUZEJ GRADA PAZINA – MUZEJSKA GRAĐA

Opis dobra

Muzej Grada Pazina osnovan je 1996. g. izdvajanjem kulturno-povijesne zbirke iz sastava Etnografskog muzeja Istre. Nalazi se u Pazinskom kaštelu, srednjovjekovnoj utvrdi smještenoj iznad Pazinske jame, kraškog ponora rijeke Pazinčice. Zaštićena muzejska građa obuhvaća Zbirku razglednica i čestitki, Zbirku namještaja i ura, Zbirku fotografija i fotografskog pribora, Zbirku zvona, Sakralnu zbirku, Zbirku tekstilnih predmeta, modnog pribora i nakita, Ljekarničku i medicinsku zbirku, Zbirku skulptura, slika i grafika Zbirku dokumenata, karata, rukopisa, tiskovina, Filatelističko-poštansku zbirku, Zbirku svakodnevnoga života, Zbirku oružja i vojne opreme, Galerijsku zbirku, Zbirku kamenih spomenika, Zbirku zastava, pečatnjaka i grbova, Zbirku varia i Arheološku zbirku.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro - muzejska građa

Klasifikacija: muzejska građa

PIĆAN, CRKVA SV. MIHOVILA

Opis dobra

Crkva sv. Mihovila jednobrodna je romanička građevina, pravokutnog tlocrta, s istaknutom polukružnom apsidom, preslicom s dva luka na pročelju. Ispred pročelja prigradnja je atipična lopica punih bočnih zidova, rastvorenih samo pravokutnim prolazima. Unutrašnjost crkve oslikana je gotičkim freskama domaćeg majstora iz prve polovice 15. st. s prikazima «Kristove muke», «Poklonstvo kraljeva» i «Posljednji sud». Na zidovima su sačuvani i glagoljski grafiti iz 15-16. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

PIĆAN, KULTURNO POVIJESNA CJELINA PIĆNA

Opis dobra

Grad na kamenoj uzvisini, na mjestu prapovijesne i rimske utvrde (lat. Petina, tal. Pedena). Sjedište je biskupije od 5. st. do 18. st. U srednjem vijeku je samostalna gradska komuna. Srednjovjekovni fortifikacijski sustav pokriven je kasnijom gradnjom kuća na obodu grada. Očuvana su gradska vrata iz 14. st. Na mjestu stare katedrale sagrađena je 1738. barokna trobrodna crkva s vrijednim baroknim inventarom. Izvan perimetra zidina je romanička crkva sv. Mihovila sa zidnim slikama iz pol. 15. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

RAKOTULE (KAROJBA), CRKVA SV. NIKOLE

Opis dobra

Jednobrodna građevina izduženog pravokutnog tlocrta s upisanom polukružnom apsidom. Izgrađena u 14. st. i produžena u 15. st. Na pročelju preslica s dva otvora. Na zidovima su sačuvane zidne slike dvojice talijanskih majstora iz sredine 14. st. Prvi je u apsidi naslikao prikaz Maiestas Domini i nepoznate svece, a drugi, na bočnim zidovima, scene iz Legende o sv. Nikoli, u kojima se osjeća utjecaj Giottovog slikarstva. Sačuvani su i glagoljski grafiti iz 15-16. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

SV. LOVREČ, CRKVA SV. BLAŽA

Opis dobra

Jednobrodna gotička kapela manjih dimenzija, sagrađena polovicom 15. st. Ravno završenog svetišta i presvođena šiljastim svodom. U unutrašnjosti se pod preslikom iz 1864. nalaze kasnogotičke zidne slike. Na istočnom zidu prikazana je scena Raspeća dok se na bočnim zidovima i svodu nižu polja u tri vodoravna pojasa s ilustracijom čudesa na zagovor sv. Blaža. Komentiraju ih legende na mletačkom dijalektu, pisane kapitalom. Freske su kvalitetan rad sjevernotalijanskog pokrajinskog majstora iz sredine 15. stoljeća. U crkvi je pronađena pergamena s natpisom koji govori o posvećenju oltara 1460. godine.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

SVETI LOVREČ, CRKVA SV. MARINA I GRADSKA LOŽA

Opis dobra

Župna crkva sv. Martina je trobrodna romanička građevina bazilikalnoga tipa iz sredine 11.st. s tri polukružne istaknute apside. Nastala je na području ranijeg sakralnog objekta, u dijelu naselja koji se do 14.st. nalazilo na području izvan gradskih zidina. Trobrodna je sa stupovima koji imaju ranoromaničke kapitele i jake imposte. U sjevernoj i južnoj apsidi sačuvana su dva sloja zidnih slika iz 11.st. i 16.st. Zapadno pročelje župne crkve sagrađeno je 1838.g. nakon propadanja gradske palače iz 13.st. koja je prekrivala glavno pročelje crkve. Uz južno pročelje nalazi se gotička loža koja je danas u funkciji lapidarija sa antičkim epigrafičkim spomenicima i kasnosrednjovjekovnim grbovima.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralno-profana graditeljska baština

SVETI PETAR U ŠUMI, CRKVA SV.ROKA

Opis dobra

Grobljanska crkva sv. Roka u Sv. Petru u Šumi izgrađena je 1737. Do ukinuća pavlinskog samostana 1782. imala je funkciju župne crkve. Crkva je jednobrodna s parom simetrično pridruženih kapela uz trijumfalni luk, a lijevo do svetišta pridružena je sakristija. Svetište, sakristija i kapele presvođene su križno-bačvastim svodom. Krovna konstrukcija prekrivena je kamenim škrljama, najvećim sačuvanim krovom tog tipa u Istri. U zidovima broda crkve ugrađene su dvije kamene natpisne ploče: lijeva obilježava gradnju crkve 1737. u vrijeme župnika Marka Udovičića, a desna obilježava posvećenje crkve od strane porečkog biskupa Gaspara de Nigrisa 1745. u vrijeme župnika Jurja Udovičića.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

SVETI PETAR U ŠUMI, KOMPLEKS PAVLINSKOG SAMOSTANA I CRKVE SV.PETRA I PAVLA

Opis dobra

Kompleks pavlinskog samostana s crkvom sv. Petra i Pavla organiziran je oko crkve uz koju je klaustar okružen s tri samostanska krila. Sjeverno uz crkveno pročelje prislonjen je zvonik i župni dvor iz 19.st. a ispred pročelja formiran je trg. Sklop je okružen prostranim vrtovima. Zapušteni romanički benediktinski samostan iz 13. st. preuzimaju pavlini 1459. u čijem posjedu ostaje do 1782. Osim manjih renesansnih preinaka (klaustar) samostan se temeljito obnavlja nakon 1637. Sredinom 18.st., na mjestu romaničke izgrađena je barokna dvoranska crkva srednjoeuropskog podrijetla s bočnim kapelama. Romanički zvonik uz pročelje obnovljen je u renesansi.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralno-profana graditeljska baština

ŠKOPLJAK (GRAČIŠĆE), CRKVA SV. MARIJE MAGDALENE

Opis dobra

Crkva Sv. Marije Magdalene smještena je na najvišoj koti brda Škopljak, izvan naseljenog područja. Jednobrodna je pravokutna građevina s preslicom za dva zvona. Njezina najstarija faza datira se u 15. st. Ovu dataciju potvrđuju i nalazi ostataka fresaka u unutrašnjosti te sačuvano gotičko zvono u preslici na pročelju. Jednostavni portal s profiliranim vijencem flankiraju mali četvrtasti prozori. Uz južni zid crkve dograđena je sakristija četvrtastog tlocrta. Glavni drveni, rezbareni, polokromirani oltar posvećen Mariji Magdaleni datiran je u 17. stoljeće.

Pravni status: preventivno zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

VELI JEŽENJ (PAZIN), RODNA KUĆA BISKUPA JURJA DOBRILE

Opis dobra

Juraj Dobrila (1812-1882), porečki i tršćanski biskup, bio je jedan od začetnika narodnog preporoda Hrvata u Istri. Bio je član pokrajinskog Sabora Istre i Carevinskog vijeća u Beču. Osnivač je lista «Naša Sloga». Biskupova rodna kuća je kamena, mala, tlocrtno izdužena prizemnica, pokrivena škrljama, u kojoj je smještena memorijalna zbirka. Biskupova obitelj je od 1882.g. koristila biskupovu rodnu kuću kao štalu, a uz nju je izgradila kamenu katnicu s baladuirom, izvorno prekrivenu škrljama.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: profana graditeljska baština

TRVIŽ (PAZIN), KULTURNO POVIJESNA CJELINA NASELJA TRVIŽ

Opis dobra

Trviž smješten nekoliko km SZ od Pazina, malo je naselje zbijenog tipa organizirano poput srednjovjekovnih gradića na brdu. U pisanim se izvorima prvi puta spominje 1177. god. kada ga papa Aleksandar III. ustupa porečkom biskupu. U istom stoljeću nastaje najstariji sačuvani spomenik Trviža, crkva sv. Petra na groblju, radikalno pregrađivana tijekom povijesti. Iako je često bio u žarištu graničnih sukoba, Trviž nije bio opasan zidinama, međutim u njegovom se središtu nalazila masivna obrambena kula, kako saznajemo iz sačuvanih crteža Valvasora i Petronija. Trobrodna župna crkva BDM sv. krunice (1897.), sagrađena je na mjestu ranije srušene crkve.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

PAZIN, UMIJEĆE PRIPREME TRADICIJSKE SLASTICE PAZINSKI CUKERANČIĆ

Opis dobra

Svadbena slastica vezana za središnju Istru. Ono što ga razlikuje od ostalih tradicijskih slastica istarskog područja njegov je karakterističan oblik (s tri ili četiri karakteristično savijena roga), umakanje u bijelo vino (obično malvaziju) tijekom pripreme, te uporaba prehrambenog amonijaka.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nematerijalno kulturno dobro

Klasifikacija: znanje i vještine

ZAREČJE (PAZIN), STUPA NA PAZINSKOM POTOKU

Opis dobra

Pogon za obradu sukna ili stupa, smješten na Pazinskom potoku, u blizini mjesta Zarečje. Mlin na vodeni pogon, gdje se uz pomoć velikih drvenih batova, sabijala ili stupala vunena tkanina od koje se izrađivali dijelovi nošnje ili ponjave. U uporabi do početka 20.st. Posljednji je takav objekt sačuvan u Istri.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Klasifikacija: profana graditeljska baština

MOTOVUN, KULTURNO-POVIJESNA CJELINA MOTOVUNA

Opis dobra

Motovun je smješten na brežuljku nad južnom stranom rijeke Mirne. Jezgra naselja okružena je kamenim zidinama iz 13. st., s četverokutnim kulama. U jezgru se ulazi kroz južna gradska vrata iz 14. st. probijenih u prizemlju gradske palače iz 13. st. Središnji gradski trg zatvaraju i crkva sv. Stjepana (1580.-1614.) sa zvonikom i renesansna palača-kaštel. Izlaskom s trga kroz južna gradska vrata dolazi se u podgrađe, gdje je sačuvan manji dio bedema s gotičkim gradskim vratima ispred kojih se nalazi lođa (17.st.) i renesansni bastion s lapidarijem. U podgrađu se nalazi hospicij iz 1622., crkva sv. Ivana Krstitelja, BDM «od Vratiju» iz 1521. i crkva sv. Antuna iz 15. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – kulturno – povijesna cjelina

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

MOTOVUN, SAKRALNI INVENTAR CRKVE SV. STJEPANA

Opis dobra

Inventar župne crkve u Motovunu posjeduje primjerke izuzetno visoke vrijednosti. Na glavnom oltaru ističu se mramorne skulpture venecijanskog majstora Francesca Bonazze. Orgulje na pjevalištu rad su Gaetana Callida s kraja 18. st. Izuzetnu vrijednost predstavlja drveni relikvijar iz 15. st. izveden u obliku osmerokutnog tempietta zaključenog kupolicom, kao i oltarić „Colleoni” koji je crkvi darovan 1509. godine. Od crkvenog ruha sačuvala se kazula od crvenog baršuna s izvezenim likovima svetaca, restaurirana u sklopu zaštitnih radova Ministarstva kulture u Hrvatskom restauratorskom zavodu.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro – zbirka

Klasifikacija: sakralni/religijski predmeti

MOTOVUN, ORGULJE U CRKVI SV. STJEPANA

Opis dobra

Orgulje venecijanskog tipa pripisuju se graditelju Gaetanu Callidu. Ovaj povijesni instrument s kraja 18. st., mehaničke je trakture, s jednim manualom i pedalom. Kućište je sjajan primjerak drvorezbarstva 18. stoljeća. Jednodijelni prospekt u visoku postolju bočno je omeđen jakim četvrtastim pilastrima konzolno poduprtim u vijencu postolja. Pilastri završavaju raskošnim kapitelima u kombinaciji akantusovih listova i plitkih jonskih voluta. U gornjem dijelu njihova trupa aplicirane su vješto rezbarene girlande u spletovima kojih se pojavljuju šiška i kruškoliki plod. Slični motivi ispunjavaju površine između lučnog otvora prospekta i vijenca trabeacije.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Klasifikacija: glazbeni instrument

MOTOVUN, DRVENI RETABL IZ CRKVE SV. MARIJE OD VRATA

Opis dobra

Drveni, polikromirani i pozlaćeni retabl iz crkve sv. Marije od Vrata u Motovunu, ima formu triptiha s predelom i polukružnom atikom. U nišama nadsvođenim motivom školjke smješteni su kipovi sv. Marije s djetetom, sv. Ivana Evanđeliste i sv. Jakova. U poljima predele prikazane su scene iz Kristova života. Međupolja predele ukrašena su viticom, koja se pojavljuje i u zoni glavnog vijenca. U polukružnojatici prikazan je Bog Otac s dva anđela. Retabl je rad plodne venecijanske radionice Paola Campse. Ta je radionica izradila priličan broj oltara za razne naručitelje u Venetu i Istri pa se temeljem komparativne analize motovunski retabl može datirati u treće desetljeće 16. stoljeća.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Klasifikacija: sakralni/religijski predmeti

MOTOVUN, CRKVA SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA

Opis dobra

Župna crkva sv. Stjepana Prvomučenika u Motovunu sagrađena je u središnjem dijelu povijesne jezgre, na trgu nasuprot komunalnoj palači. Trobrodna kasnorenesansna crkva bazilikalne koncepcije izgrađena je u razdoblju 1580.-1614. godine. Duboko svetište kvadratna tlocrta, presvođeno križnim svodom, upisano je unutar ravne linije začelja, te s obje strane flankirano sakristijama. Glavne i bočne brodove razdvaja kolonada stupova koji nose lukove. Krajem 18.st. glavni i bočni brodovi presvođeni su ravnim stropom, a potom i oslikani. Svod i zidove svetišta, stropove glavnog i južnog broda oslikao je početkom drugog desetljeća 19. st. furlanski majstor Bernardino Bison. Preslikani su u razdoblju 1894.-1903., kao i dvije slike u medaljonima u štuku u svetištu. Iznad lukova na bazilikalnom se zidu glavnog broda nižu ovalni okviri u štuku s kraja 18.st. u kojima su slike (uljem na platnu) s prikazom svetaca zaštitnika crkava motovunskog kaptola. Iznad ulaza nalazi se pjevalište s orguljama Gaetana Callida iz 1797. godine. Sjeverna sakristija bogato je ukrašena rokoko štukaturama iz 18.st. i slikama uljem na platnu. U crkvi se čuva bogat sakralni inventar.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

MOTOVUN, ANTEPENDIJ S PRIPADAJUĆIM OKVIROM IZ CRKVE SV. ANTUNA PADOVANSKOG

Opis dobra

Kožni puncirani i oslikani antependij, dimenzija 160×70 cm, s pripadajućim drvenim, rezbarenim i pozlaćenim okvirom, dimenzija 240×103,5 cm iz crkve sv. Antuna Padovanskog u Motovunu, rad nepoznate radionice 17.-18. st. Antependij je cijelom površinom podlijepljen na platno, a između kože i platna nalaze se fragmenti papira s tragovima pisma.

Pravni status: preventivno zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Klasifikacija: sakralni/religijski predmeti

ŽMINJ, CRKVA SV. ANTUNA

Opis dobra

Crkva sv. Antuna u Žminju je mala jednobrodna ranogotička građevina pravokutnog tlocrta s pravokutnom apsidom, presvođena šiljastim svodom. Bočni zidovi raščlanjeni su plitkim polukružnim nišama. Prema latinskom natpisu na pročelju crkvice je izgradio majstor Armirigus 1381. Sačuvane su kamene tranžene na južnom i istočnom zidu. Unutrašnjost je oslikana kvalitetnim zidnim slikama nepoznatog majstora s kraja 14.st. školovanog u krugu venecijanskih radionica.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

ŽMINJ, CRKVA SV. JAKOVA

Opis dobra

Crkva sv. Jakova nalazi se u polju zvanom Petešičeva ograda na II strani Žminja. Jednobrodnog je pravokutnog tlocrta s ravno zaključenom apsidom. Građena je klesancima s laganima u pravilne uske redove. Pročelje je raščlanjeno polukružnim portalom na kojem je uklesana godina MDCXXXIII i dvama pravokutnim prozorima koji flankiraju portal.

Pročelje je zaključeno zvonikom na preslicu. Na unutrašnjim zidovima sačuvani su tragovi žbuka i zidnog oslika iz dvije faze. Tipološke karakteristike ukazuju da se radi o romaničkoj građevini koja je vjerojatno obnovljena 1633. godine (po završetku Uskočkog rata) kada su probijeni prozori na pročelju.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

ŽMINJ, KAPELA SV. TROJSTVA

Opis dobra

Kapela sv. Trojstva u Žminju nalazi se na sjevernoj strani župne crkve sv. Mihovila, vezana uz njenu sakristiju. To je mala gotička kapela iz 15.st, jednostavnogpravokutnog tlocrta, građena pravilnim klesancima, presvođena šiljastim svodom. U unutrašnjosti su sačuvane freske prikazom scena iz Marijina i Kristova života, iz 1471. godine, nepoznatog majstora iz alpskog prostora, vjerojatno školovanog u slovenskim radionicama. Župna crkva sv. Mihovila barokna je građevina iz prve polovice 17. st. izgrađena na mjestu starije crkve, a produžena je početkom 18. st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

ŽMINJ, KULTURNO - POVIJESNA CJELINA ŽMINJ

Opis dobra

Na mjestu današnjeg naselja nalazila se prapovijesna gradina, a vjerojatno irimsko naselje. Okolica je naseljena već u ranom srednjem vijeku slavenskim stanovništvom. Spominje se prvi put 1178. Od 12.st. u sklopu je Pazinske Knežije.

Kulturno - povijesna cjelina Žminj predstavlja srednjovjekovno naselje ovalnog tlocrta, s glavnom ulicom u smjeru S-J i radijalnim ulicama koje se uspinju prema kaštelu bilo je okruženo bedemima s kulama. Fortifikacijski je sustav dijelom očuvan na SZ strani naselja. Unutar jezgre sačuvano je više stambenih blokova od 16. do 19.st. Barokna crkva sv. Mihovila Arhanđela nalazi se u sklopu kaštela. Na prilazu gradu je bratovštinska ranogotička kapela sv. Antuna (1381.), a s JZ strane kapela sv. Bartula. Unutar tkiva sačuvano je više stambenih blokova od 16. do 19.st.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

ŽMINJ, KULA

Opis dobra

U središnjem, povišenom dijelu naselja Žminj nastao je tijekom srednjeg vijeka građevni sklop kaštela, pregrađivan u renesansi i baroku unutar kojeg su se nalazile i župna crkva sv. Mihovila i kapela sv. Trojstva. Od kaštela je danas ostala samo kula na II uglu nekadašnjeg kaštela. Kula je kružnog tlocrta, valjkastog oblika, ukošenog donjeg dijela. Izgrađena je vjerojatno u 15. st. u sklopu obnove i utvrđivanja kaštela, a u kasnom 17. ili 18. st. otvoren je balkon na visini prvog kata.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: profana graditeljska baština

ŽMINJ, CRKVA SV. MIHOVILA

Opis dobra

Crkva Sv.

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Vrsta: materijalna nepokretna kulturna baština

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

ŽMINJ, MATERIJALNA POKRETNOST KULturna BAŠTINA

Pregled materijalne nepokretnosti kulturne baštine na području Općine

OZNAKA	NAZIV DOBRA
Z-4654 2	2 slike „Portret austrijskog časnika“ i „Portret svećenika“
RRI-28	Bukaleta
Z-4815	Drveni retabl
RRI-27	Kavedon-zaklad (stalak za drva na ognjištu od kovanog željeza)
RRI-133	Oltar sv. Bartolomeja u crkvi sv. Bartolomeja
Z-1803	Orgulje u crkvi sv. Mihovila
RRI-134	Sakralni inventar crkve sv. Mihovila
Z-3061	Slike "Bogorodica s Djetetom, sv. Mihovilom i svecima" i "Prikazanje u hramu"

Popis tablica

TABLICA 1: PREGLED RAZVOJNIH NAČELA I/ILI STRATEŠKIH CILJEVA TURISTIČKOG RAZVOJA ZA RH I PREDMETNO PODRUČJE

TABLICA 2. BROJ NASELJA, POVRŠINA JLS I GUSTOĆA NASELJA NA PREDMETNOM PODRUČJU

TABLICA 3. ANALITIČKI POKAZATELJI DOBNE STRUKTURE STANOVNIŠTVA NA PREDMETNOM PODRUČJU I PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE 2001./2011.

TABLICA 4. PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA NA PREDMETNOM PODRUČJU 2012.-2016.

TABLICA 5. CESTOVNA UDALJENOST PAZINA DO VEĆIH EUROPSKIH GRADOVA

TABLICA 2. OSNOVNI FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZETNIKA NA PREDMETNOM PODRUČJU U 2017. GODINI (u 000 KN)

TABLICA 7. DISTRIBUCIJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA PRIRODE NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE

TABLICA 8. PREGLED NATURA 2000 PODRUČJA NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE

TABLICA 9. PROSJEČNO VRIJEME BORAVKA GOSTIJU NA PREDMETNOM PODRUČJU

TABLICA 10. SMJEŠTAJNI KAPACITETI NA PREDMETNOM PODRUČJU, 2016./2017. GODINA

TABLICA 11. UKUPNA SWOT ANALIZA ZA RAZVOJ TURIZMA NA PREDMETNOM PODRUČJU

TABLICA 12. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: STRATEGIJA DESTINACIJE, SURADNJA I UPRAVLJAČKE STRUKTURE

TABLICA 13. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: OKOLIŠ, NASLJEĐE I UPRAVLJANJE

TABLICA 14. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: SOCIO-EKONOMSKE DOBROBITI I REGIONALNI RAZVOJ

TABLICA 15. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: SOCIO-KULTURNO NASLJEĐE

TABLICA 16. SWOT ANALIZA ZA PODRUČJE: KVALITETA ISKUSTVA POSJETITELJA I RAZVOJ PROIZVODA

TABLICA 17. PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 1

TABLICA 18. PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 2

TABLICA 19. PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 3

TABLICA 20. PREGLED PRIORITETNIH MJERA / AKTIVNOSTI / PROJEKATA ZA CILJ 4

TABLICA 21. AKCIJSKI PLAN ZA PREDMETNO PODRUČJE 2018.-2025.

TABLICA 22. PLANIRANI PROJEKTI PREMA JLS-OVIMA NA PREDMETNOM PODRUČJU ZA PERIOD 2018.-2025.

Popis slika

SLIKA 5. POLOŽAJ ISTARSKE ŽUPANIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ I PRIKAZ PREDMETNOG PODRUČJA

SLIKA 2 GEOMORFOLOŠKA KARTA ISTRE

SLIKA 6. PROSJEČNA TEMPERATURA I BR. DANA S PADALINAMA

SLIKA 4. BROJ STANOVNIKA NA PREDMETNOM PODRUČJU I PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE

SLIKA 5. STRUKTURA STANOVNIŠTVA PREMA NAJVIŠOJ ZAVRŠENOJ ŠKOLI

SLIKA 6. CESTOVNI PROMET PREMA SKUPINAMA RAZVRSTANIH CESTA NA PREDMETNOM PODRUČJU (KM)

SLIKA 7: BROJ VOZILA U PODRUČJU NAPLATE BINA-ISTRA 2011.–2016. (MIL. VOZILA)

SLIKA 8: UKUPAN PROMET PUTNIKA I OPERACIJE ZRAKOPLOVA U ZRAČNOJ LUCI PULA, 2011.-2017.

SLIKA 9: MJESEČNA DINAMIKA PROMETA PUTNIKA I STRUKTURA PUTNIKA PO ZEMLJAMA U ZRAČNOJ LUCI PULA, 2011.-2017.

SLIKA 10. PRIKAZ ŽELJEZNIČKE MREŽE U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

SLIKA 11. VRIJEDNOSTI INDEKSA RAZVIJENOSTI NA PREDMETNOM PODRUČJU (RAZDOBLJE 2014.-2016.)

SLIKA 12: STRUKTURA ZAPOSLENIH I STRUKTURA PRIHODA NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA DJELATNOSTIMA

SLIKA 13. DISTRIBUCIJA KULTURNIH DOBARA NA PREDMETNOM PODRUČJU (11 JLS-OVA) PREMA VRSTI I POSTUPKU ZAŠTITE

SLIKA 14. TIPIČNI KRAJOLIK U SKLOPU PREDMETNOG PODRUČJA – BERAM

SLIKA 15. DISTRIBUCIJA EVIDENTIRANIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI NA PREDMETNOM PODRUČJU PREMA KATEGORIJI ZAŠTITE NA LOKALNOJ/REGIONALNOJ RAZINI

SLIKA 7. DOLASCI I NOĆENJA TURISTA NA PREDMETNOM PODRUČJU (2014.-2017.)

SLIKA 8. POSJETITELJSKA STRUKTURA PREMA DOLASCIMA I NOĆENJIMA U 2016. GODINI ZA PREDMETNO PODRUČJE

SLIKA 18. STRUKTURA SMJEŠTAJNIH KAPACITETA PREMA VRSTI SMJEŠTAJA (POSTELJE)

SLIKA 19. SEZONALNOST TURISTIČKIH NOĆENJA NA PREDMETNOM PODRUČJU U 2007. I 2016. GODINI

SLIKA 20. VODEĆA EMITIVNA TRŽIŠTA U 2017. GODINI NA PREDMETNOM PODRUČJU

SLIKA 21. ODNOS VIZIJE, CILJEVA TE PROJEKATA / AKTIVNOSTI

SLIKA 22: VIZIJA I CILJEVI STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA PREDMETNOG PODRUČJA